ಆಟಿ - ಸೋಣ - ನಿರ್ನಾಲ

ಮದಿಪು

2

ಗಗ್ಗರ

1996

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮುಡಿ - ೧ ಆಟಿ-ಸೋಣ-ನಿರ್ನಾಲ ಗಗ್ಗರ

ಮದಿಪು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕುಡಲ - ೫೭೫ ೦೦೩

Madipu - A quarterly on Tulu language, literature and culture : Published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Mangalore - 575 003.

Chief Editor : Prof. B.A. Viveka Rai

Editors : A. Balakrishna Shetty Polali
Dr. Vamana Nandavar

Managing Editor : Dr. Palthady Ramakrishna Achar

Printed at : Manorama Offsets, Yeyyadi, Mangalore - 8

Pages : 60

Vol. : 1 Issue : 2

July, August, September - 1996

Price : : Rs. 10/-

ಚಂದಾ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕುಲು :
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಕುಡಲ - 575 003

ಅಚ್ಚು : ಮನೋರಮಾ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ಸ್, ಯೆಯ್ಯಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು - 8

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸದಸ್ಯೆರ್

1. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
2. ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
3. ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
4. ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್
5. ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯ
6. ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
7. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
8. ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ
9. ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
10. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
11. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

ರೆವರೆಂಡ್ ಅಗಸ್ಟ್ ಮೇನರ್	:	ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗೋತೆರ್	:	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್	:	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್	:	ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್
ಎನ್.ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಪೊಳಲಿ	:	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್	:	'ನಾ' ಉಜಿರೆ
ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ	:	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ
ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳು ಕತೆಕುಲು	:	(ಸಂ) ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ

ಮದಿಪುಗು ಲೇಖನ ಕಡಪುಡುನಕ್ಲೆಗ್

ಸೂಚನೆ

- ಕತೆ/ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ/ಹರಟೆ/ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಲಿ.
- ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಅಂದಾಜಿಗ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೇದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡು ದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.

ವಿಳಾಸ : ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಮದಿಪು, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಲೆ

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನವುಲಾ ಮದಿಪುದ ಕೆಲಸ. ಬರಹಗಾರೆರ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬೂಕುದಲಾ ರಡ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಗ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುವ

ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಮದಿಪು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ,
ಲಾಲಾಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 40/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಡು ಬುಡುಗಡೆ ಆಪುನ ನಾಲ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

ಎಣ್ಣೆಬೂಳ್ಯೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ಗಗ್ಗರದೆಚ್ಚಿದ 'ಮದಿಪು' ತುಳುಬರವುದ ಏರ್ತೆನ್ ತೋಜಿಪಾವೊಂದುಂಡು. ತುಳುಬಾಸೆ, ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆ, ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲ್, ಅಜ್ಜಿನೊಂಜಿ ಕತೆ, ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೆ ಪುದರ್, ರಾಮಕುಂಜದ ಸಾಲೆ ಇಂಚ ದುಂಬುದ ನೆಂಪುಲು ಇತ್ತೆದ ಸಂಗತಿಲು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಆಂಜುಲೆಕ ಈ ಮದಿಪು ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಕಬಿತೆದ ಉದಿಪು ಎಂಚ ಆಪುಂಡುಂದು ತುಳುವೆರ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ಪಂಡೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಅಂಚಾದೆ ಆಟಿಡ್ ತುಳುವೆರ್ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದು ಅಗೆಲ್ ಪಾಡುನ, ಮದಿಪು ಪನ್ಪುನ ಆಚಾರೊನು ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತುಳುಕು ಬೋಡಾದ್ ಎಡ್ಡೆನ ಬೆಂದಿನ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ರ್, ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ವೆಂಕಟ್ರಾಯಾಚಾರ್, ದೇವಸ್ಯ ರಾಮಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ ಕಾಯಬುಡುದು ಕೈಲಾಸೊಗ್ ಸಂದ್‌ದೆರ್. ಆಂಡ ಅಕ್ಲೆನ ನೆಂಪು ನಂಕ್ ತುಳುಟು ಬರೆಯೆರೆ ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬೆನ್ಯೆರೆ ಒಂಜಿ ಶಕ್ತಿನ್ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪುನ ಆಸೆಡ್ ಆಟಿದ ಅಗೆಲ್‌ದ ಬೆರಿಕ್ಕೇ ನಮ ಸೋಣದ ಪರ್ಬೊನುಲ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಈ 'ಮದಿಪು' ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿದ ಬೊಲ್ಪುದ ತೂಟೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾವುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಈ ತೂಟೆಗ್ ಮಡಲಾದ್ ಸೇರೊಂದುನ ತುಳು ಬರವುದಕ್‌ಲೆಗ್, ಕಬಿಕ್‌ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಈ ತೂಟೆನ್ ಪೊಲ್ಬುಡೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಗಗ್ಗರದ ಎಚ್ಚಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಪೊತ್ತದ್ ನೇಮೊಗು ಅನು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನಂಚಿನ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿದಾರೆಗ್‌ಲಾ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರರೆಗ್‌ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಬೆ.

ಈ ಗಗ್ಗರದ ಮದಿಪುನು ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲಲ್ ಮೊಡೆದ್ ಕೊರ್ನ ಮನೋರಮ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಮುದ್ರಣ ಮೊಕ್ಲೆನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ನೆನೆತೋಂಡು.

ಗಗ್ಗರ ಕಟ್ಟ್‌ದಾತ್‌ಂಡ್. ಅಣಿಕ್ಕ್ ಅನು ಆವೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಬರವುದಕ್‌ಲ್ ಈ ಅಣಿಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸನ್ನಯೊನು ಸೇರ್ಸಾದ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುಬೆ.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಆಟಿದ ಅಗೆಲ್ - ಸೋಣದ ಪರ್ಬೊ

ಮದಿಪುದ ಸುರುತ್ತ ಸಂಚಿಕೆನ್ ತೂಯಿನಕುಲು ಪೊರ್ಲುಂಡು ಪಂಡೆರ್. ಓದಿನಕುಲು ಉಲಯಿದ ಬರವುಲು ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡುಂದು ಪುಗರಿಯೆರ್. ನನಲಾತ್ ಎಡ್ಡೆಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸೇರಾಲೆಂದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಸೂಚನೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಉಂದು ಎಡ್ಡೆ ಕಂಡ ಆವಡ್, ಪೊಸಜವಣ್ಯೆರ್ ಬರೆದ್ ಮಿತ್ತೇರ್ದ್ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮದಿಪು ಲೆಂಚಿ ಆವಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಬಯಕ್‌ದೆರ್. ಇಂಚ ಮದಿಪುಗು ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪು ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಮುಲ್ಲೆ ಈಸ್‌ದೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿದಿ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಸುರುವಾದ್ ಅಜಿಪ ವೊರ್ಸ ಆಯಿನ ನೆಂಪುಗೊಂಜಿ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ್ ನಡಪಾಯಿನ ಹೆರಿಯರ್‌ನಕ್‌ಲೆನ ಅನುಬವೊನು ಬುಡುಬುಡುಪಾದ್ ಪಂಡೆರ್. ಬಾಸೆದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಅಕುಲು ಮಲ್ತಿ ಸೇವೆನ್ ಗೌರವೊಡು ತೂಪಿನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ್ ನಡಪಾವುನ ಬೀರೆರ್ನಕ್‌ಲೆಗ್ ತುಳುವೆರ್ ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಎಂಕ್ಲೆನ ಬಿನ್ನಯೊ.

ಸಂದ್‌ಪೋತಿನ ಹೆರಿಯಾಕ್‌ಲೆಗ್ ಆಟಿಡ್ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುನವು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆರಾಧನಾ ಪದ್ಧತಿಡ್ ನಡತೊಂದುಂಡು. ನಮ್ಮ ಕುಟುಮೊಡು ಪುಟುದು, ಅವೆನ್ ಬುಳೆಪಾಯಿನ ಹೆರಿಯರ್ನಕುಲು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜಂದೆ ಮದೆರೂಪುಡು ನಮನ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಗೆ. ಅಕ್‌ಲೆನ ಆತ್ಮೊಲೆಗ್ ಸೊರ್ದಯ ಆಪಿಲೆಕ ನಮ ನಡತೊಣೊಡು. ಅಕ್‌ಲೆಗ್ ನಮ ಏಪಲಾ ರುಣಿಕ್ಕುಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆನೆಪುನ ಗುರ್ತೊಗು ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುನವು ರೂಡಿಡುಂಡು. ಈ ಸರ್ತಿದ ಮದಿಪುಡು ಅಂಚಿನ ಅಗೆಲ್‌ನ್ ಬರವುದ ರೂಪುಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೇಶಭಕ್ತೆ, ತ್ಯಾಗವೀರೆ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್ನ ನೆಂಪುಗು ಬಲಸ್‌ದ.

ಸೋಣ ತಿಂಗೊಳು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪರ್ಬೊಲೆಗ್ ಮುದೆಲ್. ಕಾರ್ತೆಲ್‌ದ ಕಾರ್ ಕರಿದ್, ಆಟಿದ ಬರ್ಸದ ಬಿರ್ಸ್ ಮುಗಿದ್ ಸೋಣೊಡು ಅಪಗಪಗ ಒಂತೊಂತೆ ಪನಿ ಕುಡ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ, ಮುಗಲ್ ತೆಲಿದ್ ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರ್ ತೆಲಿಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ, ಅಷ್ಟೆಮಿ, ಚೌತಿ, ದಸರೆಂದ್ ಒಂಜೆತ್ತ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಪರ್ಬೊ, ಉಚ್ಚಯೊಲು. ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಗೌಜಿದ ಒಣಸ್, ದೇವಸ್ತಾನೊಲೆಡ್ ಪತ್ತ್ ಸಮಸ್ತೆರ್ ಸೇರ್‌ದ್‌ಈ ಪರ್ಬೊಲೆನ್ ನಡಪಾವೆರ್. ಅಡ್ಯೆ, ಚೀಯಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಯಿ ಚೀಪೆ ಮಲ್ತೊಣುವೆರ್.

ಆ ಸಂತೋಸುದ ನಡುಟ್ಟು ಮದಿಪುನು ಬುಡ್ಪಾನಗ, ಉಡಲ್‌ಗ್ ಸಂತೋಸು ಕೊರ್ಪಿನ ಕತೆ, ಕಬಿತೊಲು ನಿಕ್ಲೆ ಎದುರು ಬತ್‌ದ್ ಉಲ್ಲೇಸ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ತುಳುಬಾಸೆದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ, ಕುಡಲ

ಪೇಂಟೆ ಬುಳೆವೊಂದು ಬತ್ತಿ ಕ್ರಮ ಇಂಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಲೆದ ಬರವುಲು ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ನಿಕ್ಲು ಓದುನತ್ತಂದೆ ತುಳುಬರ್ಪಿನ ಮಾತೆರೆನ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ಮದಿಪು ಉಪ್ಪುಲೆಕ ಬೇತೆಕ್‌ಲೆಗ್ ಪಣೊಡುಂದು ನಟ್ಯೊಣುವ. ಆಯಿನಾತ್ ಬೇತೆ, ಬೇತೆ ಬರವುಗಾರೆರೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು. ಹೆರಿಯಾಕ್‌ಲೆನಂಚನೇ ಪೊಸ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಬರವುಲೆನ್‌ಲಾ ಮದಿಪುಡು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶ ಉಂಡು. ನಿಕ್ಲೆನ ಸೂಚನೆಲೆನ್ ದಯಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಲೆ. ಮದಿಪು ನಿಕ್ಲೆನ ಪತ್ರಿಕೆಲಾ ಅತ್ತ್, ಎಂಕ್ಲೆನ ಪತ್ರಿಕೆಲಾ ಅತ್ತ್. ಉಂದು ನಮ್ಮ ಮಾತೆರ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಸುರುತ್ತ ಸಂಚಿಕೆಡ್ ಪಂಡೊಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಎಣ್ಣೆಬೂಳ್ಯ ಕೊರ್ಪಾತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಗಗ್ಗರೊಗು ಅನು ಕೇಣೊಂದುಲ್ಲ. ನನ ಅಣಿ, ಬೊಕ್ಕ ಬಾರಣೆ. ಒಂಜೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಬಿಗು ಆವೊಡು. ಅಂಚ ಬಿಗು ಆಯೆರೆಗ್ ಸಹಾಯ ಕೊರ್ಪಿನ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಉಳಿಯಾರಗೋಳಿ ಪದ್ಮನಾಭ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್ 20.6.1996ನೆ ದಾನಿ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಕುಪ್ಪಂ ಊರುಡು ನಡತ್ತಿನ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ತಿರುವನಂತಪುರದ International School of Dravidian Languistic Associationಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಗುಂಡರ್ಟ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿನ್ ಕೊರ್ದು ಸನ್ಮಾನ ಮಲ್ತೆರ್. ಒಡಿಪುದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ಆಶ್ರಯೊಡು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕನತ್ತಿನ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ದ ಮೂಜಿ ಸಂಪುಟೊಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಾತಾ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ನಿಘಂಟ್‌ಲೆಡ್ ಬಾರೀ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ನಿಘಂಟ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನಕುಲು ತೀರ್ಪು ಕೊರ್ದು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿನ್ ಸಂದಾಯೆರ್. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕನತ್ತಿನ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ದ ಮೂಜಿ ಸಂಪುಟೊಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಾತಾ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ನಿಘಂಟ್‌ಲೆಡ್ ಬಾರೀ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ನಿಘಂಟ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನಕುಲು ತೀರ್ಪು ಕೊರ್ದು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿನ್ ಸಂದಾಯೆರ್. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಾದ್ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಲ್ಲ.

- ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಮದಿಪುದು.....

- ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು ೫
- ಆಟಿದ ಅಗೆಲ್ ಸೋಣದ ಪರ್ಬೊ ೬
- ತುಳು ಬಾಸೆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ : ಒಂಜಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ - ೯
  ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ಜಲಜಾಕ್ಷಿ, ಡಾ. ವಿ.ಜಿ. ಭಟ್
- ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲ್ - ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು ೧೩
- ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್ - ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್ ೧೮
- ಬುಲೆವೊಂದುಂಡು ತೂಲೆ ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆ - ಕಾವೂರು ಕೇಶವ ಮೊಯಿಲಿ ೨೩
- ಅಜ್ಜಿನೊಂಜಿ ಕತೆ - ಎಸ್.ಪಿ. ಮಂಚಿ ೨೮
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬರವುದ ಬಾನೊಡೊಂಜಿ ಬೊಳ್ಳಿ - ಬಿ. ರಾಮ ಭಟ್ ೩೪
- ತಾಳ್ಮೆ - ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಾರ್ಕಳ ೩೭
- ಸವಾಲ್ - ಡಾ|| ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ೩೯
- ಕವಿತೆದ ಉದಿಪು - ಗಣೇಶ ಪ್ರಸಾದ ಪಾಂಡೇಲು ೪೦
- ಅಮ್ಮ - ರಘು ಗುರುಪುರ ೪೧
- ಗುಟ್ಟು - ಜಗನ್ನಾಥ ರೈ, ಬಾಲ್ಯೊಟ್ಟು ೪೨
- ಬಾಡಯಿದ ಇಲ್ಲ್ - ಭಾಸ್ಕರ ನೆಲ್ಲಿತೀರ್ಥ ೪೩
- ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಚೇತನೊಲೆಗ್ ಬಗ್ಗಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲ್ ೪೪
- ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ತುಳು ಕಬಿತೆಲು ಮೇಲ್‌ತೂಕೆ - ಎಂ.ಆರ್. ಬಂಗೇರ, ಮಾರಿಪಲ್ಲ ೪೬
- ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು ೫೧
- ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್ ೬೦

ತುಳು ಬಾಸೆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ : ಒಂಜಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ಜಲಜಾಕ್ಷಿ

ಡಾ. ವಿ.ಜಿ. ಭಟ್

ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆನ್ ದಕ್ಷಿಣ ಮಧ್ಯ, ಉತ್ತರ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ವಿಭಾಗ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ತಮಿಳ್, ಮಲೆಯಾಳ, ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು, ಕೋತ, ತೊದ ಕೊರಗ, ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಬಾಸೆಲು ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲ್. ತೆಲುಗು, ಗೋಂಡಿ, ಕೊಂಡ, ಪೆಂಗೊ, ಮುಂಡ, ಕುಈ, ಕುವಿ, ಕೋಲಾಮಿ, ನಾಯ್ಕಿ, ಪರ್ಜಿ, ಗದಚ, ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲು. ಕೂಡುಖ್, ದೂಲ್ತೊ, ಬ್ರಾಹೂಯಿ ಉತ್ತರ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲು. ಈ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ತುಳು, ಕೊರಗ ಬಾಸೆಲು ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಸಮೂಹೊಡು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ತುಳು ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ಲಾ ಕೊರಗ ಉತ್ತರ ದ್ರಾವಿಡದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ಲಾ ತೋಜಾವೊಂದುಲ್ಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಉದಾಹರಣೆಗ್ `ಇಲ್ಲ್' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಗ್ ಸಮಾನವಾದ್ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಇಪ್ಪಿ ಪದ `ಮನೆ, ಮನ್ಯೆ, ವೀಡು'. ಆಂಡ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಕೆಲವು ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ `ಇಲ್ಲ್' ಶಬ್ದನೇ ಬಲಕೆಡುಂಡು.

ಅಂಚೆನೇ ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡರ ಮೂರ್ಧನ್ಯ `ಳ'ಕಾರ `ಣ' ಕಾರೊಲು ತೆಲುಗು, ತುಳು, ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಮೂರ್ಧನ್ಯಪ್ಪುಗ್ ಕರಿವೊಂದು ಲ, ನ ಆದ್ ಬದಲಾಯಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ಉದಾ : ತಮಿಳು	-	ವಿಳಂಗು	ತಮಿಳು	-	ಕಣ್
ಕನ್ನಡ	-	ಬೆಳಕು	ಕನ್ನಡ	-	ಕಣ್
ತುಳು	-	ಬೊಲ್ಪು	ತುಳು	-	ಕನ್
ಕುವಿ	-	ವೆಲ್ಲ	ತೆಲುಗು	-	ಕನ್ನು

ಬ್ರಾನೆರೆ ತುಳುಟು ಮೂರ್ಧನ್ಯತ್ವ ಅಂಚೆನೇ ಉಂಡು.

ಇಂಚ ತುಳು ಭಾಷಾಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನಗ ತುಳುಕು ಅಯ್ತವೇ ಆಯಿನ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಲುಲ್ಲ. ಆ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಲೆನ್ ಪಾಕ ಸಮಯೊಡ್ದ್ ಅವು ಅಂಚೆನೇ ಕಾತೊಂದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ತ್ ಗೊತ್ತಿಪುಂಡು.

ಉದಾಹರಣೆಗ್ : ತುಳುಟು ಮಾನವೇತರ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ರಡ್ಡು ಲ್ಲ. (i) - ಲು, (ii) - ಕುಲು - ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ನಾಮಪದೊಟು ಪೂರ್ವಸ್ವರ ದೀರ್ಘ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಥವಾ ಆ ಪದೊಟು ಒತ್ತಕ್ಷರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ - ಲು ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ, ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ ಮಾತ - ಕುಲು ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ ಪ್ರಯೋಗ ಆವೊಂದುಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗ್:

ಬೋರಿಲು ಕೈಕುಲು

ನಾಯಿಲು ಮರಕುಲು

ಪೆತ್ತೊಲು ಕೆದುಕುಲು

ಕಂಜಿಲು ತುದೆಕುಲು

ಬೇತೆ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಮಾತ `ಕಳ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಮಾತ್ರ ಮಾನವೇತರ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯವಾದ್ ಬಳಕೆಡುಂಡು. ಆಂಡ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆದ ಗುಂಪುಗ್ ಸೇರ್ನ ಕೋಲಾಮಿ, ಪರ್ಜಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ತುಳುತಲೆಕನೇ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತ್ಯಯಲುಲ್ಲ. ಇಂಚಾದ್ ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಡ್ ಮಾನವೇತರ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ರಡ್ಡ್ ಇತ್ತ. ಐಕುಲು ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಕೋಲಾಮಿ, ಪರ್ಜಿ ಗುಂಪುದ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಅಂಚೆನೇ ಬರಿದ್‌ಬೈದ ಪನ್ಪೆರ್.

ತುಳುಟ್ ನಿಷೇದಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ - ಅ - ಇತ್ತ್‌ದ್ ಉಂದು ಕ್ರಿಯಾಧಾತುಗ್ ಪುರುಷ ವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರುನೆಕ್ ದುಂಬು ಸೇರುಂಡು - ಉದಾಹರಣೆಗ್ :

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ	ತಿನಯೆ	ತಿನಯೊ
ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ	ತಿನಯ	ತಿನಯೆರ್
ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ	ತಿನಯೆ	ತಿನಯೆರ್
	ತಿನಯಲ್	ತಿನಯೆರ್
	ತಿನನ್	ತಿನಯ

ತುಳುಟ್ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ -ಅಯ್- ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಲವೆರ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಕುಲು ತಿನಯೆ/ತಿನಯಲ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ರೂಪೊಲೆನ್ ತಿನ್-ಆಯ್-ಎ ಪನ್ತ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮಿತ್ತ್‌ದ ಉದಾಹರಣೆನ್ ತೂನಗ ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ರೂಪಲೆನ್ -ಅ-ನ್ ಬುಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಮಾತ ಕಡೆಟ್ಲಾ `ಯ್' ಕಾರ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಆಂಡಲಾ ಈ `ಯ್' ಕಾರ ಒಂಜಿ ಉಚ್ಚಾರದ ಸಹಾಯಗಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಧ್ವನಿತಲೆಕ ತೋಜುಂಡು. ರಡ್ಡ್ ಸ್ವರಕುಲು ಒಂಜೆತ ಎದುರು ಒಂಜಿ ಬನ್ನಗ `ಯ್' ಕಾರ, `ವ್' ಕಾರೊಲು ಆಗಮವಾದ್ ಬರ್ಪಿನ ತುಳುಟ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ಲಾ

ಉಂಡು. ಇಂಚಾದ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಉದಾಹರನೆಡ್ ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗ ಏಕವಚನಲೆನ್ - ಅ-ನ್ ರೂಪನ್ ಬೇತೆ ರೂಪೊಲೆ ಒಟ್ಟುಗ್ ಹೋಲಿಸಾದ್ ತೂನಗ `ಯ್'ಕಾರ ಒಂಜಿ ಆಗಮ ಪನ್ಪಿನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತೀ ರೂಪ ಕನ್ನಡದ -ಆರ್-ಬರ್ಪಿನ ರೂಪೊಲೆಗ್ (ತಿನಲ್-ಆರ್-ಎ=ತಿನಲಾರೆ) ಸಮಾನವಾದ್ ಉಂಡೂಂತ್ ಪನೊಲಿ.

ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ * ನ್‌ಋ ಬೊಕ್ಕ *ಅಯ್ ತುಳುಟ್ ಂಜ್, -ಜ್ ಆತೊ ತುಳುಟಿಪ್ಪಿನ -ಂಜ್, -ಜ್ ಕಾರೊಲೆಗ್ ಸಮನಾತೀ ರೂಪೊಲು ಕುಈ, ಕುವಿ, ಪೆಂಗೊ, ಮಂಡ ಮುಂತಾಯಿ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ತೋಜ್‌ದ್ ಬರ್ಪ. ಉದಾ :

ತುಳು	ತಮಿಳು	DED
ಒಂಜಿ	ಒನ್ಡು	834
ಕಂಜಿ	ಕನ್ಡು	1187
ಪಂಜಿ	ಪನ್ಡಿ	3326
ಕಜಿಪು	ಕಪು	1171
ಪೆಜಿ	ಪೆಲುಪ	3623
ಬಿಜಿಕ್ರೆ	ವೆಲುಕು	4467
ಬೆಜಂಟಿ	ಕನ್ನಡ : ಬೆರಣಿ	4356

ಮಿತ್ತ್‌ದ ರೂಪೊಲೆಡಿಪ್ಪಿನ -ಜ್ ಕಾರಗ್ ಸಮಾನವಾದ್ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಸೆಲೆಡ್ ಇತ್ತಿ ರೂಪೊಲೆಡ್ಲಾ -ಜ್, -ಯ್, ಅಥವಾ -ಸ್ ಕಾರೊಲು ತೋಜ್‌ದ್ ಬರ್ಪ. ಆಂಡ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಇಂದೆಕ್ ಸಮನಾದ್ -ರ್ ಕಾರ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುಟ್ ಮೂಲ್ಲಾ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡಿಪ್ಪಿನ ಲಕ್ಷಣ ತೋಜ್‌ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಅಂಚನೇ ತುಳುಟಿಪ್ಪೀ ಕೃದಂತ ವಿಶೇಷಣ ಪ್ರತ್ಯಯ -ಇ (-ಈ), ಒರಿನ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ -ಆ ಆದ್ ತೋಜ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ -ಇ ಪನ್ಪಿನವೇ ರೂಢಿಡಿಪ್ಪುನೆನ್ ನಮ ತೂವೊಲಿ. ಉದಾ :

ತುಳು	ಕನ್ನಡ	ತಮಿಳು	ತೆಲುಗು
ಮುತ್ತಂದೀ	ಮಾದ	ಸೆಯ್ಯಾದ	ಚೇಯನಿ

ಇಂದುಲಾ ಒಂಜಿ ತುಳುತ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಅಂತ್ ಪನೊಲಿ.

ಮೂಲದ್ರಾವಿಡದ *ಇ ಬೊಕ್ಕ *ಎ ಉ ಬೊಕ್ಕ ಒ ಆದ್ ಬದಲಾಪಿನ ತುಳುತ ನನೊಂಜಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇ, ಎ ಸ್ವರಕುಲೆನ ಪಿರಪತ್ತ್ ಉಭಯೋಷ್ಠ್ಯ ವ್ಯಂಜನಲಾ, ಎದ್‌ರ್‌ತ್ತ್ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವ್ಯಂಜನಲಾ ಬತ್ನಪಗ *ಇ ಬೊಕ್ಕ * ಎಂಕುಲು ಉ ಬೊಕ್ಕ ಒ ಆದ್ ಇಪ್ಪಿನೆನ್ ಈ ತಿರ್ತ್‌ದ ಉದಾಹರನೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ.

ತುಳು	ತಮಿಳು	ಮಲೆಯಾಳ	ಕನ್ನಡ
ಪುಣ	ಪಿಣಮ್/ಪ್ರಣಮ್	ಪಿಣಮ್	ಪೆಣ (DED 3420)
ಪುಳ್ಳಿ	ಪಿಳ್ಳೈ/ಪುಳ್ಳೆ	ಪಿಳ್ಳೆ	ಪಿಳ್ಳೆ (DED 3449)
ಮುಣ್ಚೆ/ಮೊನೆಂಚಿ	ಮಿಳುಕು/ಮೊಳಕು	ಮಿಳಕು	ಮೆಣಸು (DED 3986)
ಪೊಣ್ಣ್	ಪೆಣ್/ಪೊಣ್	ಪೆಣ್	ಪೆಣ್ (DED 3608)
ಬೊಳ್ಪು	ವೆಳ್	ವೆಳಿ	ಬೆಳ್ (DED 4524)

ಮೂಲದ ಪದಾಂತ್ಯದ -ಮ್ ಕಾರ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡಡ್ ಲೋಪ ಆಪುಂಡು. ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಅವು ಅಂಚೆನೇ ಒರಿಯೊಂದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಉದಾ :

ತುಳು	ಕನ್ನಡ	ತಮಿಳು/ಮಲೆಯಾಳ
ಕುಳ	ಕೊಳ	ಕುಳಮ್
ಚುಟ್ಟಿ	ಚಟ್ಟಿ	ಚಟ್ಟಿಮ್
ಪಳ್ಳ	ಪಳ್ಳ (ಹಳ್ಳ)	ಪಳ್ಳಮ್

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥೊಲು :

Caldwell Robert : 1835 : A Comparative Grammar of the Dravidian or South Indian Family of Languages (3rd reprinted 1956) Madras : University of Madras.

Shankar Bhat, D.N. 1966 : "Studies in Tulu"

Bulletin of the Deccan College Research Institute 25; 11-31.

Subrahmanyam P.S. 1968 : "The Position of Tulu in Dravidian" Indian Langistics : 29 : 47-66, Poona.

ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲ್

✍ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು

ಕರಿಯ ! ನಾಯೆರ್ ಒಂತೆ ಒತ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ಯ... ಕಂಡೊ ಸರಿ ಪೊಡಿ ಆವಡ್... ಅಲಲ ಅವುಲು ಪಲ್ಲ ಉಂಡು... ಅಡೆ ನಾಲ್ ಕೊಟ್ಟು ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡವು..." ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಕಟ್ಟಪುಣಿಟ್ಟ್ ಉಂತುದು ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪದ್ರಾಡ್ ಜೋಡು ಎರ್ಲೆಡ್ ಕಂಬುಲದ ಕಂಡ ಕೋರೊಂದುಂಡು.

ನೇಸರ ದೇಬೆರ್ ನಡುನೆತ್ತಿಗೇರ್ನಗ ಕಂಡ ಕೋರ್ದ್ಂಡ್. ಬಾರೆ ಪಾಡುನ ಕೆರಮೊಲಾ ಮುಗಿಂಡ್. ಕಂಬುಲದ ಕಂಡೊನಿತ್ತೆ ತೂನಗ ತರೆ ಬರ್ಬಿದ್, ಪೊಸ ಸೀರೆ ತುತ್ತುದು, ಮುಂಡೊಗು ಕುಂಕುಮೊದ ಬೊಟ್ಟು ಪಾಡಿನ ಜವಾನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣು ಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜೊಂದುಂಡು.

****

ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲದ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಊರುದ ಒಂಜಿ ಗಟ್ಟಿ ಕುಳೊ. ವರ್ಷ ಐವ ಕರಿಂಡಲಾ ತರೆಟ್ ಬೊಳ್ದು ಕುಜಾಲ್ ನಾಡೊಡಾವು. ಪಲಾಯಿದ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ತಿಗಲೆ, ಮಿತ್ತ್ ಈಸ್ ಬುಡಿನ ಮೀಸೆ, ಐಸ್‌ರ ದಿಂಜಿನ ಮೋನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ಪುನಾಂಡ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಜೀವೊ. ಊರ್ದ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾತಿಗೆ ಇತ್ತ್ಂಡ ದುಗ್ಗಣ್ಣನವೇ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ. ಆರ್ ಪಂಡಿನೆಕ್ಕ್ ಎದುರುತ್ತರ ಇಜ್ಜಿ.

ಐನ್ ವರ್ಷೊಗು ದುಂಬು ಆರೆ ಬುಡೆದಿ ಸರಸಕ್ಕೆ ಮೂಜಿ ದಿನೊತ್ತ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಡ್ ಕೈಲಾಸೊ ಸಂದ್ಯೆರ್. ಜೋಕ್ಲುದಾಂತಿನ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆರೆಗ್ ಮುಟ್ಟ ಸಂಬಂದೊ ಪಂಡ್ದ್‌ಲಾ ಏರ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ರಡ್ಡನೇ ಮದಿಮೆ ಆಲೆ ಪಂಡ್ದ್ ಒತ್ತಾಯೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ದುಂಬಾಯಿಜೆರ್.

ಜೋಕ್ಲು ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ದುಗ್ಗಣ್ಣನ ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲ್ ಖಾಲಿ ಬೂರಂದ್. ಏಪೊಲ ಪತ್ತ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಜನೊ ದೂರೊದ ಸಂಬಂದೊದಕ್ಲು ಉಪ್ಪುವೆರ್ ಆರೆಗ್‌ಲಾ ನೆಟ್ಟ್ ಕುಸಿಯೇ.

ಮೊಗಸಾಲೆಡ್ ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಸುಡು ಕುಲ್ಲುದು ಪೂಲು, ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪುಗೆರೆ ಪೀಂಟಾನಗ ಕರಿಯೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ದ ಕೋಡಿಡ್ ಉಂತಿಯೆ. ಕರಿಯೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲದ ನಂಬುಗೆದ ಬೇಲೆದಾಯೆ. ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಯೆ ಆಂಡಲಾ ದುಗ್ಗಣ್ಣಗ್ ಕರಿಯನ ಮಿತ್ತ್ ದಾದನಾ ಒಂಜಿ ಮೋಕೆ. ಕರಿಯೆಲಾ ಅಂಚೆನೇ ದನಿಕ್ಲೆನ್ ದೇಬೆರ್‌ಂದ್ ಎನ್ನಿನಯೆ. ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಗು ಅಯೆ ಕಳಿ, ಗಂಗಸರ ಪರ್ಪೆ. ಆಂಡ ಪರ್ದ್ ದನಿಕ್ಲೆಡ ಬೋಗರ್ ದುಃಖ ಪಾತೆರಯೆ.

"ಇಂದಯ ಕರಿಯ ಎಲ್ಲೆ ಆ ಕಳುವ ಗುಂಡಿ ತೋಟೊದ ಬಜ್ಜೆಯಿ ದೆಪ್ಪವೊಡು. ರಾಮ

ಮೂಲ್ಯಗ್ ಇನಿಯೇ ಪನ್ ದಾನೆ. ಲಚ್ಚಿ ದಾನೆಯಾ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಆಂಡ್ ಬೇಲೆಗ್ ಬರಂದೆ. ಕಿದೆ ಪೂರಾ ಕಳ ಕಂಬುಲ ಆತ್ಂಡ್. ಮೈಕ್ ದಾಲ ಉಸಾರಿಜ್ಜ ದಾನೆ ?" ಪುಗೆರೆ ತುಂಡು ಬಾಯಿಗ್ ದಕ್ಕೊಂದು ಕೇಂಡೆರ್ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ.

"ಅಂದ್ ದನಿಕ್ಲೆ. ಜ್ವರೊ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಂಡಿತೆರ್ನ ಕಸಾಯ ಕನಯಿದೆ. ಇನಿ ಒಂತೆ ಮೆಯಿ ಬುಡ್ತುಂಡು".

"ಗೋಸುಬರಿ ಮನ್ಪೊಡ್ಚಿ ದಾನೆ. ಗುಣೊ ಆಯಿಜಿಡ ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋದು ಮರ್ದ್ ಕನ"

"ಲಚ್ಚಿ ಕರಿಯನ ಒರ್ತಿಯೇ ಮಗಳ್. ಅಪ್ಪೆ ಸೈತಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕರಿಯೆ ಬಾರಿ ಅರ್ತಿ -ಪಿರ್ತಿಡೇ ಸಾಂಕ್‌ದೆ. ಬಣ್ಣೊ ಕಪ್ಪಾಂಡಲಾ ಲಚ್ಚಿನವು ಐಸ್‌ರದ ಮೋನೆ. ಪದಿನೆನ್ಮ ವರ್ಷೊದ ಲಚ್ಚಿನವು ಮೈ ಕೈ ದಿಂಜಿನ ಅಬ್ಬರೊದ ಜೀವ.

ದುಗ್ಗಣ್ಣನ ಕಿದೆತ ಬೇಲೆ ಪೂರಾ ಲಚ್ಚಿನವೆ. ಕಿದೆಕ್ ತಪ್ಪು ಬಿರ್ಕುನ, ಪಂತಿ ಪಿರೆದ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಪಾಡುನವು. ಮೇಯರೆ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಬುಡ್ಪುನವು, ಬಯ್ಯಗ್ ದೇರೊಂದು ಬರ್ಪುನವು, ಇಂಚ ಕಾಂಡೆ ಬತ್ತಲ್ಡ್ ಬಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಲಾ ಆಲೆಗ್ ಕಿದೆತ ಬೇಲೆನೆ ಆಪುಂಡು.

ಕರಿಯಗೊಂಜಿ ಆಸೆ, ನಾಲ್ ಪಲ್ಲಾಂಡಲಾ ಬಾರ್ ಬುಳೆಪವುನ ಕಂಡದಯಗ್ ಲಚ್ಚಿನ್ ಕೊರೊಡುಂದು. ಸರಕಾರೊದ ಕಾನೂನು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಲುಲಾ ಕಂಡೊ ಬೆನಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಂಚ್ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಪೊದು ಬರಿಯರ್ಲಾ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಅವು ಕೂಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ಜಿ. ಒಯಿಕ್‌ಲಾ ಯೋಗೊ ಕೂಡ್ದು ಬರೊಡತ್ತಾ ?

ಆಟಿ ತಿಂಗೊಳು. ಪುಷ್ಯೆಡ್ ಪುಚ್ಚೆದ ಪುಣಲಾ ಪಿದಯಿ ದೀಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಮೂಜಿ ದಿನೊಟ್ಟು ಬರ್ಸ ಕೀರಿ ಕುಟ್ಟುದು ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಯ್ಯ ಆಯರೆ ಆನಗ ಬರ್ಸ ಒಂತೆ ಪನಿ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ್. ಮುಗಲ್ ತೆಲಿಯೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಮೂಜಿ ದಿನೊಟ್ಟು ತೋಟದಂಚಿ ಪೋತುಜೆರ್. ಬರ್ಸ ಪನಿಕಟ್ಟ್‌ನ ತೂದು ತರೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಜಾಲ್ ಜತ್ತೆರ್.

ಕಂಬುಲ ಕೋಡಿದ ತೋಟ ತಿರ್ಗಿಯೆರ್ ; ಕಳುವ ಗುಂಡಿದ ತೋಟ ತೂಯೆರ್ ; ಮೂಜಿ ಮೂಲೆದ ತೋಟೊಗು ಬತ್ತೆರ್. ದುಗ್ಗಣ್ಣಗ್ ಕಂಗ್‌ದ ಮುದೆಲ್‌ಲೆನ್ ತೂನಗ ಅಜಪ್ಪ ಆಂಡ್. ಉರ್ವೆಲು ಪೂರಾ ತಾಲ್ದ್ ಮುದೆಲ್ಡ್ ಉಂಡು. ಬುಡಂದೆ ಬೈದಿನ ಬರ್ಸೊಗು ಕಂಗ್‌ಲೆಗ್ ಕೊಳೆ ರೋಗ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಎಲ್ಲೆಡ್ ಮರ್ಲ್ ಬುಡ್ಚಿಡ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಬಾಯಿಗ್ ಬರಂದ್. ಇನಿಯೇ ರಾಮ

ಮೂಲ್ಯಗ್ ಪಂಡ್ ಕಡಪುಡೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೇ ಎನ್ನಿಯೆರ್.

ಈತಾನಗ ಕುಡೊರ ಮುಗಲ್ ಕಬಿಂಡ್. ಗಾಳಿ ಬೀಜ್‌ಂಡ್. ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬು ಇಲ್ಲ್ ಸೇರ್ಗ ಪನ್ನಗ ಒರೋನೆ ದೊರಿಂಡ್ ಬರ್ಸ. ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂಯೆರ್. ಈ ಬರ್ಸೊಗು ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಂಡ ಒರ್ಮೆ ಚಂಡಿ ಆವು ಪಂಡ್ದ್ ಸೀದಾ ಪಂಪುದ ಕೊಟ್ಯಗ್ ನೂರ್‍ಯೆರ್. ಮುಂಡಾಸ್ ಗಿರಿತ್ತ್‌ದ್ ವೋನೆ ಒಚ್ಯೆರ್. ಮುಗಲ್ ಅಡಿಕಡಿಕ್ಕ್ ಪಾಡೊಂದುಂಡು. ಬರ್ಸದ ನೀರ್ ಸೋಗೆಡ್ದ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರಿನ ಪಾಳೆಗ್ ತಟ ಪಟಾಂದ್ ಬೂರೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

`ಕಿಣಿ ಕಿಣಿ' ಕಾಜಿದ ಸೊರೊ ಕೇನ್ದ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ತೂಯೆರ್ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ.

`ಲಚ್ಚಿ' !

ಪಂತಿ ಪಿರೆಯೆರೆ ಬತ್ತಿನಾಳ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ದುಗ್ಗಣ್ಣಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಪಂಪುದ ಕೊಟ್ಯಗ್ ಪೊಗ್ಗುದಿತ್ತಳ್. ಬರ್ಸದ ನೀರ್ ತರೆ ಕುಜಲ್ದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಉಂತುದು ಮುತ್ತು ಕೋತಿಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುತ್ತಿನ ಸೀರೆ-ರವಿಕೆ ಚಂಡಿಯಾತ್‌ಂಡ್. ಚಳಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆಳ್ನ ಅಬ್ಬರೊದ ಜೀವೊಲಾ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಆತ್‌ಂಡ್.

ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಲಚ್ಚಿನೇ ತೂಯೆರ್. ಪೊಸತೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ತೂಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಕಣ್ಣ್ ದೆಪ್ಪಂದೆ ತೂಯೆರ್. ಒಗ್ಗಿದಾಂತಿ ಕುದುರೆದ ಲೆಕ್ಕೊ ಅರೆನ ಮನಸ್ಸ್ ಓಡೆಗೋಡೆಗ್ ಪೋಂಡು.

ತರೆನೊರ ಕುಡ್ತೆರ್ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ... ಛೆ ದಾಯೆಗೆನ್ನ ಮನಸ್ಸ್ ಇಂಚ ಆಪುಂಡು ? ಮೈ ಒರ್ಮೆ ಉಲ್ಲಾಸೊಡು ಉರ್ಕಿಲೆಕೊ ಆಪುಂಡು. ಈ ಬರ್ಸಗ್‌ಲಾ ದಾಯೆಗೆಂಕ್ ಬೆಗತೊಂದುಂಡು ? ಅರೆನ ಒಂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್‌ಲಾ ಆರೆಗ್ ಉತ್ತರೊ ತಿಕ್ಕುಜಿ.... !

ಕಾರ್ ಲಚ್ಚಿನ ಕೈತಡೇ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಛೆ! ಉಂದು ಸರಿಯತ್ತ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪಿರ ಒಯಿಪುವೆರ್... ಆಂಡಲಾ ಕಾರ್ ದುಂಬು ದುಂಬೇ ಪೋವೊಂದುಂಡು.

ಲಚ್ಚಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣನೇ ಪೋಡಿಗೆದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲಲ್. ದುಗ್ಗಣ್ಣನ ಕೈ ಲಚ್ಚಿನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡು.

`ದನಿಕ್ಲೇ... ದೊಂಡೆದುಲಯಿಡೇ ಲಚ್ಚಿ ಲೆಪ್ಪುವಳ್. ದುಗ್ಗಣ್ಣಗ್ ಒವುಲಾ ಕೇನುಜಿ. ಅಲೆನ್ ಅರಾದ್ ಪತ್ತಿಯೆರ್.

ಗಾಳಿ ಜೋರು ಬೀಜೊಂದುಂಡು. ತೆಡಿಲ್-ಮಿಂಚಿಲಾ ಸುರುವಾಂಡ್. ಬರ್ಸ ಕೀರಿಕುಟ್ಟು

ಬರೊಂದುಂಡು. ವಾ ಊರುಡು ಇತ್ತ್ಂಡಾ ಈ ಬರ್ಸೊ ?

ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ದಿಡ್ಕ ಲಕ್ಯೆರ್. ಅಂಗಿ ಕುಂಟು ಸರಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಲಚ್ಚಿ ಮೊರಂಪುಗು ತರೆ ದೀದ್ ಕಣನೀರ್ ಜಪುಡಾವೊಂದುಲ್ಲಲ್. ಓಲೋ ಇತ್ತಿ ಗೆಂದ ಗಿಡಿ ರಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿನ್ ಕೊನೊಂಡು.

ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬರ್ಸೊದ ಅಬ್ಬರ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ್...!

ಒಂತೆ ಪೋದು ಲಚ್ಚಿನೇ ಸಪದಾಂತಿ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಯೆರೆ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ `ಸಾ ಸೂ' ಆರೆ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಪಿದಡುಜಿ. ಪಂಪುದ ಕೊಟ್ಯಡ್ದ್ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್... ಬೀಸ ಬೀಸ ನಡತ್ತೆರ್ ಸೀದಾ ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲಡೆ.

****

ನಿರ್ನಾಲೊ ಕರಿದ್ ಬೊಂತ್ಯೊಲು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಕಂಡ ಒರ್ಮೆ ಪಯ ಆದ್ ಪೇರ್ ದಿಂಜಿದಿ ಕುರಾಳ್ ದಂಗ್‌ದ್ ಸಾಂಕ್‌ನಾಯಗ್ ತರೆ ಬಗ್ಗಾವುಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜಿಂಡ್.

ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಇತ್ತೆ ಕಂಡದಂಚಿ ಪೋಪುಜೆರ್. ತೋಟೊಲಾ ತಿರ್ಗುಜೆರ್. ರಾವು ಪತ್ತಿ ಚಂದ್ರ ಲೆಕೊ ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲಡೇ ಉಪ್ಪುವೆರ್. `ದಾನೆ ದಾಯೆ'ಂದ್ ಕೇಂಡ ದುಗ್ಗಣ್ಣಡ ಮಗ್‌ರುತ್ತರ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಅರಿತ್ತರಿತ್ತ್ ಕೇನರೆ ಮುಟ್ಟ ಸಂಬಂಧದಕ್ಲುಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್.

ಲಚ್ಚಿ ಇತ್ತೆಲಾ ಬೇಲೆಗ್ ಬರ್ಪಲ್. ದನಿಕ್ಲೆನ ಮೋನೆ ತೂಯಲ್ಡ್ ತರೆ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಪಾಡೊಂದು ಪೋಪಳ್.

ನೀರ್‌ದುಲಯಿ ಉರ್ಚಿಂಡ ಮಿತ್ತ್ ಬರಂದೆ ಕುಲ್ಲುವಾ ? ಲಚ್ಚಿ ಮೀಯಂದೆ ತಿಂಗೊಳು ಮೂಜಿ ಕರಿಂಡ್. ಅಲೆನ ಸರ್ರೊ ದಿನೊಡ್ದು ದಿನ ಬದಲಾವೊಂದೇ ಪೋಂಡು.

ಆನಿ ಕಾಂಡೆ ಕರಿಯಗ್ ಲಚ್ಚಿನ ಬಂಜಿನ್ ತೂನಗ ಅಲ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತುದಿನ ಅಲೆನೇ ತೂಯೆ. ಅಮ್ಮ ಕಣ್ಣ್ ದೆಪ್ಪಂದೆ ತನನೇ ತೂಪುನೆನ್ ತೂದು ಲಚ್ಚಿ ತರೆ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಪಾಡೊಂದು ಉಲಯಿ ಪೋಯಲ್. ಕೋಡೆ ತೋಟೊಡ್ದಾ ಬೇಲೆದಕ್ಲ್ ದಾನ್ನೊ `ಗುಸು ಗುಸು' ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿನ ನೆಂಪಾಂಡ್ ಕರಿಯಗ್. ಅಂದ್ ಆಯನ್ ತೂಯಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಅಕುಲು ಪಾತೆರುನ ಉಂತಾದೆರ್. ಕರಿಯನ ಸಂಸಯೊ ಬಲ ಆಂಡ್. ಅಲೆನ್ ಪಿದಯಿ ಲೆತ್ತೆ. ಲಚ್ಚಿ ಅಮರೊಂದು ಬತ್ತಲ್.

`ಲಚ್ಚಿ ದಾನೆ ನಿನ್ನ ಮೋನೆ ಒಂಜಿ ತರ ಉಂಡು ?' ಕರಿಯೆ ಕೇಂಡೆ. ಲಚ್ಚಿ ಮನಿತ್‌ಜಲ್. ಕುಡೊರ ಮಗ್‌ರೊರ ಕೇಂಡೆ. ಅಲೆನ ಮನಿ ಮಂಬು ಇಜ್ಜಿ. ನಿದಾನೊಡು ಕಣನೀರ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಭೂಮಿ ಅಪ್ಪೆನ

ಮಿತ್ತ್ ಬೂರೊಂದುಂಡು.

ಮೆಲ್ಲ ದೊಂಡೆದುಲಯಿಡೇ ಪೋಡಿ ಪೋಡಿದ್ ಪಂಡಲ್ `ಏನ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಳ್ದ ಬಂಜಿನಾಲ್...' ಕರಿಯಗ್ ನೇಲ್ಯ ಕುಡರಿ ತಿಗಲೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಒಯಿತಿಲೆಕ್ಕೊ ಆಂಡ್.

"ಲಚ್ಚಿ!...." ಆಯನ ಏಪೊಲದ ಸೊರೊ ಅತ್ತ್ ಅವು. ಪಿಸ್‌ರ್ ನೆತ್ತಿಗೇರ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಆ ಸೊರೊ ಕೇನು.

"ಏರೆಡ್ದ್ ಆಂಡ್ ಈ ಕೆಲಸ" ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡ್ ನಡ್ಗೊಂದು ಕೇಂಡೆ.

ಲಚ್ಚಿ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ಜಲ್. ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ನ ದನಿಕ್ಲೇ ಇಂದ್ ಮಲ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಆಲೆಂಚ ಪನುವಲ್! ಜುಟ್ಟುಡು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಗ್ಗದ್ ಮೂಂಕು ಮುಸುಂಟು ತೂವಂದೆ ಹಾಕ್ಯೆ.

"ಏರೆಡ್ದಾಂಡ್ ಪನ್" ಗಟ್ಟಿ ಸೊರೊಟು ಕುಡೊರ ಕೇಂಡೆ. ಲಚ್ಚಿಗಿತ್ತೆ ಬಾಯಿ ಬುಡಂದೆ ನಿಮುರ್ತಿ ಇಜ್ಜಿ.

`ದನಿಕ್ಲು' ಪೋಡಿದ್ ಪಂಡಳ್.

ಕರಿಯಗ್ ಅಜಪ್ಪ ಆಂಡ್. ದೇವೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತಿನ ದನಿಕ್ಲು. ಕನೊನಾ ನಿಜನಾಂದ್ ಆಯಗ್ ತೆರಿಜಿ. ಮಗಳೇ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ದು ಪನೊಂದುಲ್ಲಳ್.

ಕೋಪೊಡು ಆಯನ ಪುರ್ಬುಲು ಮಿತ್ತ್ ರಾಂಡ್... ಸರ್ರೊ ಕುಂಬರ್‌ಂಡ್... ಮಾಡ್‌ದ ಕವುಲೆಡಿತ್ತಿನ ಕತ್ತಿನ ರಪ್ಪಂದ್ ಒಯಿತ್ತ್ ದೆತ್ತೆ. ಮರ್ಲ್ ನಾಯಿದ ಲೆಕ್ಕೊ ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲಡೆ ಬಲ್ತೆ !

ಉಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲಡ್ ಜನಮಾನಿ ಸೇರ್ದ್ದಂಡ್. ಜಾಲ್‌ಡ್ ಅವುಲವುಲು ನಾಲ್ ಜನ. ಐನ್ ಜನ ಉಂತುದು ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಇಲ್ಲದುಲಯಿಲಾ ನಿಲಿಕೆ ಜನ. ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಕರಿಯೆ ಅವುಲೇ ಉಂತಿಯೆ. ಜನೊಕ್ಲು ಪೂರಾ ಆಯನೇ ತೂಯೆರ್.

ಪಟ್ಲೆರಿಲ್ಲದ ಸಂಕಯ್ಯೆರ್ ಕರಿಯನಾಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ನಡತಿ ಸಂಗತಿ ಪೂರಾ ಪಂಡೆರ್. `ಅವಮಾನದ ಪುದೆ ತುಂಬೆರಾವಂದೆ ವಿಷ ಪರ್ದ್ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಪರ ಲೋಕೊ ಸಂದ್ಯೆರ್.. ಆಸ್ತಿ ಬದ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಪೂರಾ ಲಚ್ಚಿನ ಪುದರ್‌ಗೇ ಬರೆತೆರ್..' ಸಂಕಯ್ಯೆರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಕರಿಯನ ಕೈಟತ್ತಿ ಕತ್ತಿ ನಿಧಾನೊಡು ಜಾರ್ದ್ `ಕನಂಕಂ'ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರುಂಡು.

(ಒಡಿಪುಡು ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡಪಾಯಿ ತುಳುಕತೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಪಿ ಕಮ್ಮಟೊಡು ಬರೆಯಿ ಕತೆ)

ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್

✍ ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್

`ದಿಂಜಿನ ಕಂದೆಲ್ ಅಲಂಕಂದ್' ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊಗ್ ನಿದರ್ಶನ ಆದಿತ್ತಿನಾರ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್. ಬಾರೀ ಸಿರಿವಂತೆರೆನ ಕುಟುಮೊಡು 1881ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ಮುಪ್ಪ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಮೆರೆನ ಜನನ. ಮೆರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಕಾರ್ನಾಡು ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾಯೆರ್. ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆಡ್ ಪುದರ್‌ಪ್ರೋತಿನ ವಕೀಲೆರಾದಿತ್ತಿನಾರ್. ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರ್ ಸೀತಾಬಾಯಿ. ಮುಲ್ಕಿದಲ್ಪ ಉಪ್ಪುನ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ ಪುಟ್ಟುದಿನ ಜಾಗೆ. ಆಂಡ ಬರವು ಕಲ್ಪೆರೆ ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯವಹಾರದ ಅನುಕೂಲೊಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಕುಡಲಡ್‌ಲಾ ಸ್ವಂತ ಇಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಮೊಕ್ಲೆಗಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ತನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್‌ದ್ ವಕಾಲತ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ಸಿರಿವಂತೆರೆನ ಡೌಲ್‌ಗ್ ತಕ್ಕಾದ್ ಕಾರ್ನಾಡೆರೆನ ಮದ್ಮೆಲಾ ಬಾರಿ ಗೌಜಿಡ್ ನಡತ್ತ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಮಗ್ರನ ವರ್ಸದ ಉಲಾಯಿಡ್ ಅರೆನ ಬೊಡೆದಿ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆರ್. ರಡ್ಡನೇ ಮದ್ಮೆ ಬಜೀ ನಿರಾಡಂಬರೊಡ್ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಮೊಕ್ಲು ಕಂಡನಿ ಬೊಡೆದಿ ಇರ್ವೆರ್‌ಲಾ ಢಂಬಾಚಾರದ ವಿರೋಧಿಲಾದಿತ್ತೆರ್.

`ಬುಲೆತ್ತ ಸಿರಿ ಕೊಡಿಪುಡು' ಪನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಎಲ್ಲಿಡ್ದಿಂಚಲಾ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೆನ ಉಡಲ್ ಬಜೀ ಮೆತ್ತನೆ ಆದಿತ್ತಿನವು. ದೀನದಲಿತೆರೆನ ಬಂಜ ತೂಂಡ ಮೆರೆನ ಮನಸ್ ಕರವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಬರವು ಕಲ್ಪೆರೆ ಅನುಕೂಲ ಇಜ್ಜಂದಿನಕ್‌ಲೆಗ್ ತನ್ನ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕೊರ್‌ದ್ ಸಹಾಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಅಂಗಿ ಕುಂಟು ಇಜ್ಜಾಂದಿನಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ದೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಾರ್ನಾಡೆರೆನ ಪರೋಪಕಾರದ ಬುದ್ದಿ ದಿನೊಡ್ದ್ ದಿನೊಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದೇ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಇಂದೆಕ್ ಅರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಬೆರಿಸಹಾಯಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಸುಕ ಸಂತೋಸ್‌ದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದಿತ್ತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಸಮಾಜದ ಅಜ್ಞಾನ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಲೆನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನ ಮೆರೆಗ್ ತನ್ನ ಸಿರಿವಂತಿಗೆಗ್ ಅರ್ಥನೇ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ತೋಜಿದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಅನಾಥೆರೆನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರೆನ, ಅಬಲೆರೆನ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ನಿಲೆ ತೋಜಾವೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿಷಯ ಮೆರೆನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಇಂದೆಕ್ ಬೋಡಾದ್ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ವೈಭವ ಇಂದೆನ್ ಮಾತಾ ಬುಡಿಯೆರ್. ಪೂರ್ತಿ ಆಯುಷ್ಯೊ ಊರುದ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಸೇವೆಗಾದ್ ಮುಡಿಪು ದೀಯೆರ್.

ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್ ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಸೌ| ಶಾಂತಾಬಾಯಿ (ಉಮಾ ಸುಂದರಿ ದೇವಿ), ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಮೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಧಾರೇಶ್ವರ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿ ಮೊಕ್ಲೆನಂಚಿನ ವಿಚಾರವಂತ ಪೊಂಜೊಳೆನ್ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಾದ್ ಬಾವಟೆಗುಡ್ಡೆಡ್ `ಮಹಿಳಾ ಸಭಾ' (1911) ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದು ಮಾತಾ ಜಾತಿದ ಪೊಂಜೊವೆಲೆನ ಉದ್ಧಾರೊಗಾದೇ ಪುಟ್ಟಿನ ಸಂಸ್ಥೆ. ಕಂಡನಿ ದಾಂತಿನ ಪೊಂಜೊವೆಲೆಗ್ ರಡ್ಡನೇ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುನು ಅಕ್ಲೆನ ಜೀವನೊಗು ಅಗತ್ಯವಾಯಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊರ್ಪಿನಿ, ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಕಾರ್ಯೊಲು ಅವುಲು ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ತನ್ನ ಕಂಡನ್ಯನ ಪ್ರತಿ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯೊಡುಲಾ ಸಹಾಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ದಾನೆ ಆಂಡ್ ಪಂಡ ಮಹಿಳಾ ಸಭೆಟ್ಟ್ ಒರ್ತಿ ಕಂಡನಿ ಸಯಿತಿ ಪೊಂಜೊವೆನ ರಡ್ಡನೇ ಮದ್ಮೆಗ್ ಏರ್ಪಾಡಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಅಲೆನ ಮುಂಡೊಗ್ ಕುಂಕುಮ ದೀಯೆರೆ ಮಾತ್ರ ವಾ ಮುತ್ತೈಸಿ ಪೊಣ್ಣುಲಾ ತಯಾರಿತ್ತ್ಜೆರ್. ಅಪಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಲೆನ ಮುಂಡೊಗ್ ಕುಂಕುಮ ದೀದ್ ಅಲೆಗ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತೆರ್.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ದೇವಸ್ಥಾನೊ ಪೊಗ್ಯೆರೆ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆರ್. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಉತ್ಸವದ ಪೊರ್ತುಡು ಭಕ್ತೆರ್ ಉಂಡುದ್ ದಕ್ಕುನ ಮಡೆನುಪ್ಪುನು ಕೊರಗೆರೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪದ್ಧತಿನ್‌ಲಾ ಮೇರ್ ಉಂತಾಯೆರ್. ಅಂಚಿನ ದಿನತಾನಿ ತನ್ನ ಇಲ್ಲಡೇ ಕೊರಗೆರೆನಕ್ಲೆಗ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಡ್ ವನಸ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈತೇ ಅತ್ತಂದೆ ತನ್ನ ಇಷ್ಟೆಗಾರೆರೆನ್‌ಲಾ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಾತೆರ್‌ಲಾ ಅಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಕುಲ್ಲುದು ಸಹಭೋಜನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗಪಗ ಹರಿಜನೊಕ್ಲೆನ ಕೇಲ್‌ಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಅರಿ ಕುಂಟು ಪೊದೆಪು ಅತ್ತಂದೆ ಇಲ್ಲ್‌ಲಾ ಕಟ್ಟದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಏತೋಜನ ಹರಿಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ದಿನೊಲಾ ತನ್ನ ಇಲ್ಲಡೇ ಒಣಸ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಮೇರ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರೆನ ಸುಧಾರಣೆಗಾತ್ರ ಬೆಂದೆರ್.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ಜವನೆರ್ ಅಕ್ಲೆಕಾರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಉಂತುದು ದೇಶದ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಜೆಕ್ಲಾದ್ ಬಾಳೊಡ್ ಪನ್ಪಿನವುಲಾ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರೆನ ಆಸೆ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಮೇರ್ ಕುಡಲದ ಕದ್ರಿಗುಡ್ಡೆಡ್ `ಸಾಧಕಾಶ್ರಮ' ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಸಾಧಕಾಶ್ರಮದ ನಿಯಮೊಲು ಮಾತ್ರ ಬಾರಿ ಬಿಗಿಯಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಮುಲ್ತ ಜೀವನೊನು ತೂಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಆಶ್ರಮ ಗುರುಕುಲತ ನೆಂಪು ಬರ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೋಟು ಬೂಟು ಪಾಡ್ದ್ ಬೈಸ್‌ಕೋಪ್ ನಾಟಕ ತೂಯೆರಿಜ್ಜಿ. ತರೆ ಬರ್ಚಿದ್ ಕ್ರಾಪ್ ಗೀಪ್ ಮಲ್ಪಂದೆ ಕುಚಾಲ್ ಕತ್ತೆರಿಪಾದ್ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಸಂಕೇತವಾಯಿನ ಜುಟ್ಟು, ದೀವೊಡು. ಆಶ್ರಮೊಡ್ ಕೊರ್ಪಿನ

ತೊಪ್ಪು ನುಪ್ಪೇ ಉನೊಡತ್ತುಂದೆ ಮೀನ್ ಮಾಸ ಬೀಡಿ ಸಿಗರೇಟ್ ಇಂಚಿನ ದಾಲಾ ಮುಟ್ಟೆರಿಜ್ಜಿ. ಕದ್ದರ್ ಕುಂಟುದ ಸಾದಾ ಜುಬ್ಬ ಬೊಕ್ಕ ಮುಂಡು ತುತ್ತೊಡು. ಕಲ್ಪುನಾತ್ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟ ಆಶ್ರಮದ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡೇ ಉಪ್ಪೊಡು. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ್ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಆಸೆ ಆಯಿನಕ್ಲು ವರ್ಸೊಗ್ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಅಕ್ಲೆನ ಕೈತಲ್ ಪೋದು ಬರೊಲಿ. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಇಲ್ಲದಕುಲೇ ಆಶ್ರಮೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ತೂದ್‌ಲಾ ಪೋವೊಲಿ.

ಸಾಧಕಾಶ್ರಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಬುಕ್ ಬೈಂಡಿಂಗ್, ಮುದ್ರಣ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ತಕಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಚರಕೊಡು ನೂಲು ದೆಪ್ಪುನು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಹಿಂದಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಂಚನೆ ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆದ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಕೆರೆಗ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ ಪನ್ಪಿನಿ. ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಕಲ್ಪವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊರ್ತುಪೊರ್ತುಡೇ ಪಾಠ ಓದುನು, ಬರೆಪಿನಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಲ್ಪುನು, ಉನ್ಪಿನಿ ತಿನ್ಪಿನಿ ಜೆಪ್ಪುನಿ, ಲಕ್ಕುನಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಲ್ಯಕೊಲೊಡ್ದಿಂಚನೇ ಶುರುವಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಮೊಕ್ಲೆನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ.

1923ತ್ತ ಸುಮಾರ್‌ಗ್ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಷತ್ತ್‌ದ ಸಮ್ಮೇಳನೊಗಾದ್ ಕುಡಲೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಪಂಡಿತ್ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರು ಕಾರ್ನಾಡೆರೆನ ಸಾಧಕಾಶ್ರಮೊಗ್‌ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಆಶ್ರಮವಾಸಿಲೆನ ಸಿಸ್ತ್, ನಡತೆ, ಅಲ್ತ ನಿಯಮ, ನಿರ್ಮಲ ವಾತಾವರಣ, ಬಗೆಬಗೆತ ಪೂತ ತೋಟ, ಬುಡ್ಪಾದಿನ ಹಾಸಿಗೆದ ಲೆಕ್ಕೊ ಇತ್ತಿನ ಪಂತಿದ ಪೊರ್ಲು, ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಡ್ ಇತ್ತಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಇಂದೆನ್ ಮಾತಾ ತೂಯಿನ ನೆಹರೂ ಕಾರ್ನಾಡೆರೆನ ರಡ್ಡ್ ಕೈಕ್‌ಲೆನ್‌ಲಾ ಪಿರ್ತಿಡ್ ಪತ್ತೊಂದು `ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೇ, ಈರ್ ಈ ಕುಡಲದ ಕದ್ರಿಗುಡ್ಡೆನ್ ಇಂದ್ರನ ಅಮರಾವತಿ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಮಲ್ತ್‌ದರತ್ತೆ ? ಇರೆನ ಸಾಧನೆಲು ಎಂಕ್ ಬಾರೀ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಂಡ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ತನ್ನ ಸಂತೋಸೊನ್ ಬಾಯಿ ಬುಡ್‌ದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಗರಿಯೆರ್.

ಸಾಧಕಾಶ್ರಮ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗಾದ್ ಭ್ರಾತೃ ಸಂಘ, ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜ್‌ನ್ ಬುಡ್‌ದ್ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯೆರೆನ ಚಳವಳಿಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗಾದ್ ತಿಲಕ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ, `ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆ' `ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿ' `ಖಾದಿ ಭಂಡಾರ' `ಖಾದಿ ಕೇಂದ್ರ' `ಗ್ರಾಮ ಪುನರುದ್ಧಾರ ಸಂಘ' ಅಂಚನೆ ಜಿಲ್ಲೆದ ಇರ್ವತ್ತೊಂಜಿ ಕೇಂದ್ರೊಲೆಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಲೆನ್‌ಲಾ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ್ ಮಾತಾ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿಡೆ ಆರ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಏಳಿಗೆಗಾದ್ ಶ್ರೀ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಡಿಪ್ರೆಸ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸಸ್ ಮಿಷನ್, ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಯ್ಯೆ ಗ್ರಾಮೊಡುಪ್ಪುನ `ತುಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಶ್ರೀ ಜ್ಞಾನೋದಯ

ಸಮಾಜ' ಇಂಚಿನ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಸಂಸ್ಥೆಲೆ ಹಿತಚಿಂತಕೆರಾದ್‌ಲಾ ಇತ್ತಿನ ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ `ಕೊಸ್ಮೊಪೊಲಿಟನ್ ಕ್ಲಬ್'ದ ಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯೆರ್‌ಲಾ ಆದಿತ್ತೆರ್.

ಆರ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಚಳವಳಿಡ್ ಪಾಲ್ ವಹಿಸೊಂದು ಬೆಂದ್‌ದಿನ ಮಹಾಧುರೀಣೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಎನ್ನಿಬೆಸೆಂಟೆರೆನ `ಹೋಮ್‌ರೂಲ್' ಚಳವಳಿಡ್‌ಲಾ ಸೇರ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಇಡೀ ಭಾರತೊಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ತತ್ತ್ವೊನ್ ಗಾಂಧ್ಯೆರ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುನ ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತಿನಪಗ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಹಿ ಪಾಡ್‌ದಿನಕ್ಲೆಡ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರೇ ಸುರುತ್ತಾರ್. ಗಾಂಧ್ಯೆರೆನ ಭಾಷಣ ಕೇನ್‌ದ್ ಪ್ರಭಾವಿತೆರಾದಿತ್ತಿನ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಳು ತನ್‌ಕ್ಲೆನ ಮೆಯಿಟ್ ಇತ್ತಿನ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಬೆಂಡೊಲೆ, ಸರ, ಕಾಜಿ, ಉಂಗಿಲೊ ಇಂದೆನ್ ಮಾತಾ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಹರಿಜನ ಫಂಡ್‌ದ ನಿಧಿಕ್ಕಾದ್ ಕೊರ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಉಪ್ಪುದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊಟ್ ಕೈದಿಯಾಯಿನ ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ಪದಿನೈನ್ ತಿಂಗೊಲ್ ಜೈಲ್‌ಡಿತ್ತೆರ್. ಚಳವಳಿದ ಪೊರ್ತುಡ್ ಅರೆನ ಇಲ್ಲೇ ರಾಜಕೀಯ ಕೇಂದ್ರ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ. ಸಂಗ್ರಾಮದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮುಖಂಡೆರಾದಿತ್ತಿನ ಬಾಪೂಜಿ, ಕಸ್ತೂರಿಬಾ, ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರೂ, ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ, ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು, ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್, ಆಲಿ ಸಹೋದರೆರ್ ಇಂಚಿನ ಗಣ್ಯೆರ್ ಕಾರ್ನಾಡೆರೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪಡೆದಿತ್ತಿನ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೆಡ್ದಾವರ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿದ ಬೆಚ್ಚ ಏರ್ಯೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಇಂಚಾದ್ ಐರಿಷ್ ಕಲೆಕ್ಟರೆಗ್‌ಲಾ ಪೋಡಿಗೆ ಪತ್ತ್‌ಂಡ್. `ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆನ್ ಮಾತಾ ಬುಡ್‌ದ್ ರಾಜಕೀಯೊಡ್ದ್ ದೂರ ಪೋಪೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಅರೆಗ್ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಹುದ್ದೆನ್ ಕೊರ್ಪಾವ' ಪಂದ್ ಆಸೆ ತೋಜಾಯೆರ್. ಆಂಡ `ಎಂಕ್ ರಾಜ್ಯ ಬೊಡ್ಚಿ, ಸ್ವರ್ಗ ಬೊಡ್ಚಿ, ಮೋಕ್ಷಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಬಂಜೊಡುಪ್ಪುನಕ್ಲೆನ ದುಃಖ ದೂರ ಮಲ್ಪುನವೇ ಎಂಕ್ ಬೋಡಾಯಿನಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ತನ್ನ ತನು ಮನ ಧನೊಕ್ಲೆನೇ ನಾಡ್‌ದ ಜನತೆಗಾದ್ ದೇಶೊಗು ಬೋಡಾದ್ ತ್ಯಾಗ ಮಲ್ತಿನ ಮೇರ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದಕುಲು ತೋಜಾಯಿನ ಈ ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಂಗತಿಗ್ ಬಾಯಿ ಬುಡುವೆರಾ ? ಅತ್ತಂದೆ ಮೆರೆನ ಅನುಯಾಯಿಲು `ಸದಾಶಿವರಾಯೆರೆನ್ ಕೈದ್ ಮಿನಿ ಮಲ್ತೆರ್‌ಂಡ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯನೇ ದಂಗೆ ಲಕ್ಕುಂಡು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸರಕಾರೊನೇ ಪೋಡ್ಯಾದಿತ್ತೆರ್.

ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ತನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆನ್, ಒರ್ತಿ ಮಗಲೆನ್, ಮಗನ್, ಪಿರ್ತಿದ ಬೊಡೆದಿನ್ ಕಳವೊಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆಗ್ ವೈರಾಗ್ಯ ಭಾವ ಉಂಡಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರ್ ಜೈಲ್‌ಡ್ ಬುಡುಗಡೆಯಾದ್ ಬರ್ಪಿನೆತ್ತ ಉಲಾಯಿಡ್ ಅರೆನ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ಇಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಮಾತಲಾ ಏಲಂ ಆದ್ ಸಾಲದಕ್ಲೆನ ಪಾಲಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ದಿಂಜ ಪರಮ ಆದಿತ್ತಿನ ಅರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಸೀತಾಬಾಯಿಲಾ ಜೋಕುಳಾಯಿನ ರಾಧ ಬೊಕ್ಕ ಸುಗುಣ ಮೊಕ್ಲು ಮೂವೆರ್‌ಲಾ ಬಂಧುಲೆನ ಹಂಗ್‌ಡ್ ಬೂರ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಸಾರ ಸಾರ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಬರವು ಕಲ್ಪೆರೆ ಕಾಸ್ ಸಹಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಮೆರೆಗ್ ತನ್ನ ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣ್ ಬಾಲೆಲೆನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದುಂಬರಿಪಾಯೆರೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಕಾಸ್ ದಾಂತೆ ಕೈಕಟ್‌ಂಡ್. ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ನಿರೆಲ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತಿನ ಕಾರ್ನಾಡೆರ್ ತನ್ನ ಅಕೇರಿದ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಬಾಡಾಯಿದ ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಕೋಣೆಡ್ ಉಪ್ಪುಲೆಕ್ಕೊ ಆಂಡ್. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ತನ್ನ ಸಂಪೊತ್ತುನು ಕೊರ್‌ದ್ ಕೊರ್‌ದ್ ಕಳೆವೊಣ್ಬು ನಿರ್ಗತಿಕೆರಾದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್ ಒಂಜೀತ್‌ಲಾ ಅಯಿಕ್ಕಾತ್ರ ಬೆಂಗ್ ಬುಡಿನಾರತ್ತ್. ಬೇನೆ ಬೇಸರ್ ಮಲ್ತಿನಾರತ್ತ್. ನನೊರಿಯನ ಸಹಾಯ ಸಹಾನುಭೂತಿಲೆನ್‌ಲಾ ಬಯಕ್‌ದಿನಾರತ್ತ್.

ಶಾಸನ ಸಭಾ, ಚುನಾವಣೆಡ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಟಿಡ್ದ್ ತಾನ್‌ಲಾ ಉಮೇದ್ವಾರೆ ಆವೊಡುಂದು ಮಾತ್ರ ಅರೆಗ್ ಆಸೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗ್ ಅರೆನ ಕೈ ಪೂರಾ ಕಾಲಿ ಆದಿತ್ತಿನೆಡ್ಡಾತ್ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿದಕುಲುಲಾ ಮೆರೆಗ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರ್‌ಜೆರ್.

ಕಾರ್ನಾಡೆರೆನ ಸೇವೆಗ್ ದಾನ ಧರ್ಮೊಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರತಿಫಲ ಉಂದುವೆ! ಆಂಡಲಾ ದುಡ್ಡು ಕಾಸ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಕಾರ್ಯೊಗ್ ಮಾತ್ರ ಅಪಗಲಾ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೆನ ಸಹಾಯೊನೇ ಬೋಡಾಂಡ್. ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳಾಂಡಲಾ ಉರ್ಕರೊಂದಿತ್ತಿನ ದೇಶ ಪ್ರೇಮೊಡ್ಡಾತ್ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗ್ ನಿಧಿ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಮಹಾತ್ಮೆ ಆರ್.

ಅಕೇರಿದ ಸಮಯೊಡ್ ಮೇರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನೊಗ್ ಫೈಜಪುರೊಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪ ಅರೆನ ಕಾಯಿಲೆ ಬಾರಿ ಜೋರಾದ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಬರೊಡಾಂಡ್.

9.1.1937ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಆರ್ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ ರಾಯೆರ್. ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಸಾಹುಕಾರೆರಾದ್ ಪುಟ್ಟುದು `ತ್ಯಾಗವೀರ' ಪನ್ಪಿನ ಬಿರುದು ಪಡೆದಿತ್ತಿನ ಕಾರ್ನಾಡು ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್ ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರೆರಾದ್ ಸೈತ್‌ಂಡಲಾ ಆರ್ ಮಲ್ತಿ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸೊಡ್ಡಾತ್ರ ಆರ್ನ ಪುದರ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಏಪಲಾ ಒರಿಯುಂಡು. ದೇಶಭಕ್ತೆ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ ದೇಶೊಗು ಅರ್ಪನೆ ಮಲ್ತಿನ ಮಹಾತ್ಮೆರ್!

ಬುಲೆವೊಂದುಂಡು ತೂಲೆ ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆ

✍ ಕಾವೂರು ಕೇಶವ ಮೊಯ್ಲಿ

"ಓ ತಪ್ಪು ತಿನ್‌ಪಿನ ಕಪ್ಪು ಜನಕುಲೇ, ಓ ಬೆದ್‌ರ್ ತಿನ್‌ಪಿನ ಕುದುರೆ ಜನಕುಲೇ" - ಪಂಡ್‌ದ್, ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ದಕ್ಲು ತುಳು ಭಾಷೆನ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್, ಆ ಭಾಷೆಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಪಂಡಿನಂಚ ಭಾಷಣ ಮಲ್ಪುನ ಕೇನ್ನಗ, ಈ ತಮಾಸೆ ಪೂರ್ವಕವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿ ಪಾತೆರೊಡ್ಡೆ ಎಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಗ್ಲಾ ಒಂತೆ ಬೇನೆ ಆಪಿನ ಸಹಜ. ಭಾರತ ದೇಶದ ಜನಕ್ಲು ಕಪ್ಪು ಜನಕ್ಲು, ಬೊಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪಾತೆರೊಡೆ ಆಪುಂಡು.

ಸಾರತ್ತ ಏಳ್‌ನೂತ್ತ ಸೊನ್ಪತ್ತ ಒರ್‌ಂಬನೇ ಇಸವಿದ ಮೇ ತಿಂಗೊಳುಡು ಮೈಸೂರುದ ಪಿಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್ ದೆತ್ತೊಂದಿನ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ದಕ್ಲು ಸೋಪಾದ್ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆದ ಅಧಿಕಾರೊನ್ ಕುಡಲಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತಿನ ವೊರ್ಸ ತುಳುವೆರ್ ಯೇಪಲಾ ಮರೆಪಂದಿ ಇಸವಿ. ಆ ಇಸವಿಡ್ ಸರ್ ಥೋಮಸ್ ಮುನ್ರೋ ಪನ್ಪಿನ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಇತ್ತೆ ಉಪ್ಪುನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ ಆದ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತಿನ ಘಟನೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಘಟನೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ದಕ್ಲು ಬಜೀ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಮಾತ್ರ ಮಲ್ಪಂದೆ, ಅಕ್ಲು ಈ ಊರ್ದ ಜನಕುಲೆಗ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಕೆಲಸ ಕೊರ್ದು, ಮುಲ್ಪದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬುಳೆಪಾವುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೇಶದ ಏಕತೆ, ಬೊಕ್ಕ ಅಖಂಡತೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಬುದ್ಧಿವಾದೊನ್ ಪರೋಕ್ಷವಾದ್ ತೋಜಪಾದ್ ಕೊರ್ದು ಪೋಯೆರ್.

ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕುದ ಗುರುಪುರದ ಕೈತಲ್ ಉಳಾಯಿಬೆಟ್ಟು ಇಂಚಿನ ಊರುಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಅಂಟು ಅಂಟಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ಲುದ ಆವೆ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ದಕ್ಲು ತೂದು, ವಿಲಾಯಿತಿಡ್ ಮಾಡ್‌ದ ಓಡು, ಆಪಿನ ಅಚ್ಚಿ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಪ್ಲೆಬಸ್ಟ್ ಪನ್ಪಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ದೊರೆಕ್ಕ್ ವಿಲಾಯಿತಿಡ್ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಡ್ ತರಭೇತಿ ಕೊರ್ದು, ಕುಡಲದ ಜೆಪ್ಪು ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಸಾರತ್ತ ಎನ್ಮನೂತ್ತ ಅಜಿಪತ್ತಾಜನೆ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗೊಳುಡು ಒಂಜಿ ಓಡುದ ಪೊಸ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಭವಿಷ್ಯೊಡು ಈ ಓಡು ವಿಶ್ವ ವಿಖ್ಯಾತವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿ `ಮಂಗಳೂರು ಹಂಚು' ಆದ್ ಪುದರ್‌ಗ್ ಬರು ಪಂಡ್ದೆ ಬಹುಶಃ ಪ್ಲೆಬಸ್ಟ್ ಪನ್ಪಿ ದೊರೆ ಎನ್ನಿದುಪ್ಪಯರ್.

ಅವೇ ವರ್ಸ, ಪಂಡ 1866ನೇ ಇಸವಿಡೆ ಕುಡಲ, ಮಂಗಳೂರು ಪುರಸಭೆ ಆದ್ ಮಾರ್ಪಾಡ್ ಆಂಡ್. ಅಪಗದ ಕಾಲೊಡೆ ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 28,000 ಆದ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೆ. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಅರಿಕ್ ರಡ್ ರೂಪಾಯಿ ಪದಿರಾಡಾಣೆ ಬಿಲೆ. ರೂಯಿ, ತಾರಾ, ಮುಕ್ಕಾಲ್, ಆಣೆ, ಬೊಕ್ಕ ಎಲಿಜಬೆತ್ತ್ ರಾಣಿನ ಮೋರದ ಬೊಳ್ಳಿದ ರೂಪಾಯಿ ಚಲಾವಣೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಸ್ ಪಂಡ ಭಾರೀ ಅಪರೂಪ. ಜನಕ್ಕುಲೆಗ್ ಕೈನಿಲ್ಕೆ ಕೆಲಸದಾಂತೆ, ಬೆನ್ನಿದ, ಕಂಡದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅತ್ತ್ಂಡ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಡವೆರ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಮುಲ್ತ ಜನಕುಲೆನ ಜೀವನೊನ್ ಸುಧಾರಿಪೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಬಲ್ಮಠ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಕೈ ಮಗ್ಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಮುದ್ರಣ ಶಾಲೆ, ಕುದ್ರೋಳಿಡ್ ಓಡುದ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಂಡ್. ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಲೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೆರೆ ಕೂಲಿದ ಜನಕುಲ್ ಕೈತಲ್ದ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ನಾಲೈನ್ ಮೈಲ್ ದೂರೊಡೆ ಕಾಂಡೆ ನಡತ್‌ದ್ ಪೋದ್, ಬಯ್ಯಗ್ ಕೆಲಸ ಬುಡ್‌ದ್ ನಡತ್‌ದೇ ಪೋದ್ ಇಲ್ಲ್ ಸೇರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

1915ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕುಡಲ, ಮಂಗಳೂರು ನಗರ ಸಭೆ ಆದ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಂಡ್.. 1944ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆಡ್ ಸಿಟಿಬಸ್ಸು ಸುರು ಆಂಡ್‌ಗೆ. ಅಪಗದ ಕಾಲೊಡೆ ಈ ಪೇಂಟೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಜನನಿಬಿಡವಾಯಿಂಚಿ, 1. ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ-ರಥಬೀದಿ-ಕೂಳೂರು ಫೆರ‍್ರಿ ರಸ್ತೆಡ್ ಕೂಳೂರು ಮುಟ್ಟ 1ನೇ ನಂಬ್ರ ರೂಟ್‌ಡ್ ಸಿಟಿಬಸ್ಸು, 2. ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾವ್, ರಸ್ತೆ-ಲಾಲ್‌ಭಾಗ್ ರಸ್ತೆಡ್ ಕೂಳೂರು ಮುಟ್ಟ ಪೋಪಿನ 2ನೇ ನಂಬ್ರದ ಸಿಟಿಬಸ್, 3. ಕದ್ರಿ ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆ ರಸ್ತೆಡ್ ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟ ಪೋಪಿನ 3ನೇ ನಂಬ್ರದ ಸಿಟಿಬಸ್ಸು, 4. ಫಳ್ನೀರು, ಕಂಕನಾಡಿ, ಮಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ರಸ್ತೆಡ್ ಕುಲಶೇಖರ ಮುಟ್ಟ 4ನೇ ನಂಬ್ರದ ಸಿಟಿಬಸ್ ಚಲಾವಣೆ ಆಂಡ್. ಈ ನಾಲ್ ರಸ್ತೆಲು ಅಪಗದ ಕಾಲೊಡೆ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಳು ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೆ.

ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್‌ಡ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಸರ್ಕಲ್) ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಸಿಟಿಬಸ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ.

ಈ ಪೇಂಟೆದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ರಡ್ಡ್ ಲಕ್ಷಡ್ದ್‌ಲಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಬೊಕ್ಕ ನಗರ ಸಭೆತ್ತ ಆದಾಯ ಒಂಜಿಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟಾತ್ರ ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆ ಮಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಆದ್ 1980ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಂಡ್. 1981ನೇ ಖಾನೇಶುಮಾರಿದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪೇಂಟೆದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 3,44,174 ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಏಳನೇ ಶತಮಾನದ ಒಂಜಿ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಥಪುರ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗ್ ಕ್ರಮೇಣ ಕಟ್ಟೋಣೊಳ್ ಆದ್ ಇತ್ತೆ ಆ ಜಾಗೆಗ್ ಅತ್ತಾವರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಒಂಜಿ

ಕೋಡಿದ ನೀರ್ ಯೇಪಲಾ ಪರತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಆ ಜಾಗೆಗ್ `ಪರಪ್ಪು ನೀರ್'ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಕ್ರಮೇಣ ಅಲ್ಪ ಕಟ್ಟೋಣೊಳು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತದ್ ಆ ಜಾಗೆಗ್ `ಪರನೀರು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಕ್ರಮೇಣ ಡಾಮರ್ ರಸ್ತೆ ಕಟ್ಟೋಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಆದ್ ಆ ಜಾಗೆ ಇತ್ತೆ `ಪಳ್ನೀರು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತ್ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಒಂಜಿ ಬೋಳು ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮಠ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೆ. ಆ ಜಾಗೆಗ್ `ಬೋಳುಮಠ' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರಾದ್ ಕ್ರಮೇಣ ಬಲ್ಮಂಟ ಪನ್ಪಿನ ದೊರೆದಾತ್ರ `ಬಲ್ಮಠ' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರಾಂಡ್‌ಗೆ. ಅಂಚೆನೆ ಒಂಜಿ ಜಾಗೆಡ್ `ಬನ' ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೆ. ಆ ಜಾಗೆಗ್ ಕ್ರಮೇಣ `ಬನಂದಲೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರಾಂಡ್‌ಗೆ. ಅಲ್ಪ ಭಾರಿ ಕಟ್ಟಣೋ, ಡಾಮರ್ ರಸ್ತೆ, ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜು, ಇಂಗ್ರೇಜ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಆದ್ ಇತ್ತೆ ಆ ಜಾಗೆಗ್ `ಬೋಂದೆಲ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರಾಂಡ್‌ಗೆ. ಆಯಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾಯಿತ್ತಿನ ವಿಷಯ ಪಂಡ ಅಪ್ಪಣ್ಣೇ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಪಾಕ ವರ್ಸೊಗೆ ಪಿರಾವು ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಬೆಲ್ಲ ನೀರ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆಗೆ. ಆ ಜಾಗೆ ಕುಡಲದ ಹೃದಯ ಭಾಗ ಆದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ `ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ' ಆಂಡ್. ಇಂಚ ಊರು ಬುಲೆವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ ಊರ್ದ ಪುದರ್‌ಲಾ ಬದಲಾವಣೆ ಆವೊಂದು ಪೋಂಡು.

ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ ಆಜಿ ಮಾರ್ಗೊಳು ಕೂಡುನಲ್ಪ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತಿನಕ್ಲು ಹಂಪನಕಟ್ಟೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದೇ ಪೋವೊಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಭಾರೀ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟೋಣೊಳು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತುದ್ ಮಸ್ತ್ ಜನ ತಿರುಗುನ ಜಾಗೆ ಆತ್ಂಡ್. ಪೂಮಾರ್ ಪೇಂಟೆ (ರಥಬೀದಿ), ಕಾರ್ನಾಡು ಸದಾಶಿವ ರಸ್ತೆ, ಮಾರ್ಕೆಟ್ ರಸ್ತೆ, ಭವಂತಿ ರಸ್ತೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ರಸ್ತೆಲೆಡ್ ವಾಹನ ಸಂಚಾರದ ನೂಕುನುರ್ಕುಡ್ದಾತ್ರ ಸಲೀಸಾದ್ ಮುಲ್ಪ ಜನಕುಲೆಗ್ ತಿರ್‌ಗೆರೆ ಆಪುಜಿ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ನಾಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಲು, ಐನ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಲು, ಒಂಜಿ ಕಾನೂನು ಕಾಲೇಜ್, ಒಂಜಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕಾಲೇಜ್, ನಲ್ಪತ್ತೈನ್ ಇತರ ಕಾಲೇಜುಲು, ಅತ್ತಂದೆ ಇತರೆ ನೂದುಗಟ್ಟಲೆ ಶಾಲೆ ಹೈಸ್ಕೂಲುಲು, ಇತ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರತೀವರ್ಷ ಸಾರಗಟ್ಟಲೆ ಜವನೆರ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೆರೆ ಯೋಗ್ಯತೆನ್ ಪಡೆವೊನ್ವೆರ್. ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಅತ್ತಂಡ ಬೇತೆ ಕೈನಿಲ್ಕೆ ಸಂಬಳ ತಿಕ್ಕುನ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಕನತ್ತ ಪಾತೆರ ಆತ್ಂಡ್. ಕುಟುಂಬೊಡ್ ಒರಿಯಗಾಂಡ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಇಜ್ಜಂಡ ಆ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ ದೆಪ್ಪುನ ಎಂಚ?

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 1981ನೇ ಖಾನೇಷುಮಾರಿ ಪ್ರಕಾರ 23.76 ಲಕ್ಷ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ 1991ನೇ ಖಾನೇಷ್‌ಮಾರಿ ಪ್ರಕಾರ 26.92 ಲಕ್ಷ ಆದುಂಡು. ಪಂಡ ಪ್ರತೀ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ ಮೂಜಿ ಲಕ್ಷೊಡ್ದ್‌ಲಾ ಹೆಚ್ಚ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಜಿಲ್ಲೆದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 8441 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ ಸುಮಾರು 1.00 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಡ್ ಬಾರ್‌ದ ಬುಳೆ ಉಂಡು. ನಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೆ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನಿದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಬಾರ್ ಅರಿತ್ತ ಉತ್ಪಾದನೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಜಿ. ಕಲ್ತಿದಿನ ಜವನೆರೆಗ್ ಕೆಲಸ ಇಜ್ಜಿಂಡ ಅಕ್ಲೆನ ಭವಿಷ್ಯ ಹಾಳಾಪಿನ ಅವಕಾಶ ಜಾಸ್ತಿ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ ಪರಿಹಾರೊಗಾದ್ ಸರಕಾರದಕ್ಲು ಸುಮಾರ್ 35 ಪೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಲೆನ್ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸುರು ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸೊಗು ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಲೆನ ಪೈಕಿ ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್., ಎಂ.ಆರ್.ಪಿ.ಎಲ್., ಕೊಜೆಂಟ್ರಿಕ್ಸ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸ್ಟೀಲ್ ಕಂಪೆನಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನವು ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಲು. ಈ ಪೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಳೆನ ಪೈಕಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಮೂಡಪದವು, ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು, ಬಾಳ, ಬೈಕಂಪಾಡಿ, ಪೆರ್ಮುದೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಊರುಲೆಡ್ ಆಪಿನೆಡ್ದಾತ್ರಲಾ ಕುಡಲದ ಪೇಂಟೆದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ದಿನೊಡ್ದ್ ದಿನ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಮಂಗಳೂರು ಪೇಂಟೆನ್ ಕುಳೂರ್‌ಡ್ದ್ ಮುಲ್ಕಿ ಮುಟ್ಟ ವಿಸ್ತಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸರಕಾರ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಈ ರೀತಿ ಕುಡ್ಲದ (ಮಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ) ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೊಸತಾದ್ ಸೇರಿನ ಗ್ರಾಮಲೆ ಪೈಕಿ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ ಪನ್ಪಿನ ಗ್ರಾಮದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 18479 ಆದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜನಸಂದಣಿದ ಊರಾದ್ ಉಂಡು. ಒಂಜಾನೊಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ಒಂಜಿ ಪಲ್ಲಡ್ ಕಾಟಿಎರು ಜೆತ್ತಿದಿತ್ತಿನೆಡ್‌ದಾತ್ರ ಆ ಜಾಗೆಗ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಹುಶಃ ಪುದರಾಂಡ್. ಅಂಚೆನೆ ಸುಮಾರು 50 ವರ್ಸೊಡ್ದು ಪಿರಾವು ಕಳವಾರ್, ಬಾಳ, ಪೆರ್ಮುದೆ, ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು ಈ ಭಾಗಲೆಡ್ ಕಾಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಭಾರೀ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಪಿಲಿಬಲಿಪೆ ನರಮಾನಿಯನ ಮಿತ್ತ್‌ಲಾ ಧಾಳಿ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಡ ಇತ್ತೆಲಾ ಜಾಗೆಲೆದ ಗುರ್ತು ಕೂಡಾ ಪತ್ತೆರೆ ಆವಂದ್. ಭಾರೀ ಮಲ್ಲ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಟ್ಟೊಣೊಳು ಆತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ಜನಕ್ಲು, ತಂತ್ರಜ್ಞೆರ್, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ನಕ್ಲು ಅವುಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ದ್ ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಇತ್ಯಾದಿ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಅಕ್ಲು ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಲೋಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚೆನೆ ಕೂಳೂರು - ಕಾವೂರು ರಸ್ತೆದ ಬರಿತ್ತ ಪಂಜಿಮೊಗೆರ್ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಮಿಲಿಯಗಟ್ಲೆ ವರ್ಸಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಒಂಟೆದ ಬೆರಿತ್ತ ಆಕಾರದ ಮಂಜನಗುಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಗುಡ್ಡೆ ನೆಲಸಮ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೆ ಪಣಂಬೂರ್ದ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ, ಕಾನ, ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾಗೆಲೆದ ಸಾರ, ಸಾರಗಟ್ಟಲೆ ಎಕ್ರೆ ಭೂಮಿ ಸಮತಟ್ಟಾದ್ ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಸೃಷ್ಟಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ರಾತ್ರಿ ಪೊರ್ತ್‌ಡ್ ತೂಂಡ ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು ಪರಿಸರೊಡ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೊಳ್ಪುಲೆನ ಅಥವಾ ತೂತ್ತ ಕಿರಣೊಳು ಭೂಮಿಡ್ ಬಾನೊಗ್ ರಟ್ಟುಂಡಾ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಜಿಗ್ಗಂದ್ ಬೊಳ್ಪ್; ಬೊಕ್ಕ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಬೊಳ್ಪು ಅರ್ಲುನ ತೂನಗ ನರಮಾನಿಯನ ಪೊಸ ಸೃಷ್ಟಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ಮಯ ಆಪುಂಡ್.

1944ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸಾದಿಲೆಡ್ ಪೋಯೆರೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಟಿಬಸ್ಸುಳು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ

ಐವತ್ತೊಂರ್ಬ ಸಾದಿಲೆಡ್ ಸಿಟಿಬಸ್ಸುಳು ಪೋಪ. ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆದ ಪಿದಾಯಿ ಉಪ್ಪುನ ಉಳ್ಳಾಲ, ತಲಪಾಡಿ ಪಣ್ಪಿನಡೆ ಪಾಕ ಸಿಟಿಬಸ್ಸುಳು ಪೋವೊಂದುಲ್ಲ. ಕಂಕನಾಡಿ ಪಣ್ಪಿನಲ್ಪ ಬರ್‌ಪಿನ ಬಸ್ಸುಳು ಪ್ರತೀ ಮಿನಿಟ್‌ಗ್ ರಡ್ಡೆತ್ತಲೆಕ್ಕ ಪೋವೊಂದು ಉಂಡು. ಕಾರಣ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಪೆರಮನ್ನೂರು, ಕೋಟೆಕಾರ್ ಈ ಗ್ರಾಮಲೆಡ್ ಪ್ರತೀ ಗ್ರಾಮೊಡ್ಡ್ 10000ಗು ಮಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ತಿನೆದಾತ್ರ ಈ ಊರುಳು ಕುಡ್ಲದ ಬರಿಟುಪ್ಪುನ ಅತ್ಯಂತ ಜನನಿಬಿಡ ಗ್ರಾಮೊಳು ಆದುಂಡು.

ಕುಡ್ಲಗ್ ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ಮಂಗಳೂರು ಪಂಡ್‌ದ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೆಡ್ ಕೊಡಿಯಾಲ ಪಂಡ್‌ದ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾಸೆಡ್ ಮೇಂಗಳೂರು ಪಂಡ್‌ದ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡ್ ಮೈಕಲ್ತ್ ಪಂಡ್‌ದ್ಲಾ ಮಲೆಯಾಳ ಬಾಸೆಡ್ ಮಂಗಳಾಪುರಂ ಪಂಡ್‌ದ್ಲಾ ಪುದರುಂಡು. ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಊರುನ್ ಆಜಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಲೆಪ್ಪುನವು ಅಪರೂಪ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೊಡು ಬಜೀ ಕಡಿಮೆ ಜನೊಕ್ಲು ಇಲ್ಲಡ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪಾತೆರುನಕ್ಲು ಉಪ್ಪುನ ಜಿಲ್ಲೆ. ನೂಲು ಹೆಚ್ಚಿನಕ್ಲು ತುಳು ಮಾತೃಭಾಷೆ ಪಾತೆರುನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ರೈಲ್, ನೆಲ, ಜಲಮಾರ್ಗ ಬೊಕ್ಕ ವಾಯುಮಾರ್ಗ ಮಾತಲಾ ಉಪ್ಪುನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂಜೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಗಳೂರು. ಇತ್ತೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ಗೇ ಮುಲ್ತುಡ್ದು ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಕುಡ್ಲಡ್ ನಾಲ್ಯೆನ್ ಭಾಷೆಡ್ ಪಾತೆರುನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್‌ಡಲಾ ಈ ಪೇಂಟೆಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನಕ್ಲೆಗ್ ತುಳುಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ದ್ ಅವು ವ್ಯವಹಾರದ ಬಾಸೆಲಾ ಆದುಂಡು.

ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಮಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ದಿನೊಡ್ದು ದಿನಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲೆ ಆವೊಂದು ಪೋದ್ ಭವಿಷ್ಯೊಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಇರ್ವತ್ತೈನ್ ವರ್ಷದುಲಯಿ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಡ್ದ್ ಮುಲ್ಕಿ ಮುಟ್ಟ ಸುಮಾರ್ 10 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಕಡಲ ಬರಿಯೆ ಅಗೆಲೊಡು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕ್‌ದ ತಲಪಾಡಿ ಮುಟ್ಟ ಸಮಗ್ರವಾದ್ ಬುಳೆಚಿಲ್ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಅಪಗ ಪತ್ತ್ ಪದಿರಾಡ್ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಪಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಲಾ ಉಂಡು. ಈ ರೀತಿ ಪೇಂಟೆ ಬುಳೆವೊಂದು ಪೋನಗ ನರಮಾನಿಯನ ಮೂಲಭೂತ ಸವಲತ್ತ್ ಆಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಪರಿಯೆರೆ ನೀರ್, ನಡಪ್ಪೆರೆ ಸಾದಿ, ರಸ್ತೆ, ಬೊಳ್ಪು, ಗಾಳಿ, ವಾತಾವರಣದ ಪರಿಶುದ್ಧತೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಈ ಊರ್‌ದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಜವನ್ಯೆರೆಗ್ ಅಕ್ಲೆಕ್ಲೆನ ಯೋಗ್ಯತೆಗ್ ತಕ್ಕ ಆಯಿಂಚಿನ ಕೆಲಸ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಲೆಡ್ ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಯಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಾಡೊಡಾಪುಂಡು. ಇತ್ತೆ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಉಪ್ಪುನ ಜನಕ್ಲು ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಬಡ ಬಗ್ಗೆರೆಗ್ ಒವ್ವೇ ರೀತಿಡ್ಲಾ ತೊಂದರೆ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಬೊಕ್ಕ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸಮಾನ ಸವಲತ್ತ್ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಾದ್ ಮಂಗಳೂರು ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ನಗರ ಆದ್ ಬುಳೆವಡ್.

ಅಜ್ಜಿನೊಂಜಿ ಕತೆ

✍ ಎಸ್.ಪಿ. ಮಂಚಿ

ಏರೆಗ್ ಇಷ್ಟ ಇಜ್ಜಿ? ಅಜ್ಜಿನೊಂಜಿ ಕತೆ ಕೇನೆರೆಗ್? ಅಜ್ಜಿನ್ `ಮಾಮಿ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಆರ್ ಒಂತೆ ಕಿರಿ ಕಿರಿ ಆದುಪ್ಪೆರೆ ಯಾವು. ಆವೆರೆಗ್‌ಲಾ ಯಾವು. ಆಂಡ ಅಜ್ಜೀಡ್ದ್ ಪುಳ್ಳೀಂದ್ ಲೆಪುಡಾವುನ ಎಂಕ್ಲೆಗ್, ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜಿನೊಂಜಿ ಕತೆ ಪಂಡ ಚೀಪೆ ತಿನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ. ಬಂಜಿಗ್ ಗಂಜಿ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ಆವು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ದಿನೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಅಜ್ಜಿನ ಕತೆ ಇಜ್ಜಿಡ, ದಿನಕೊರ ಅಜ್ಜಿಡ ಪಾತೆರ್ಜಿಡ ನಿದ್ರೆನೇ ಬರ್ಪುಜಿ.

ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕಾನೇ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅಜ್ಜಿನ ಕೊಂಡಾಟೊಡ್ ಬಲತಿನಕ್ಲೇ. ಇತ್ತೆ ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿಬುಕ್ಕ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಸಸಾರ. ಅಜ್ಜಿನ ಕತೆ, ಆಚಾರ, ಇಚಾರ ಪೂರಾ ಪರತ್ತ್ ಪೊಟ್ಟಾದುಂಡು ಇತ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್. ಆಂಡ ಎಂಕ್ಲೆ ಅಜ್ಜಿ ಅಂಚಿನಾರತ್ತ್. ಆರ್ ಪರತ್ತಾಂಡಲಾ ಆರೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ಕತೆ ದಿನ ದಿನಲಾ ಪೊಸತ್ತೆ.

ನಿರೆಕರೆತ ಮೂಜಿ ಜೋಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಯಾನ್ ಬುಕ್ಕ ಎನ್ನ ಐನ್ ಜನ ಅಜ್ಜಿನ ಕತೆ ಕೇನೆರೆಗ್ ದಿನಾಲಾ ಚಾವಡಿಡ್ ಸೇರುನಕ್ಲು. ದಿನಕೊರ್ತಿನ್ ತನ್ನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಾವೊಂದ್ ಕೆನ್ನಿ ಪೂಜಿದ್ ಮುತ್ತ ಕೊರ್ದು ಕತೆ ಪನ್ಪಿನ ಅಜ್ಜಿ ಏರೆಗ್ ಇಷ್ಟ ಆಪಿನಾರತ್ತ್? ಆಸೆ ಅತ್ತ್ ಆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಕತೆ ಕೆಬಿಯಾರ ಕೇಂಡರ್ದ್ನ ನಿಕ್ಲು ಎಂಕ್ಲೆ ಚಾವಡಿನ್ ನಾಡೊಂದು ಬರ್ಪರ್.

ಆರ್ ಪನಂದಿನ ಕತೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚೆನೇ ಆರೆಗ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ಕತೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಕಾಡ್‌ದ ಕಾಡ ಮೃಗಕುಲಾಯಿನ ಪಿಲಿ, ಆನೆ, ಕುದಿಕೆ, ಮಂಗೆ, ಸಿಂಗೆರೆ ಊರ್ದ ಪೆತ್ತ, ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ, ಪುಚ್ಚೆ ನಾಯಿಲೆ, ಸೀತೆ, ರಾಮೆ, ಅರ್ಜುನೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೆ ಇಂಚಮಾತಾ ಏತೋ, ಅತ್ತಂದೆ ಒರೊರ ಆರ್ನ ಕತೆಲಾ, ಬುಕ್ಕೊರ ಬೂತ ಕುಲೆಕುಲೆ ಕತೆಲಾ. ಕರ್ಗತ್ತಲೆಡ್ ಕುಲ್ದು ಕುಲೆತ ಕತೆನ್ ಕೇನುನ ಎಂಕ್ಲು ಅಜ್ಜಿನ ಸೆರಂಗ್‌ದ ಅಡಿಟ್ ಅಮರ್ದ್ ಹೂಂಕುಟುನ, ಹೂಂಕುಟೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ನಾಯಿ ಕುರೆತಿನ ಕೇನ್ದ್ ಕುಲೆ ಕಲ್ಕುನೆಂದ್ ಎನ್ನಿದ್ ಪಡಿಕೆ ಮೈತಿನಪಗ ಅಜ್ಜಿನ ಸೆರಂಗ್ ಚಂಡಿ ಆದ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಕೋಪೊಡ್ ಪುಂಟೊಂದು, ನನ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಕತೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ ಒವುಲಾ ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋಪಿನ, ಪಿರ ಮನದಾನಿ ಆರೇ ಬತ್ತ್‌ದ್, ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಕತೆ ಪನ್ಪಿನ... ಇಂಚ ದಿನ ನಿಚ್ಚಲಾ ಎಂಕ್ಲೆ ಕತೆ.

ಅಂದ್ ಇನಿ ದಾನೆ ಅಜ್ಜಿ ತೋಜಿಜೆರ್? ಏಪಲಾ ಬರ್ಪಿನ ಅಜ್ಜಿ ಬರಂದಿನ ತೂದು ಎಂಕ್ಲೆ ಐನ್ ಜೋಕ್ಲೆ ನಾಲಿ ಎಕ್ಕಲ್ದ್ ಎಕ್ಕಲ್ದ್ ಬಚ್ಚಿದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆಯಿಟ್ಲಾ ಯಾನ್ ಅಜ್ಜಿನ್ ಕಾತ್, ಕಾತ್‌ದ್ ಸೋತುದಿತ್ತೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡಾ ಆನಿ ಅಜ್ಜಿನ ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ದು ಅಜ್ಜಿನ ಚೀಪೆ ಮುತ್ತೊ ಕೆನ್ನಿಗ್ ದೊತೊನುನ ಬಾಗ್ಯೊ ಎನ್ನಾದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಅಮ್ಮಾ... ಅಜ್ಜಿ ಓಲುಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ಉಲಾಯಿ ಅಟಿಲ್ಪ ಕೋಣೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಅಮ್ಮಡ ಕೇಂಡೆ.

ಅಜ್ಜಿಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್... ಅಜ್ಜೆಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್.. ಮನಿಪಂದೆ ವನಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜೆಪ್ಪುಲೇಂದ್ ಅಮ್ಮ ಎನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚರೆ ತೂಯೆರ್. ಇತ್ತೆ ತೆರಿಂಡೇ... ಅಮ್ಮಾ ಅಜ್ಜಿನ್ `ಮಾಮಿ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುನಾರ್‌ಂದ್.

ಅಜ್ಜಿ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಜಿಡ ಎಂಕ್ಲು ಏರ್ಲಾ ಉನುಪುನಲಾ ಇಜ್ಜಾ. ಜೆಪ್ಪುನಲಾ ಇಜ್ಜಾಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅರ್ಗಂಟ್‌ಡೇ ಪಂಡ. ಅಜ್ಜಿಗ್ ಉಸಾರಿಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲೆ ಕತೆ ಪನ್ಪೆರ್‌ಗೆ ನಿಕ್ಲು ಉಂಡುದು ಜೆಪ್ಪುಲೆಂದ್ ಅಮ್ಮನ ಮಗುಟ್ತರೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಎಂಕ್ಲೆ ಅರ್ಗಂಟ್ ಅಜ್ಜಿಗ್ ಮಾಮೂಲು ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ನನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಕಾಪಾಂಡ ಆವಂದ್ ಪಂಡ್ದ್ ಅಜ್ಜಿ ಮೆಲ್ಲ ಉಲಾಯಿಡ್ದೆ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತೆರ್. ಅಜ್ಜಿ ಬರ್ಪಿನ ತೂಯಿನ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಸಂತೋಸೇ ಸಂತೋಸು. ಅಜ್ಜಿ ಬತ್ತೆರ್ ಅಜ್ಜಿ ಬತ್ತೇರ್‌ಂದ್ ಆರೆ ಕೈತಡೆ ಬಲಿತ. ಅಜ್ಜಿ ೯ನನ್ ದೇರ್ತ್‌ದ್ ತರ್ಕೊನ್ದು ದಾನೆ ಜೋಕ್ಲೆ ಯಾನ್ ಒಂಜಿದಿನ ಇಜ್ಜಿಡ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುಜತ್ತಾ ? ನನಯಾನ್ ತೈತೆಡ ದಾದ ಮಲ್ಪುವರ್‌ಂದ್ ಎನ್ನ ಕೆನ್ನಿ ಅಮತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್. ಅಜ್ಜಿ... ಈರ್ ಸೈಪುನ್ನೇ ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಯಾನ್ ಪಂಡೆ.

ಚಾವಡಿಡ್ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ನಿತ್ಯೊದ ಕತೆತ ಜಾಗೆಗ್ ಎತ್ಯ. ದಾದೆಕಾ ಅಜ್ಜಿನ ಮೋನೆ ಅಸ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಏಪಲದ ಉಲ್ಲಾಸೊ ಅರೆಡ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಇನಿ ಕತೆ ಪನೆರೆಗ್ ಎಂಕ್ ಉಸಾರಿಜ್ಜಿ. ಉಂತುದು ಜೆಪ್ಪುಲೇಂದ್ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡಿನೆಕ್ಕ್, ಅಜ್ಜೀ.... ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಎಲ್ಯಾಂಡಲಾ ಕತೆ ಪನೋಡೇಂದ್ ಎಂಕ್ಳು ಹಟ ಕಟ್ಯ.

ಅಜ್ಜಿ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ತಾನ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಎತೆ ದಿಂಜಿದಿ ಮನಸ್‌ಡ್ದ್ ಕತೆದಾದ ಬಿರುವಾಗಾ...ಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆಕ್ಕ್. ಅಂಚಾಂಡ ಆ ಎತೆನೇ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪನ್ಲೇಂದ್ ಯಾನ್ ಪಂಡೆ. ಐನ್ ಪಂಡಾನಿಕ್ಲೆ ಪೂ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಬೇನೆ ಆವು. ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಆ ಕತೆ ತೆರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ನಿಕ್ಲು ಅಯಿನ್ ಕೇನೆರೆ ಬಲ್ಲೀದ್ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್. ಎಂಕ್ಲು ತೆರಿಯಂದಿನ ಕೇನರೆ ಆವಂದಿನ ಆ ಕತೆ ದಾದಜ್ಜಿ. ಅವೇನೇ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪನ್ಲೆಂದ ಎಂಕ್ಲ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅಜ್ಜಿನ್ ಬುಡ್‌ಜ.

ಅಜ್ಜಿ ಒಂಜಿ ನಿಮಿಷ ಪಾತೆರಂದೆ ಎಂಕ್ಲೈವೆರೆ ಮೋನೆ ತೂಯೆರ್. ಹೂಂ...ದ್ ಬೇನೆದುಸುಲು ದೆತ್ತೆರ್.

ಜೋಕ್ಲೆ ನಿಕ್ಲೆಗೊಂಜಿ ಎಲ್ಯಜ್ಜಿ ಇತ್ತಲ್ ಇಂದು ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡಾ? ಆಲ್ ಎನ್ನ ಮೆಗ್ದಿ. ಪುದರ್ ರುಕ್ಮಂದು. ಈ ಇಸಯ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿದಿಪ್ಪೆರೆ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡಾ ನಿಕ್ಲು ಪುಟ್ಟುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ

ಆಲ್ ತೀರ್‌ದಲ್. ಸುಮಾರ್ ಪದಿನೆನ್ಮ ವರ್ಷಡೇ ತೀರಿನ ಆಲ್ ಎನಡ್ಪ್ಲಾ ಪ್ರೊರ್ಲುಗ ಇತ್ತಲ್. ಇನಿ ಆಲ್ ತೈತಿನ ದಿನ. ದಾಯೆಗಾ ಬೋಡ್ಚಿ ಬೋಡ್ಚಿ ಪಂಡಲಾ ಇನಿತ ದಿನ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಲಾ ನೆಂಪು ಆಪುಂಡು. ಜೋಕ್ಲೇ... ಅಂಚಾದೇ ಇನಿ ಯಾನ್ ಒಂಜಿ ತರಾ ಉಲ್ಲೆ. ಆಲ್ ಇನಿ ಇತ್ತ್‌ದ್‌ವಲ್ಲಾ.... ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಎನಡ್ಪ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಕತೆ ಪನ್ಸ್ತ್‌ವಲ್. ಆಲ್ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಆಸ್‌ಮೋಸಡ್ ತೀರ್ರುವಲ್ಡ "ದೇವೆರ್ ಜಿತ್ತಿನೆನ್ ದೇವೆರೇ ಕೊಯ್ಯೆರ್"ಂದ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಮನಸ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂದುವೆ. ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಕುರೆ ಹಟೊ ಆಲೆನ್ ಬಲಿ ದೆತೊಂಡು.

ಪ್ರಾಯೊಗು ಬತ್ತಿನ ಆಲ್ ಎನ್ನಿನ ಕನಕುಲೇತೋ ? ಬಯಕಿನ ಆಸೆಲೇತೋ ? ಇಲ್ಲಡ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಮೋಕೆದಾಲಾದಿತ್ತಿನ ಆಲ್ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಬೋಡ್ಚಂದಿನ ಪಂಡಿನಾಲತ್ತ್. ತತ್ತ್‌ದ್ ನಡತಿನಾಲತ್ತ್.

ಅಂಚಾಂಡಾ ಎಲ್ಯಜ್ಜಿ ತೀರ್ ಪೋಯರೆ ಕಾರಣ ದಾದಜ್ಜಿಂದ್ ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ.

ಪನ್ಪೆ ಮಗಾ.... ಅವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕತೆ. ಆನ್ ಪೊಣ್ಣು ಪ್ರಾಯೊಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಡಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಒರಿಯನೊರಿ ತೆರಿದ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪ ಪಂಡ್ದ್ ಇತ್ತಿ ಆಸೆ ಕೈಗೂಡಂದೆ ಪಿರ್ತಿದ ರಡ್ಡ್ ಪಕ್ಕಿಲು ರಾದ್ ಪೋದ್ ಒಟ್ಟೆಗೆ ತೈತಿನ ಕತೆ.

ದಾಯೆ ಅಜ್ಜಿ... ಅಕ್ಲು ಅಂಚ ತೈತೆರ್? ಮಲ್ಲಜ್ಜೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ್ ದಾಯೆ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆ ಬುಡ್ಜೆರ್? ಅಕ್ಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದಕ್ಲಾ? ಇಂಚ ಒರ್ಧಾನೆ ಸೀತ ಕೇನೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ಲ್.

ಅಂದ್ ಮಗಾ... ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್, ನಿಕ್ಲೆ ಮಲ್ಲಜ್ಜೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆ ಬುಡ್ಜೆರ್. ಅಡಾ ಅಕ್ಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಅತ್ತ್. ಕೈತಲ್ದ ಸಂಬಂದೊದ ಎನ್ನ ತಮ್ಮಲೆ ಮಗೆ, ಬಾಕಿಮಾರ್ದ ಕಿಟ್ಟೆನೇ ರುಕ್ಕುನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆ ಆಸೆ ಪಡೆಯಿನ ಆಣ್. ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಜವನೆ, ಕಿಟ್ಟೆನ್ ಎರ್ಲೆ ಗಿಡಪಿ ಕಂಬುಲಡ್ ಪಿರ ಪಾಡುನ ಬಿರ್ಸೆರೇ ಅಪಗ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಬಾಕಿಮಾರ್ದ ಕಿಟ್ಟೆನೇ ಎಂಕ್ಲೆ ಎರ್ಲೆ ಗಿಡಾವೊಡಂದು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಊರ್ದಕ್ಲು ಆಯನ ಕೈತಡೆ ಸಾಲ್‌ಗಟ್ಟ್‌ದ್ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಿಟ್ಟೆನಾಲ್ ಊರುಡ್ಲಾ ಪುದರ್ ಪಡೆದಿತ್ತ್. ಸಾರ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾಯೆ ಆದಿತ್ತೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಿರ್ಸೆನ್ ನಿಕ್ಲೆ ಎಲ್ಯಜ್ಜಿ ಪಿರ್ತಿ ಮಲ್ತ್‌ನೆಟ್ಟ್ ದಾಲಾ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಆಯನ ಪೊರ್ಲುಗ್, ಆಯನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆಗ್,ಆಯನ ಗುಣಕ್ ಒರ ಯಾನ್‌ಲಾ ಕಣ್ಣ್ ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆ. ಯಾನ್ ಆಯಡ್ದ್ ಪ್ರಾಯೊಡ್ ನಾಲ್ ವರ್ಷ ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿನೆಡ್ಲಾ ವರ ಮೆಗ್ದಿಗ್‌ಲಾ ಆಯಗ್‌ಲಾ ಮದ್ಮೆ ಆಂಡಾ ಆವುಂದ್ ಯಾನೇ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಅಕ್ಕಿರುವೆರ್ ಒಟ್ಟಾಪಿಲೆಕ್ಕ ಯಾನ್ ಕುಸೆಲ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಕ್ಲು ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಪಾತೆರ್ಕ, ಕೈ ಕೈ ಪತೊಂದ ತಿರ್ಗುನ, ತೆಲಿಪುನ, ಕುಸಾಲ್ ಗೊಬ್ಬುನ, ಪೂರಾ ದೂರೊಡೇ ದೆಂಗ್‌ದ್ ತೂವೊಂದು ಎನ್ನ ಮೆಗ್ದಿನ್ ಆಂಸೊಟ್ಟಿಗೆ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುಲೇಂದ್ ಇಲ್ಲ ದೈವೊಲೆಗ್ ಕೈ ಮುಗಿಯೊಂದಿತ್ತೆ.

ಕಂಬುಲಗ್ ಪಿದಾಯಿ ಊರುಗ್ ಪ್ರೋದಿತ್ತಿನ ಕಿಟ್ಟನ್ ತೂವಂದಿನ ಎನ ಮೆಗ್ಗಿ `ಅಕ್ಕಾ ಎಂಕ್ ಬಡವೇ ಇಜ್ಜಿ. ಜೆತ್ತ್ಂಡ ನಿದ್ರೆನೇ ಬರ್ಪುಜಿ'ಂದ್ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿದಿನ ಉಪಾಸ ಕುಲ್ದಿನಲಾ ಉಂಡು. ರಾತ್ರೆ ಇಡಿ ಕನಂಬರೊಂದಿತ್ತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಎನನ್ ಅರಾದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಊರುಡು ಕಂಬುಲ ಆಯೆರೆನೇ ಬಲ್ಲಿ ಅತ್ತಾ ಅಕ್ಕಾಂದ್ ಪಂಡಿನಲಾ ಉಂಡು.

ಪಿದಾಯಿ ಊರುಗು ಕಂಬುಲಗ್ ಪ್ರೋಯಿನ ಕಿಟ್ಟೆ ಎರು ಗಿಡರ್ನಗ `ಓಯ್ತ್ ಬುಡಿ... ಬುಡೀ....ಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಬದಲ್ `ಓಯ್ತ್ ಬುಡಿ.... ಬುಡಿ... ರುಕ್ಕೊ....ರುಕ್ಕೊ..'ಂದ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಎರ್ ಗಿಡರ್ನೆನ್ ಊರ್ದಕ್ಲು ಕೇನ್ದ್ ಎಂಕ್ ಪನ್ತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಒರಿಯನೊರಿ ಬುಡ್ದ್ ಇಪ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಕ್ಲೀರುವೆರೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪಿ ಆಸೆ ಏತ್ ಇತ್ತ್ಂಡಾ... ಆತೇ ಆಸೆ ಅಕ್ಲು ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಸುಕೊಟ್ಟೆಪ್ಪಿನೆನ್ ತೂವೊಡುಂದು ಎಂಕ್‌ಲಾ ಆಸೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಕಿಟ್ಟೆ ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪಿನ ಪೂರಾ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ತೆರಿದೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕಿಟ್ಟಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಗಲ್ ಬಾಗಿನ್ (ಎನನ್) ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಆವೂಂದ್ ಅಮ್ಮಡ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಯಾನ್ ಒರ ಕೇನ್ದ್‌ಲಾ ಇತ್ತೆ.

ಕಿಟ್ಟನ ಮಿತ್ತ್ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ಲಾ ಕುಸಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಕಿಟ್ಟನ್ ಅಮ್ಮೆರ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಿಟ್ಟಗ್ ಜೋಡಿತ್ತಿನಲಾ ಅವ್ವೇ... ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನೆವನಡ್ ಅಪಗಪಗ ರುಕ್ಕುನ್ ತೂಯೆರೆಗ್ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ.

ವರ್ಷ ವರ್ಷಲಾ ಬಿಸುತ ಪರ್ಬೊಗ್ ಊರ್ದ ಸಾಣೊಡ್ ಗಡ್ಡ್‌ದ ಜಾತ್ರೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್ ಮಗಾ... ಇತ್ತೆಲಾ ಆವೊಂದುಂಡು. ಜಾತ್ರೆ ಕರಿದ್ ನಾಲೈನ್ ದಿನತ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ ನಡತೊಂದು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಊರ್ದ ಗುತ್ತ್‌ದ ಇಲ್ಲ್ ಎಂಕ್ಲೆನೆಡ್ದಾವರ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಲು ಕಣೆದೀದ್ ಪೋನಗ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟೊಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನ, ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ ನಡಪಾದ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನ ವಾಡಿಕೆ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್ ಮಗಾ. ಅಪಗ ಊರ್ದಕ್ಲೆಗ್ ಅವೊಂಜಿ ಉಲ್ಲಾಸದ ಗೊಬ್ಬು ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಊರ್ದ ಜವನೆರೆ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ತೆರಿಯೊಡಾಂಡ ತಂಕ ತಾಕತ್ ತೆರಿಯೊಡಾಂಡ ಕಂಬುಲ, ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟಲೇ ಅಪಗ ಅಂಗಣೊ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ನಾಟಕ, ಸಿನೇಮೊಲು, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗೊಬ್ಬುಲು ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ದಾಯೆ ಅಜ್ಜೀ? ಮದ್ಮೆದ ಕತೆ ಪನ್ಪಿನ ಉಂತದ್ ಜಾತ್ರೆ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟದ ಕತೆ ಪನೆರೆಗ್ ಪಿದಾಡಿಯರ್‌ಂದ್ ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ.

ಹೂಂ.... ಕೇನ್ ಮಗಾ... ಮುಲ್ಲುಡ್ದೇ ಮದಿಮೆದ ಕತೆ ಮಸಣದ ಸಾದಿ ಪತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಜ್ಜಿ ಕತೆತ ಸಾದಿಗ್ ಬತ್ತೆರ್.

ಅಂಚನೆ ಒಂಜಿ ಬಿಸುತ ಮನದಾನಿಡ್ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟೊಗ್ ಅಮ್ಮೆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟಗ್ ಎನ್ನ ಮೈತಿನೆ ಕಿಟ್ಟನ ಅಮ್ಮೆರ್ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಒಂಜ ಮೈಡ್ದ್ ಅಕ್ಲು ಕುಡೊಂಜಿ ಮೈಡ್ದ್ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಪಾರ್ಟಿದಕ್ಲು ಕೋರಿಗ್ ಜೋಡಿ ನಾಡ್ದ್, ಪತಿ ಮಲ್ತೊಂದು, ದೆರ್ತೊಂದು, ಕಟ್ಟೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ಗೆ. ಕೋರಿದ ಕಲಟ್ ಕಿಟ್ಟನ ಅಮ್ಮೆರ್ಲಾ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ಲಾ ದೂದು ಕಟ್ಟುನೆಟ್ ಎದುರು ಎದುರು ಆಯೆರ್ಗೆ.

`ಅಜ್ಜಿ.... ದೂದು ಪಂಡಾ ದಾದಂದ್' ಸೀತಾ ಕೇಂಡಲ್. ಎದುರೆದುರು ಪಾರ್ಟಿದಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆಕ್ಲೆ ಕೋರಿ ಗೆಲ್ಪುಂಡುಂದು ಕಾಸ್ ಕಟ್ಟುನ ಪಂತೊ. ಸೋತಿನಕ್ಲು ಸೋತಿನ ಅತ್ತ್‌ಡ ಸೈತಿನ ಕೋರಿದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿನ ಕಾಸ್‌ದ ರಡ್ದ್ ಪಾಲ್‌ದಾತ್ ಕಾಸ್‌ಲಾ ಗೆಲ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕ್ರಮಕ್ ದೂದುಂದು ಪನ್ಪೆರ್ಂದ್ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್. ಇಂಚ ಕಾಸ್‌ದ ದೂದು ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್‌ಲಾ ಕಿಟ್ಟನ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಪಾರ್ಟಿದಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಜಲ್ಸೆಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಏರಾ ಒರಿ ಕಿಟ್ಟನ ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಪಾರ್ಟಿದಾಯೆ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಕೂಟೊದಾಯಡ ದೂದು ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಕೋರಿ ಸೋತಿನೆನ್ ತೂದ್ ಪನಂದೆ ಕಲಡ್ದ್ ಪೋಯೆಗೆ. ಅಂಚ ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಪಾರ್ಟಿದಾಯೆ ಅಮ್ಮೆರೆಡ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಂದೆನ್ ಈರ್ ಕೇನ್ದ್ ಕೊರೊಡುಂದು ದೂರು ಕೊರ್ಯೆಗೆ.

ಅಮ್ಮೆರ್ ಕಿಟ್ಟನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಕೈತಡೆ ಪೋದು `ಕೋರಿದ ಕಲಟ್ ಕಟ್ಟಿನ ದೂದುದ ಕಾಸ್ ಗೆಂದಿನಾಯಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕ್ರಮ. ಅಯಿಕ್ ತತ್ತಿನಾಯೆಲಾ ಆಯನ ಕೂಟದಕುಲುಲಾ ದುಂಬಗ್ ಕಲಕ್ ಬರ್ಪಿನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಜ್ಜಿಂದ್' ಪಂಡೆರ್ಗೆ.

`ಏರಾ ಒರಿ ಎನ್ನ ಪುದರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೋರಿದ ಕಲಟ್ ಕಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದಿಪ್ಪೆರೆ ಯಾವು. ಆಯೆ ಮಲ್ತಿನೆಕ್ ಎನ್ನ ಕೂಟೊದಕ್ಲೆಗ್ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ತೆರಿದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಪಂಡಿನತ್ತ್'ಂದ್ ಕಿಟ್ಟನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪಂಡೆರ್ಗೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ದೆತೊನು ಮಗಾ... ಸುರ್ ಆಂಡ್‌ಗೆ ಪಾತೆರೊಗ್ - ಪಾತೆರ, ಕೈಕ್-ಕೈ ಬುಲೇದ್ ಲಡಾಯಿ. ಲಡಾಯಿ ಉಂತೊಡಾಂಡ ಪೇಂಟೆದ ಪೋಲಿಸುದಕ್ಲು ಬರೊಡಾಂಡ್ಗೆ.

ಕೋರಿದ ಕಲಟ್ ಪೆಟ್ಟಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ನನ ಎಲ್ಲೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಕಿಟ್ಟೆ ಎನ್ನ ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ತಾಕೀತ್ ಮಲ್ತೆರ್. ನ್ಯಾಯ ಕೇನೆರೆ ಪೋಯಿನ ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಕಿಟ್ಟನ ಅಮ್ಮೆ ಕೈ ಮಲ್ತೆ. ನನ ಎಂಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಅಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಸಂಬಂಧನೇ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಇಂದೆನ್ ಮಾತಾ ತರಿಯಂದಿನ ಕಿಟ್ಟೆ ಏಪಲದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತಿನಪಗ ಆಯಗ್ ಬೋಡಿತ್ತ್‌ನಾತ್ ಪಂಗಿಸಾದ್ ನೆರ್ದ್ ನನ ಈ ಇಲ್ಲಡೆ ಕಾರ್ ದೀಯಡ ಜಾಗ್ರತೇಂದ್ ಸಾರಿಯೆರ್.

ಒರಾನೆ ಬಾನೊ ದರಿದ್ ಬೂರಿಲೆಕ್ಕಾಯಿನ ಕಿಟ್ಟೆ, ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆಡ `ಎಂಕ್ಲಾ ರುಕ್ಕುಗ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡು. ಎಂಚಲಾ ಎಂಕ್ಲು ತಮ್ಮಲೆ ಅರ್ಬತ್ತನಕ್ಲು. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಬುಡ್ಲೆ'ಂದ್ ಪಂಡೆ. ಕೈ ಮುಗಿದ್ ನಟ್ಯೆ. `ನಿಕ್ಕ್.... ನಿಕ್ಲೆಂಜಿನಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು ಇತ್ತ್‌ಂಡಾ ಕಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ನೂಕ್ವೆ. ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪೊಣ್ಣು ಇಜ್ಜಿ. ಈ ನನ ಈಡೆ ಕಾರ್ ದೀಯಡ ಕಾರ್ ಕಡ್ಪೆ'ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಇಂದೆನ್ ಕೇಂಡಿನ ಕಿಟ್ಟೆ ಆಯನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬೇಜಾರ್‌ಡ್ ಪೋಯೆ.

ರುಕ್ಕುಲಾ ಯಾನ್ಲಾ ದಾದ ಮಲ್ಪುನುಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಎದುರು ಉಂತೆರೆ ಧೈರ್ಯ ಯಾವಂದೆ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಬೇನೆಡ್ ಬೈತ. `ಎಂಕ್ ಅರೆನ್ ಬುಡ್ಡು ಇಪ್ಪೆರೇನೇ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಒರ ಎನನ್ ಆರ್ ಇತ್ತಿನಾಡೆ ಎತ್ತಾಲಕ್ಕಾಂದ್ ಗಂಜಿ ನೀರ್ ಬುಡ್ಡು ಕೊರಗ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಲ್ ರುಕ್ಕು. ರುಕ್ಕುನ ಸ್ಥಿತಿ ತೂದು ಯಾನ್ ಬಜ್ಜೆ ಬೇರದ ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿಡ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋಯಿನಾನಿ ಕಿಟ್ಟುಗ್ ಬರಿಯರೆ ಪಂಡೆ. ಅಂಚನೆ ಕಿಟ್ಟೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಪೊರ್ತುಡ್ ಬತ್ತಿನೆ ರುಕ್ಕೊ... ಪೋಲೆ... ಓಲಾಂಡಲಾ ಪೋದು ಸುಕೊಟು ಇಪ್ಪುಲೆಂದ್ ದೆಂಗ್‌ದ್... ಮೆಲ್ಲ ಕಡಪುಡ್ಡು ಕೊರ್ಯೆ.

ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋದು ಪಿರ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಸನಿತ ಆ ಪೊರ್ತುಡೇ ದೂರೊಡ್ಡೇ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರುಕ್ಕುಲಾ ಕಿಟ್ಟೆಲಾ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂಯಿನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಕೋಪೊಡು ಕೆಂಪಾದ್ ಪಾರ್ ಬತ್ತೆರ್. ರುಕ್ಕುಲಾ ಕಿಟ್ಟೆಲಾ ಆರೆನ್ ತೂದ್ ಪೋಡಿದ್ ದೂರ ಪಾರ್ದ್ ಬದುಕ್‌ನ ಆಸೆಡ್ ಬಲಿತೆರ್. `ರುಕ್ಕೋ... ಉಂತುದೇ... ರುಕ್ಕೋ.... ಉಂತುದೇ'ಂದ್ ಅಮ್ಮೆರ್ ಲೆತೊಂದು ಅಕ್ಲೆ ಪಿರವೊಡೇ ಬಲಿತೆರ್. ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಪೋಡಿದ್ ಅಕ್ಲೇರುವೆರ್ ಬಲಿತ್ ಬಲಿತ್ ಬಚ್ಚಿದ್ ನನ ಬಚಾವು ಆಪಿನ ಸಾದಿ ತೋಜಂದೆ ಬದುಕುನ ಧೈರ್ಯ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಮಾರ್ಗ ಬರಿತ ಪೊಟ್ಟು ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಕೈ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಲಾಗ್ಯೆರ್. ಅಮ್ಮೆರ್ ಗುವೆಲ್‌ದ ಕೈತಡೆ ಎತ್ತ್‌ನಗ ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಗುವೆಲ್ದ ತಲತ ಪಾದೆ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ತರೆ ಹಾಕ್‌ದ್ ತರೆ ಪುಡಾದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಕಕ್ಕ್‌ದ್ ಪ್ರಾಣ ಬುಡ್ಯೆರೆ ತುಡಿತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ಗೆ.

ಅಕ್ಲೆನ್ ತೂಯಿನ ಅಮ್ಮೆರ್ `ಅಯ್ಯೋ... ಎನಡ್ದಾದ್ ಎಂಚಿನ ಹಾಳ್ ಕೆಲಸಾಂಡ್'ಂದ್ ತರೆನ್ ಗುವೆಲ್ದ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಹಾಕೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಎಂಕ್ಲು ಅಡೆ ಎತ್ತನಗ.

ಎಂಕ್ಲು ಮಾತಾ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್‌ಂಡಲಾ ರುಕ್ಕುಲಾ ಕಿಟ್ಟೆಲಾ ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ಜೆರ್.

ಇಂಚ ಅಜ್ಜಿ ಕಣ್ಣರುಟು ಕಣನೀರ್ ಜಪುಡಾಯಿನೆನ್ ತೂಯಿನ ಯಾನ್ ಅಜ್ಜಿನ ಕಣ್ಣರುತ ಕಣನೀರ್ ಒಚ್ಚಿದ್, ಅಜ್ಜೇ.... ಯಾವಜ್ಜಿ ಕತೆ ಪನಡೆ ಉಂತಾಲೆಂದ್ ಪಂಡೆ...

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬರವುದ ಬಾನೊಡೊಂಜಿ ಬೊಳ್ಳಿ ರಾಮಕುಂಜದ ಸಾಲೆ

✍ ಬಿ. ರಾಮ ಭಟ್

ಉಬಾರ್‌ಡ್ದ್ ಕಡಮ್ಮಗ್ ಪೋಪಿನ ಮಾರ್ಗೊಡು, ಉಬಾರ್‌ಡ್ದ್ ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತ್ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದುಂಬು ಪೋನಗ ಅತ್ತೂರು ಪನ್ಪಿ ಊರು ತಿಕ್ಕುಂಡು ಅವುಲು ಬಸ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಸಾಲ್ ಪಜ್ಜೆ ದುಂಬು ಪೋನಗ ಮಾರ್ಗೊದ ಎಡತ್ತ ಮೆಯಿಟೊಂಜಿ ಕಮಾನ್‌ದ ಬೋರ್ಡ್ ತೋಜುಂಡು. `ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕುಂಜೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು' ಕಮಾನ್‌ದುಲಯಿಡ್ದ್ ಪೋಪಿ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆಡ್ ಒಂಜಿ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಪೋನಗ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟೋಣೊಲು ಎದ್ರ್‌ಗ್ ಬರ್ಪೊ. ಅವು ಕಾಲೇಜಿದ ಕಟ್ಟೋಣೊಲು. ಆವೆನ್ ಕರಿದ್ ದುಂಬು ಪೋನಗ ತಿಕ್ಕುನನೇ ಶ್ರೀ ರಾಮಕುಂಜೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ. ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಪೊರ್ಲುದ, ತಿರ್ಲ್‌ದ ಬರವು ಕಲ್ಪವುನ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಸಾಲೆ.

ರಾಮಕುಂಜ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಕಡಮ್ಮ (ಕಡಬ) ಫಿರ್ಕಾದ ಒಂಜಿ ಹಳ್ಳಿ. ಶ್ರೀ ರಾಮೆ ಸೀತೆನ ಜೊತೆಟ್ ವನವಾಸೊಡುಪ್ಪುನಗ ಅಪಗ ಕಾಡಾತ್ತಿನ ಈ ಊರುಗು ಆ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಐತಿಹ್ಯ ಉಂಡು. ಪೇಜಾವರೊ ಮಠೊತ್ತ ಇತ್ತೆದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ ತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಲು ಈ ಊರುಡೇ ಜಲ್ಮೊ ಪಡೆತೆರ್. ಪುಟ್ಟಿ ಊರುದ ಮೋಕೆಡ್ ಸ್ವಾಮಿಲು ಮೂಲೊಂಜಿ ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಯೆರ್. ಆ ಸಾಲೆನ್ ತೂದು ಬಾಕಿದಕುಲು ಅಂಚನೆ ನಡಪವುಲೆಕ ಆವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಆರ್ ಬಯಕೈರ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೊದ ಸ್ವಾಮಿಲು ಅಯಿಕ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರ್ಯೆರೆ. ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ಸ್ವಾಮಿಲೆನ ಅಭಯೊಡ್ದ್ ಊರುದಕುಲೆನ ದಯೊಟು ರಾಮಕುಂಜೇಶ್ವರ ಸಾಲೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಒರಿನ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಲುಲಾ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತಿಯೊ.

`ಜಗತ್ತ್‌ದ ಮಲ್ಲ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಸಾಕ್ರೆಟೀಸ್ ಮಿಲಿಟ್ರಿಡುಪ್ಪುನಗ ಒರ ಆಯನ ಇಷ್ಟೆರೆಡ್ ಕೇಂಡೆಗೆ' ನಮ ಮಿಲಿಟ್ರಿಗ್ ಸೇರ್ನಗ ಈ ದೇಸೊನು ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪುವೊ ಪನ್ಪಿ ಬಾಸೆದೆತೊನುದೊ. ದೇಸೊನು ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪುನೆ ಪಂಡ ಎಂಚ ?' ಅಯಿಕ್ ಆಯನ ಇಷ್ಟೆರೆ ಒಂಜೊಂಜಿ ಬಗೆಟ್ ಉತ್ತರೊ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಬಲವಾಯಿನ ದಂಡ್ ಕಟ್ಟುನೆಂದ್ ಒರಿಪಂಡೆರ್‌ಡ ಬೊಕ್ಕೊರಿ, ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟೋಣ ಕಟ್ಟುನೆಂದ್ ಪಂಡೆಗೆ. ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಹಡಗ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬೇರೊ ಮಲ್ಪುನೆಂದ್ ನನೊರಿ ಪಂಡೆಗೆ. ಇಷ್ಟೆರೆನ ಪಾತೆರೊ ಪೂರಾಕೇಂತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಕ್ರೆಟೀಸ್ ಪಂಡೆಗೆ `ನಿಕುಲು ಪಂಡಿನ ಒವುಲಾ ಸರಿಯತ್ತ್, ಮಲ್ಲ ದೇಸೊ ಅವೊಡೂಂದಾಂಡ ಜನೊಕುಲು ಮಲ್ಲೆ ಆವೊಡು, ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್, ಗುಣೊವಂತೆರ್, ದೇಶ ಭಕ್ತೆರ್ ಆವೊಡು. ಅಕುಲೇ ಮಲ್ಲ ಜನೊಕುಲು. ಅಂಚಿ ಜನೊಕುಲು ದಿಂಜಿನ ದೇಶೊನೇ ಮಲ್ಲ ದೇಸೊ'

ಸಾಕ್ರೆಟೀಸ್ ಪಂಡಿನಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಜನೊಕ್ಲೆ ನಿರ್ಮಾಣೊ ರಾಮಕುಂಜದಂಚಿತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಿಡುಪ್ಪಿನ ಕಿನ್ಯ ಸಾಲೆಲೆಡ್ದ್ ಆವೊಡು. ಈ ವಿಸಯೊ ತೆರಿಸಾರ್, ರಾಮಕುಂಜದ ಈ ಸಾಲೆದ ಮಲ್ಲ ಗುರುಕ್ಕುಲು ಶ್ರೀ ಟಿ. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ರ್, ಕೆಲವು ಬಿದೆರ್ಲೆನ್ ಪಡೆಯಿನ ಈ ಗುರುಕ್ಕುಲೆನ ಸಾಲೆದ ಕೈತಡೆ ಪೋನಗ

ನಂಕ್ ಸಂತೋಸಾಪುಂಡು. ಸುತ್ತುದ ವಾತಾವರಣೊ ತೂದು ಉಡಲ್ ದಿಂಜುಂಡು. ನಿರ್ಮಲೊಡುಪ್ಪಿನ ವಾತಾವರಣೊ, ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ್ ದೀತಿನ ಪೀಠೋಪಕರಣ, ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ತೂನಗ ಉಂದು ಸಾಲೆನೋ ಅತ್ತ್ ದೇವ ಮಂದಿರೊನೋ ಪನ್ಪಿ ಸಂಶಯ ಬರ್ಪುಂಡು. ಸುಮಾರ್ ನಾಲ್ನೂತ್ತ ಐವೊ ಜೋಕುಲು ಕಲ್ಪಿ ಸಾಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಚೂರು ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲೊ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕ್ಲೆನ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಗುದ್ದುಡು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚದ್ ಕುಲ್ಲದಿನೆ ಅತ್ತ್. ಅಕುಲು ಅಕ್ಲೆನಾತ್‌ಗೆ ಈ ಶಿಸ್ತ್‌ನ್ ಒರ್ಮೈತೊಂದು. ಸುತ್ತುಮುತ್ತಡ್ ದೂಳು, ಕಜವು ಓಲುಲಾ ತೋಜಂದ್, ಪೊರ್ಲು ಪೊರ್ಲುದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೊದ ದಯಿಕುಲು ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆಡೇ ಎದ್ಗೊನುವೊ. ಶಾಲೆದ ಗೋಡೆಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಬರೆಯಿನ ನೀತಿ ವಾಕ್ಯೊಲು, ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪುದ ಪಾತೆರೊಲು ತೂನಗ ನಂಕ್ ಓದೊಂದೇ ಪೋಯಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿ ದೀತೆರ್. ತನ್ನ ಒರುನು ತಾನೇ ತೂವೊಂದು ತಾನ್ ಏಪಲಾ ನಿರ್ಮಲೊಡು ಉಪ್ಪೊವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಆಸೆ ಜೋಕ್ಲೆ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟೊವೊಡಿಂಪ್ಪಿ ಉದ್ದೇಸೊಡೇ ಈ ಕನ್ನಡಿ ದೀತಿನವು. ಪ್ರತಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗ್ಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಪಾಟ್. ಆ ಕಪಾಟ್ ನಿಲಿಕೆ ಜೋಕ್ಲೆ ಬೂಕುಲು. ಅವೆಟ್ ಇಷ್ಟ ಬತ್ತಿನೆನ್ ದೆತೊಂದು ಜೋಕುಲು ಓದೊಂದುಪ್ಪೊವೊಲಿ. ಇಂಚ ಪ್ರತಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗೊಂಜೊಂಜಿ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರೊ. ದಿನಸಿತ್ತೊದ ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ್ ಓದ್ಯರೆ ವಾಚನಾಲಯ ಬೇತೆನೇ ಉಂಡು. ಮಲ್ಲ ದಾನಿ ಒರಿಕೊರ್ನ ಒಂಜಿ ಟಿ.ವಿ., ವಿ.ಸಿ.ಪಿ. ಸಾಲೆಡುಂಡು. ಟಿ.ವಿ.ದ ಎಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕುಲೆನ್ ತೂಪಿನ ಅವಕಾಶ ಮೂಲು ಉಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊ ಸಾಲೆ ಇಜ್ಯಂದಿ ದಿನೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅಯಿನ್ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮನದನಿ ತೋಜವುನ ಏರ್ಪಾಡ್ ಉಂಡು. ಈ ಸಾಲೆಡುಪ್ಪಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೊತ್ತುಲು ಪೂರಾ ದಾನೊಡೇ ತಿಕ್ಕಿನವು. ದಾನೊಡು ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರತಿ ಪೈಸೆಲಾ ಮೂಲು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಆಪುಂಡು. ಅವೆನ್ ತೆರಿದೇ ದಾನಿಲು ದುಂಬೊತ್ತುದು ಬರ್ಪೆರ್.

ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬಾಲೆಡಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಜೋಕುಲು ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಚಿತ್ರೊ ಬರೆಪೆರ್. ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಕತೆ, ಕಬಿತೆ, ಚುಟುಕ, ಪ್ರಬಂಧೊ ಬರೆಪೆರ್. ಅಕುಲು ಬುಡ್ಪಯಿನ ಚಿತ್ರೊನು, ಬರೆಯಿನ ಕತೆ, ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಬತ್ತಿನಕುಲೆಗ್ ತೋಜವುನ ಒಂಜಿ ಬಿತ್ತಿ ಪತ್ರಿಕೆದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ತೂವೊಂದು ಪೋನಗ ಬರೆವಂದಿನಾಯಗ್ಲಾ ಬರೆಪುನ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಬರವುಗು ಸಮ್ಮಂದ ಇತ್ತಿನ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಗುರುಕುಲು ನಕುಲು ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬುಲೆಟಿನ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಆ ವಿಚಾರೊ ತೆರಿಪವೆರ್. ಆ ವಿಸಯೊಡು ನನಲಾತ್ ತೆರಿಯೊನ್ಯರೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟವೆರ್.

ಈ ಸಾಲೆಡ್ ಒಂಜನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ದ್ `ಏಳ್ನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊ ನಡಪುಂಡು. ಒರ್‌ಂಬೊಜನೊ ಗುರುಕುಲುನಕುಲುಲ್ಲೆರ್ ಐನ್‌ನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಜೋಕುಲು ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತೊನ್ಲಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ನಮ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪವುನ ಸಾಲೆಲು ಬಾರಿ ಕಡಿಮೆ. ಸಂಸ್ಕೃತೊ ಕಲ್ಪುನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಆವಂದಿನ ಶ್ಲೋಕೊಲೆನ್ ಬಾಯಿ ಪಾಠೊ ಮಲ್ಪವುನ ಬೇಲೆ ಮೂಲಿಜ್ಜಿ. ಸಂವತ್ಸರೊ, ಋತು, ತಿಂಗೊಳು, ವಾರೊ, ದಿನೊ, ತಿಥಿ, ನಕ್ಷತ್ರೊ

ಉಂದೆನ್ ಜೋಕುಲು ಸುರುಕು ಕಲ್ಪೊಡು. ಭಾರತೀಯ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಪಂಚಾಂಗ ತೂಯರೆ ಗೊತ್ತುಬೋಡು. ದಿನೊದಿನೊತ ವಾರೊ, ತಿಥಿ, ನಕ್ಷತ್ರೊಲೆನ್ ಬೋರ್ಡುಡು ಬರೆದೀಪೆರ್. ಅವೆನ್ ತೂದು ಜೋಕುಲು ತೆರಿಯೊನೊಡು. ಈ ವಿಭಾಗೊಡು ಒಂಜಿ ತೋಟೊ ಉಂಡು. ಆ ತೋಟೊಗು `ನಕ್ಷತ್ರ ವನ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ದೀತೆರ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಗು ಒಂಜೊಂಜಿ ಮರೊ ಉಂಡು. ಜೋಕುಲು ನಕ್ಷತ್ರೊಗು ಸರಿಯಾಯಿನ ದಯಿಕನತ್ತ್‌ದ್ ತೋಟೋಡು ನಡ್ತೆರ್. ಜೋಕುಲು ಅಕುಲೆ ನಕ್ಷತ್ರೊನು ತೆರಿಯೊಂದು ಅಯಿಕ್ ಸರಿಯಾದ್ ದೈನಡ್ದ್ ಸಾಂಕ್‌ನಗ ತನ್ನಾತೆಗೇ ಸಾಂಕನೊದ ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಆಪುಂಡು.

ದೂರೊಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ಸಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಉಂತುನ ವಸತಿ ಉಣಸ್‌ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಡು. ಸಾಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘೊ, ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಘೊ, ಕಲಾ ಸಂಘೊ, ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಘೊಲು ಉಲ್ಲೊ. ವ್ಯಾಯಾಮೊ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಕಲ್ಪುವುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಡು. ಪ್ರತಿ ವಾರೊಡು ಒಂಜಿ ದಿನ ಒರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಸಾಲೆಗ್ ಲೆಪ್ಪಾದ್ ಅಕುಲೆಡ್ದ್ ಬಾಷಣೊ ಮಲ್ಪಬೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಯೆರೆ ಉಂದುಲಾ ಒಂಜಿ ಮಾರ್ಗೊ. ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲಾ ವಿಸೇಸೊ ದಾನೆ ಪಂಡ ಈ ಸಾಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮರ್ದ್‌ದ ವಿಭಾಗೊಲಾ ಉಂಡು. ಸೀತೊ, ಜ್ವರೊ, ತರೆಕುತ್ತು ಇಂಚಿನ ಎಲ್ಯೆಲ್ಯ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಜೋಕುಲು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋವೊಡ್ಚಿ. ಸಾಲೆಡೇ ಮರ್ದ್ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಊರುದ ಬಡಜನೊಕುಲುಲಾ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮುಲ್ತುಡ್ದು ಮರ್ದ್ ಪಡೆವೊಂದು ಪೋಪಿನಿಂದ್ಲಾ ಉಂಡು. ಈ ಸಾಲೆಡ್ ಕಲ್ಪುನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಜಾತಿ ಬೇದೊ ಇಜ್ಜಿ. ಹಿಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರೈಸ್ತೆರೆ ಜೋಕುಲು ಭೇದೊದಾಂತೆ ಕಲ್ಪುವೆರ್. ಮಾತ ಧರ್ಮೊದ ಪರ್ಬೊಲೆನ್ ಸಾಲೆಡ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಸಾಲೆದ ಕಟ್ಟೋಣೊಗು ತಾಗ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಸಭಾಭವನೊ ನಿರ್ಮಾಣೊ ಆವೊಂದುಂಡು. ಕಟ್ಟೊಂದುಪ್ಪಿನ ಈ ಕಟ್ಟೋಣ ಪೂರ್ತಿಯಾನಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಅವಶ್ಯಕತೆಲಾ ಪೂರ್ತಿಯಾಯಿಲೆಕನೆ. ಈ ಸಾಲೆನ್ ತೂನಗ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಗುರುಕುಲೊನೊಂಜಿ ತೂಯಿಲೆಕ ಆಪುಂಡು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ, ಆಧುನಿಕತೆ ರಡ್ಡೆನ್ಲಾ ಬುಡಂದೆ ಓಲು ಒವು ಬೋಡೋ ಅವೆನ್ ಬಳಸೊವೊಂದು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕಲ್ಪವುನ ಸಾಲೆ ನಿಜವಾಯಿನ ಪೊರ್ಲುದ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಬರವುದ ಸಾಲೆ. ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸೊಗು ಏಪಲಾ ದಾನಿಲೆನ ಕೊರತೆ ಯಿಜ್ಜಿಪ್ಪಿನವುಲಾ ಮೂಲು ಸತ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮೂಲಿತ್ತಿ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸೊತ್ತುಲಾ ದಾನಿಲೆನ ಕೊಡುಗೆ.

ಪೊಸ ರೀತಿದ ಶಿಕ್ಷಣೊ ಕೊರೊಡು. ಸಾಲ್ ಗೋಡೆದ ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಡ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ದಿಂಜದೆ ಬೂಕುಡಿತ್ತಿ ಬರವುನ ಬಾಯಿಪಾಠೊ ಮಲ್ಪವುನವೇ ಶಿಕ್ಷಣೊ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿನ ಈ ಸಾಲೆದ ಮುಖ್ಯ ಗುರುಕುಲು ಆರೆಗ್ ಸಾಕಾರೊ ಕೊರ್ಪಿ ಒರಿನಕುಲು, ಒಂಜಿ ಕುಟುಮೊದ ಸದಸ್ಯೆರೆಂದೇ ತೆರಿಯೊಂದು ಸಾಲೆ ನಡಪೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್ದ ಬರವುದ ಬಾನೊಡೊಂಜಿ ಬೊಳ್ಳಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಸಾಲೆಲಾ ಈ ಸಾಲೆದಲೊಕೊನೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆದ್ ಪೊಸ ಸುರ್ಪೊ ಪಡೆಂಡ ನಮನಾಡ್ ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಸಂಪತ್ತ್‌ದ ಸೊರ್ಗೊನೇ ಆವುಂದು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ದಾಲಾ ಅನುಮಾನ ಇಜ್ಜಿ.

ತಾಳ್ಮೆ

✍ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಾರ್ಕಳ

ಕೋಡೆ ಮುರ್ಕಿನ ಸೂರ್ಯೆ
ಇನಿ ಉದಿತ್‌ದ್ ಬೈದೆ
ಬಯ್ಯಗ್ ಇನಿ ಮುರ್ಕ್‌ದ್
ಎಲ್ಲೆ ಕುಡ ಉದಿತ್‌ದ್ ಬರ್ಪೆ

ಮುರ್ಕ್‌ದುದಿಪುನ ನಡುಟು
ಉಂಡಂದ್ ಕತ್ತಲೆ
ಆಂಡ ನಮಕಿಜ್ಜ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಚಂದ್ರೆ
ಬೊಕ್ಕ ಬೊಲ್ಲು ಕೊರ್ಪಿನ ತಿಬಿಲೆ

ತಾಳ್ಮೆ ಪಂಡನೆ ಇಂಚ
ಪೊರ್ಲುದೊಂಜಿ ಸೂರ್ಯೋದಯೊನು
ಕಾತ್ ತೂಪಿನಂಚ

ಕಾಲ ಕಾಲಾಂತರೊಡ್ದೆಂಚಿ
ಮುಗಿಯಂದಿ ಪಗೆ
ನೆಲನೀರ ನಡುಟೆಂಚಿ
ಈತ್ ನಡಪಿನ ಲಡಯಿ

ಕಡಲ ಗಡಿತುದ್ಲೊ
ನಡಪಿ ಈ ಯುದ್ಲೊ
ಪುರುಸೊತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ
ಬೇಗ ಮುಗಿಪುನಂಚಲ ತೋಜ್ಜಿ

ತಾಳ್ಮೆ ಪಂಡನೆ ಇಂಚ
ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿದಿನ ಫಲೊ ತಿಕ್ಕುನ್ಪಿ ಕನೊಟು
ಕಡಲ ಬರಿತ ಈ ಯುದ್ಲೊದಂಚ

ಮುಗಲ್ ಮುಗಲ್‌ದ ನಡುಟು
ತೆಡಿಲ್ ಮೆಂಚಿದ ಲಡಯಿ

ಬಾನೊ ಬಿರಿನಂಚ ಬರ್‍ನ್ಸ
ದೊರಿದ್ ಬರು ಕಡೆಕ್

ನೆಲೊ ಜತ್ತಿ ಬರ್ಸ
ಕೆಸರ್‌ಕೊಳೆ ದೆಕ್ಕೊಂದು ಪೋವು
ಬಾಯ್ಬುಡ್ಡು ಕಾಪಿ ಜೂವೊಲೆಗ್
ಬೆರಿಕೆ ಕೊರು ಪೊಸ ಜೀವೊ

ತಾಳ್ಮೆ ಪಂಡನೆ ಇಂಚ
ಮುಗಲ್ ಕರಾದ್ ಬರ್‍ನ್ಸ ಆದ್
ನೆಲೊಕು ದೊರಿವುನೆನೆ
ಕಾಪುನಂಚ

ಪೂ ಮುಗುರು ಬಗ್ಗುಂಡು
ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯೆರೆಗ್
ಬಿರಿದ್ ಪೂ ಆಪುಂಡು
ಪರಡುಂಡು ಅರಲ್ದ್ ಕಮ್ಮನೆ

ಮಾತೆಕ್ಲಾಲ ಉಂಡು
ಅಯ್ತನೇ ಸಮಯ
ಕಾಲಚಕ್ರೊದ ಗತಿಕುಂಡು
ಅಯ್ತನೇ ಲಯ

ತಾಳ್ಮೆ ಪಂಡನೆ ಇಂಚ
ಪೊರ್ಲ ಪೂ ಮುಗುರೊಂಜಿ
ಬಿರಿದ್ ಪೂ ಆಪಿನೆನ್
ಕಾಪುನಂಚ

ತಾಳ್ಮೆ ಪಂಡನೆ ಇಂಚ
ಪೊರ್ಲ ಸೂರ್ಯೋದಯೊನು
ಮುಗಲ್ ಬರ್ಸ ಆಪಿನೆನ್
ಮುಗುರು ತೂ ಆದ್ ಅರಲುನೆನ್
ಕಾಪುನಂಚ

ಸವಾಲ್

ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮುಂಬಯಿ

ಒಂಜೆನ್ ರಡ್ಡೆನ್ ಸೇರಾದ್ ತೂಲೆ
ಕಲಿ ಪರ್ಪಿನಕ್‌ಲೆಡ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಲೆ
ಮೂಜಿಲ ನಾಲ್‌ಲ ಮನಿಪುನವತ್ತ್
ಕೊಡಪಂದೆ ತೂ ರಟ್ಟಾವುನವತ್ತ್
ಒಂಜೆನ್ ನಾಲೆನ್ ಬೇಲಿಗ್ ಪಾಡೊಡು
ನಾಲಕ್ಷರದವು ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬೋಡು
ಪನ್ಲೆ ಉಂದು ಎಂಚಿನವು ? ||

ಒಂಜೆನ್ ರಡ್ಡೆನ್ ಸೇರಾಯಿನಾಂಡ
ಉಂಡುಮಲ್ಪುನ ದೇವೆರ್ ತಿಕ್ಕೆರ್
ಮೂಜೆನ್ ನಾಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಗು ಪಾಡ್‌ಲೆ
ದೇವೆರೆಗೊಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ಲೆ
ಮೂಜಿಲ ರಡ್ಡ್‌ಲ ಕಲುವಗೆ ಗೊತ್ತು
ನಾಲಕ್ಷರದ ಪುಣ್ಯದ ಸೊತ್ತು
ಪನ್ಲೆ ಉಂದು ಎಂಚಿನವು ? ||

ಒಂಜಿ ರಡ್ಡೆಟ್ ಸೈತಿನ ಕುಲುದುಂಡು
ಮೂಜಿಲ ನಾಲ್‌ಲ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ತೆಲಿಪುಂಡು
ಬೇನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪನ್ಪುಂಡು
ರಡ್ಡ್‌ಲ ನಾಲ್‌ಲ ಬಲ್ಲೆಂದ್ ಸುಗಿಪುಂಡು
ಕಾಡ್‌ಡ್ ನೆತ್ತ ಕಣ್ಣಾಮುಚ್ಚಿ
ತಾದಿ ತಪ್ಪುಂಡು ಮುಟ್ಟೊಡ್ಚಿ
ಪನ್ಲೆ ಉಂದು ಎಂಚಿನವು? ||

ಒಂಜಿರಡ್ಡ್ ಸ್ವರ್ಗೊಡ್ದು ಜೈದ್‌ಂಡ್
ಮೂಜಿಲ ನಾಲ್‌ಲ ಕಂಟೆಲ್‌ಡುಂಡು
ಒಂಜೆನ್ ನಾಲೆನ್ ರಡ್ಡೆನ್ ಮೂಜೆನ್
ಒಟ್ಟುಗು ಪಾಡ್‌ಂಡ ಕುದುಪುಂಡು ತೂಲೆ
ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರೊನು ಲಗಾಡಿ ದೆಪ್ಪುಂಡು
ನಾಲಕ್ಷರದ ಇಸಂದೆ ಪನ್ಪುಂಡು ।
ಪನ್ಲೆ ಉಂದು ಎಂಚಿನವು? ||

ಉತ್ತರ :

(೧) ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್ (೨) ಬೆರ್ಮಗುಂಡ (೩) ಕುಲೆತಪ್ಪು (೪) ಗುಂಗಸರ

ಕಬಿತೆದ ಉದಿಪು

ಗಣೇಶ ಪ್ರಸಾದ ಪಾಂಡೇಲು

ಕಬಿತೆಲು ಉದಿಪುಂಡು ಮೂಲು
ಸುರೂತ ಬರ್ಸೊಗು ಪಂತಿಲು
ಕೊಡಿಪಿಲೆಕೊ
ಕೊಡಿತ್ತಿನ ಪಂತಿ ತೆಗ್‌ಲ್‌ದ್
ಊರಿಡಿ ಪಚ್ಚೆ ದಿಂಜಾದ್
ಉಡಲ್ಗ್ ತಲ್ಮೆನೊ ಕೊರ್ಪಿಲೆಕೊ

ಕಬಿತೆಲು ಉದಿಪುಂಡು ಮೂಲು
ದೈ ಕೊಡಿತ್‌ದ್ ಬಲ್ಲಾದ್
ಪರತಿಲೆಕೊ
ಮುಗ್ಗಿ ಪೂವಾದ್ ಅರಳ್‌ದ್
ಕಮ್ಮೆನೊಡು ಸಂತಸ ಕೊರ್ಪಿಲೆಕೊ

ಕಬಿತೆಲು ಉದಿಪುಂಡು ಮೂಲು
ಬಾಲೆ ಪೊಣ್ಣಾದ್ ಜವನ್ಯೆರೆನ
ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರುನ ಲೆಕೊ
ಮುಗುರ ತೆಲಿಕೆ ತೂಪಾಟಿಕೆಡ್
ಜವನ್ಯೆರೆನ್ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ಪಿಲೆಕೊ

ಕಬಿತೆಲು ಉದಿಪುಂಡು ಮೂಲು
ಪುರುಬಾಲೆ ಪೊರ್ಲು ತೆಲಿಕೆಡ್
ಉಡಲ್ ದಿಂಜಾಪಿಲೆಕೊ
ಕುಡ ಕುಡ ಪಿಜಿರ್‌ದ್
ಬಾಲೆನ್ ನಮ ತೂಪಿಲೆಕೊ

ಕಬಿತೆಲು ಉದಿಪುಂಡು ಮೂಲು
ಬೆಚ್ಚ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಪಚ್ಚೆ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ಡ್
ಪೊರ್ಲು ತೆಲಿಕೆಡ್ ಮರ್ಲ್ ತೂಪಾಟಿಕೆಡ್
ಜವ್ವನಾಟಿಕೆಡ್, ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆಡ್
ಉಂತಿನವುಲು - ಕುಲ್ಲುನವು - ಪೋಯಿನವು
ಕಬಿತೆಲು ರಂಗ್ ರಂಗ್‌ಡ್ ಉದಿಪುಂಡು ಮೂಲು

ಅಮ್ಮ

✍ ರಘು, ಗುರುಪುರ

ಪೇರ್‌ದುನಸ್‌ದ ತಂಪುನು
ಧಾರೆ ಮೈತ್ ಬುಲೆಪಾಯಿ
ಪರಪು ನೀರ್‌ದ ಶುದ್ಧ ಮನಸ್‌ದ
ಬೀರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬಾಯಿ ಎನ್ನ

ಅಮ್ಮಾ - ಓಲುಂಡು ನಿನ್ನ
ಬಿಮ್ಮೊಡುಲಿಪುನ ಸ್ವರೊ?

ಮಂದಗಾಳಿದ ತಂಪುಡು
ಪೊರ್ಲು ಪೂತ ಪರಿಮಳೊಡು
ಪರಪು ನೀರ್‌ದ ದನಿಟ್
ನಿನ್ನ ನೆಲೆನ್ ನಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ

ಅಮ್ಮಾ - ಓಲುಂಡು ನಿನ್ನ
ಬಿಮ್ಮೊಡುಲಿಪುನ ಸ್ವರೊ?

ಪತ್ತ್ ತಿಂಗೊಳು ದೆಂಗಾದ್ ಬುಳೆಪಾದ್
ತಿರ್ತ ಭೂಮಿದ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾದ್
ಮಿತ್ತ್ ಗೇನ್ ಮಲ್ಲಾನಗ
ತತ್ತ್ ಪೋಂಡು ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿದ ತಂಪು

ಅಮ್ಮಾ ಓಲುಂಡು ನಿನ್ನ
ಬಿಮ್ಮೊಡುಲಿಪುನ ಸ್ವರೊ?

ಮಾಯೊ ಮೈಮೆದ ಜಗೊಟು
ಮಾಯವಾದ್ ಮಿತ್ತ್ ಗೇರ್‍ಯಡಲಾ
ಈಯೆ ನಿನ್ನ ತೋಜಂದಿ ಕೈಟ್
ಕೊರಯನಾ ಮೋಕೆದ ಅನು!

ಅಮ್ಮಾ ಓಲುಂಡು ನಿನ್ನ
ಬಿಮ್ಮೊಡುಲಿಪುನ ಸ್ವರೊ?

ಗುಟ್ಟು

✍ ಜಗನ್ನಾಥ ರೈ, ಬಾಲ್ಯೊಟ್ಟು

ಬದ್‌ಕ್ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆ
ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಬಿತೆ ಬರೆಯೆರ್
ಕವಿಕುಲು ।
ಬದ್‌ಕ್ ಒಂಜಿ
ಮಲ್ಲ ಕಥೆ, ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಸ್ತ್
ಬರೆಯೆರ್
ಕತೆಗಾರೆರ್
ಉಂದು ಒಂಜಿ ತೆರಿಯರಾವಂದಿನ
ಸಂಗತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಋಸಿ ಮುನಿಕುಲು
ಪೂರಾ ಬುಡ್‌ದ್ ತಪಸ್ ಮಲ್ತೆರ್ ।
ಬದ್‌ಕ್ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು
ಪಂಡ್‌ದ್ ಕುಸಿಡ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್
ಪೂರಾ ಮರತ್‌ದ್ ನಲಿತ್ ಬುಡ್‌ಪೆರ್
ಇತ್ತೆ ಜನಕುಲು ಕಣ್ಣೆದುರುಡೆ ।
ಏರ್ ಸರಿ...... !
ಏರ್ ತಪ್ಪು !
ಏರ್‌ಲಾ ಪನಿಯರಾಪುಜಿ
ಉಂದುವೇ ಬದ್‌ಕ್‌ದ
ಗುಟ್ಟು - ದೇವೆರೆನ ಗೊಬ್ಬು !

ಕಬಿತೆ

ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್
ಬುಳೆದ್, ಒಂಜಿದಿನ
ಯಾನ್ ಜನ್ಮಕೊರ್‌ಪಿನ,
ಎನ್ನ ಭಾವನೆಗ್‌ಲೆ ಬಾಲೆ
ಎನ್ನ
ಕಬಿತೆ

'ಬಾಡಯಿದ ಇಲ್ಲ್'

✍ ಭಾಸ್ಕರ ನೆಲ್ಲಿತೀರ್ಥ

ನನಯೇತ್ ದಿನ ಮೂಲುಂತೊಲಿ
ಒಂಜಿ ದಿನ ಪಿದಡೊಡು
ಬನ್ನಗ ಯೇರ್ಡಲ ಕೇನ್ಡ್ಜಿ
ಪೋನಗ ಪನಿಯೆರೆ ಇಜ್ಜಿ
ಪಿದಯಿಡ್ದ್ ಯಿಲ್ಲದ
ರಂಗ್ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುಂಡು
ಉಲಯಿ ಗರಿದಿ ಗೋಡೆ
ಮೂಲೆಡ್ ಉದಲ್ ಪುಂಚ
ಈ ಜಂತಿ ಗರುಕ್ಕುಲು
ಕುಟ್ಟೆ ಆವೊಡು ದುಂಬು
ಗಾಲ್ಯ ಬರ್ಸೊಗು ರಟ್ದ್
ಪೋವೊಡು ದುಂಬು
ಒರಮುಲ್ತು ಪೋವೊಡು
ಅಂದ್ ಎನ್ನ ಊರುಗು
ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್
ಯೇರ್ಲ ದಾಯೆ ಬತ್ತುಂದ್
ಕೇನಂದಿನಡೆಗ್
ಕುಲ್ಲು ಲಕ್ಕ್ಂದ್ ಪನಂದಿನಡೆಗ್
ಒರ ಪೋವೊಡು
ಈ ಬಾಡಯಿದ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್
ತೂವಂದೆ ಒರಮುಲ್ತು ಪೋವೊಡು

ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಚೇತನೊಲೆಗ್ ಬಗ್ತಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್

ಈ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಭಾಗೊಡು ತುಳು ಚಳವಳಿನ್ ಸುರುಮಲ್ತಿನಾರ್ ಒಡಿಪುದ ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ. ಅವೆನ್ ಕುಡೊರ ಅರ್ಲಾಯಿನಾರ್ ಕುಡ್ಲದ ವಕೀಲೆರಾದಿತ್ತಿನ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್. ತುಳುಕೂಟ ಪಣ್ಪಿ ಪುದರ್‌ದ ಸಂಸ್ಥೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿತ ಎಗ್ಗೆಲೆನ್ ನಾಲೂರುಲೆಡ್ ಪರಡುಲೆಕ ಜಿಂಜ ಪೊಣೆಯೆರ್. ಪರದೇಶೊಲೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ತುಳುವೆರ್ ಒಟ್ಟಾಯೆರೆ, ಅವುಲು ತುಳು ಚಟುವಟಿಕೆಲು ಸುರು ಆಯೆರೆ ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡ್ರೆನ ಪೊಣಾಪಾಟನೇ ಕಾರಣ. ಆರ್ ದುಂಬಾಳಾದ್ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಲೆನ್ ಕೂಡ್ಸಾಯೆರ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಕೆಡಮಿ ಆವೊಡೊಂದು ಸರಕಾರದಕ್‌ಲೆನ ಉಡಲ್‌ನ್ ಮೆಚ್ಚಿಸಾದ್ ಒಲಿಸಾಯಿನಕ್‌ಲೆಡ್ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್‌ನ ಪುದರ್ ಸುರುತ್ತವು. ಎಕಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್‌ಲಾ ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ 17.5.1996ನೆದಾನಿ ಈ ಲೋಕ ಬುಡುದು ಆ ಲೋಕೊಗು ಸಂದಿಯೆರ್. ಅರೆನ ಆತ್ಮೊಗು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕಡ್‌ಂದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವ.

ಶ್ರೀ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರ್

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಮಾಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಪಡೆತಿನಾರ್ ಶ್ರೀ ವಿದ್ವಾನ್ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರ್. ಕತೆ, ಕಬಿತೆ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸ್, ವಿಮರ್ಶೆ - ಇಂಚ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಳೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತಿನ ಭಟ್ರ್ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಪೆರ್ಮೆದ ಮಗೆ. ಕುಡ್ಲದ ಎಲೋಸಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಸಾರಗಟ್ಲೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕನ್ನಡ ಕಲ್ಪಾಯಿನ ಭಟ್ರ್ ಮಾತೆರೆನ ಅಭಿಮಾನ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಕಾಡೆಮಿ, ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅರೆಗ್ ತಿಕ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರ್ನ ತಥ್ಯದರ್ಶನ ಪಣ್ಪಿ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥೊ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಭಟ್ರೆನ 95ನೇ ಪುಟ್ಟುಪರ್ಬದ ದಿನೊನು ಮಣಿಪಾಲೊಡು 8.6.96 ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ತಿನಾನಿ ರಾತ್ರೆಡೇ ಆರ್ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆರ್. ಭಟ್ರ್ ತೀರ್ ಪೋದು ಒಂತೆ ದಿನೊಟ್ಟೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾಮಲ್ಲ ಗೌರವ `ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ನ್ ಅರೆಗ್ (ಮರಣೋತ್ತರ

ಗೌರವ) ಕೊರ್ಪಿಸಿಂದ್ ಸರ್ಕಾರದಕುಲು ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತೆರ್. ಆರ್ನ ಆತ್ಮೊಗು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕಡ್ಂದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವ.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಸುರತ್ಕಲ್

ಸುರತ್ಕಲ್ ವಿದ್ಯಾದಾಯಿನಿ ಸಾಲೆಡ್ ಮಾಷ್ಟ್ರಾದ್ ಬೆನೊಂದಿತ್ತಿನ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಸಂಶೋಧಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಬರೆದ್, ಬೂಕುಲೆನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜಿಂಜ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪರ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕಣತ್ತಿನಾರ್.

ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯೆರ್ 14.6.96 ದಾನಿ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆರ್. ಆರ್ನ ಆತ್ಮೊಗು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕಡ್ಂದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವ.

ಶ್ರೀ ದೇವಸ್ಯ ರಾಮಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್

ಶಾಲೆದ ಮಾಷ್ಟ್ರಾದ್ ಬೆನ್ಪಿನೆತ್ತ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆನೇ ತುಳು ಹಾಸ್ಯಗಾರೆರೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಆದಿತ್ತಿನಾರ್ ಶ್ರೀ ದೇವಸ್ಯ ರಾಮಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರೊ ಅತ್ತ್, ಪಿದಯಿ ಊರುಲೆಡ್‌ಲಾ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್‌ಲಾ ನಕಲಿ, ಹಾಸ್ಯ, ತಮಾಸ್, ಮಸ್ಕಿರಿಲೆದ ಪ್ರದರ್ಶನೊಲೆನ್ ನಡಪಾದ್ ಆರ್ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆತೆರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲಾ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಟಕ, ಸಿನೆಮೊಲೆಡ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಯಿನಾರ್.

ಈ ವರ್ಸೊ ಇಂಚಿಪ್ಪೊ ತೀರ್‌ಪೋಯಿನ ಶ್ರೀ ದೇವಸ್ಯ ರಾಮಣ್ಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಆತ್ಮೊಗು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕಡ್ಂದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವ.

ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ತುಳು ಕಬಿತೆಲು - ಮೇಲ್ ತೂಕೆ

✍ ಎಂ.ಆರ್. ಬಂಗೇರ ಮಾರಿಪಲ್ಲ

ಕಬಿತೇಂದ್ ಪಂಡ ಅನುಭವೊದ ಭಾಷಾರೂಪ. ಅಂಚನೇ ಅವು ಒಂಜಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿನ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಯಿನ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ವಾಧಿಕಾರ ಪಡೆಯಿನ ಜಗತ್ತ್. ಆಂಡಾ ಅವು ಏತ್ ಸಂಪೂರ್ಣನಾ ಆತೇ ಅಸ್ಪಷ್ಟಲಾ ಆದುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆ ಎಡೇಸ ಮನಸ್ ಪೊಗ್ಗೊಡಾಂಡ ಜಾಗ್ರತೆದ ಬೊಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ದಿಂಜಿನ ಓದುಗೆ ಕುಡೊರ - ನನೊರ, ಬೊಕ್ಕೊರ ಓದೊಡಾಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಸ್ವೋಪಜ್ಞ ಕಬಿತೆ ಅರ್ಥ ಆವೆರೆ ಮಸ್ತ್ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೋಡು. ಇಂಚಂದಾನಗ `ಕಾವ್ಯ' ಒಂಜೇ ವಿಷಯದ ಮಿತ್ತ್ ಶುದ್ಧ ಸಂಕೇತವಾದ್ ಉಪ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಲೋಕೋಭಿನ್ನರುಚಿಃ ಯಿಂದಾಯಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ಅಕ್ಲೆಗ್ಲೆ ಭಾವೊಗು ಕಬಿತೆದ ಕೈಕುಲು ಮೀರ್‌ದುಂತುನವು ಸಾಜ. ದಾಯೆಪಂಡ ಪ್ರತಿಯೊರಿ ಓದುಗನ ದೃಷ್ಟಿ ಅಯಯನ ಮೂಂಕುದ ಸರ್ತೊಗೇ ಉಪ್ಪುಂಡತ್ತಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯನೆಕತ್ತ್. ಕಾವ್ಯದ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಅವು ಅಗತ್ಯಲಾ ಅಂದ್

ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕೆಲವು ಕಬಿತೆಲು ಅರ್ಥನೇ ಆಪುಜಿ. ಆಂಡಾ ಅವು ಕವಿನ ತಪ್ಪತ್ತ್. ದಾಯೆಪಂಡ ತನ್ನ ಕಬಿತೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಗತ್ಯ ಕವಿನವತ್ತ್. ಅಂಚಾಯಿನೆಟ್ ಕಬಿತೆಗ್ ಅಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ದೀವಂದೆ ಬುಡುಮನಸ್‌ಡ್ ಎದ್ಕೊನೊಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ಮೋಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ತಿರ್ತ್ ದೀಪಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಓದುನಕ್ಲೆನ. ತರ್ಕದ ತ್ರಾಸ್‌ಡ್ ಕಬಿತೆನ್ ತೂಕೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಕವಿ ಗಳಸ್‌ದಿನ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ ದುನ್ನದಾಂತೆ ಪೋವು. ಆಂಡಾ ಆ ಶಬ್ದೊದ ಪಿರಾವುದ ಭಾವನೆಗ್ ದುನ್ನೊಲಾ ಉಂಡು ಬಣ್ಣಲಾ ಉಂಡು! ಅವೆನ್ ನಿರ್ಣಯ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನಿ ಕಾಲ. ಅಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆನೇ ಕವಿಲಾ ತನ್ನ ಕೃತಿಕ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿ ಕೆಯಾದುಪ್ಪೊಡು. ಇಜ್ಜಂದಾಂಡ ವಿಮರ್ಶೆದ ಕನ್ನಡಿಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಮೀರ್‌ದುಂತನ ತಾಕತ್ತ್ ಬರಂದೆ ಸಾರ ಕಬಿತೆ ಬರೆದ್ ಪಾಡಿನಯೆ ಎಡ್ಡೆ ಕವಿಯಾವಂದೆ ಉಪ್ಪೆರೆಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಒಂಜಿಲಾ ಬರೆವಂದಿನಾಯೆ ಎಡ್ಡೆ ಕವಿಯಾದುಪ್ಪೆರೆಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

ಕಬಿತೆಗ್ `ಸ್ಫೂರ್ತಿ' ಪನ್ಪಿನವು ಬಜೀ ಸುಳ್ಳು. ಅನುಭವೊನು ಸರಿಯಾಯಿನ ಶಬ್ದೊಡು ಬಿಗಿಪುನವ್ವೆ ಮುಖ್ಯ. ದೈಮರೊಕುಲೆಡ್ ತೆಗ್‌ಲೆಲು ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ಕಾವ್ಯ ಸಾಜವಾದ್ ಬತ್ತಿಜಿಂದಾಂಡ ಅವು ಬರಂದೆ ಉಪ್ಪುನವ್ವೇ ಎಡ್ಡೆ. ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಕಬಿನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಧ್ವನಿತ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಓದುನಯಡ ಆವೆರೆ ಎಂಚ ಸಾಧ್ಯ? ಸ್ವರೊಕು ಸ್ವರ ಕೂಡಿಜಿಂದಾಂಡ ಬದ್‌ಕ್ ಎಂಚ ಸಾಧ್ಯ?

ಕವಿ ಯುಗ ಚೇತನ; ಕವಿನ ಮುಖಾಂತರ ಒಂಜಿ ಜನಾಂಗ ಪಾತೆರುಂಡುಗೆ. ಐಕಾದ್ ಕವಿ ಆಡಿಕ್ ತೂವಂದೆ ಅಗೆಲೊಗು ತೂಪೆ; ತೂವೊಡು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪನ್ಪಿನವು ಕರಿನ ಕಾಲದ ಅನುಭವ, ಇನಿತ ವಿಮರ್ಶೆ ಬೊಕ್ಕ ಎಲ್ಲೆದ ಬೊಲ್ಪು. ಇಂಚ ಪೂರ ವಿಮರ್ಶಕೆರ್ - ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪಂತಿನ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಕಣ್ಣೆದುರುಡು ದೀವೊಂದೆ ಶ್ರೀ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ ಸಂಪೊಲಿತಿನ "ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ತುಳು ಕಬಿತೆ"ಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಗ್ ಕೈ ನೀಡುವೆ. ಈ ಪಾತೆರೊಲು ಮಾತಲಾ ಈ ಬೂಕುದ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಖಂಡಿತವಾದ್‌ಲಾ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಪಿನವು.

ಸರಿ. ಕೋಡೆ ಮುಟ್ಟಗ್ ಏರ್‌ಲಾ ಮಲ್ಪಂದಿನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಬೇಲೆನ್ ಇನಿಕ್ ಪೆರ್ಲ ಬೆಸ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಅಭಿಮಾನೊದ ಪಾತೆರೊಡು ಅರೆಗ್ ಸುರೂಟು ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಇನಿ ಕಬಿತೆ ಬಾರೀ ಅಗ್ಗ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕೋಂಗಿದ ಪಾತೆರೊನು ಅತ್ತ್ಂದ್ ಪನಿಯೆರೆ ತೀರಂದಿನಂಚ ವೊಡ್ಕದಾಂತೆ ಕಬಿಕುಲುಲಾ ಅಕ್ಲೆ ಕಬಿತೆಲುಲಾ ಪುಟ್ಯೊಂದುಲ್ಲ. ದಡ್ಡ್ ಬಾರ್ ಒವು ಅರಿತ ಬಾರ್ ಒವು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪುರುಸೊತ್ತಿಜ್ಜಾಂದಿನಾತ್ ಬೇಗ ಕಾಲಚಕ್ರ ಪೊರೆಲೊಂದುಂಡು. ಆಂಡಾ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಲೆಂಬಿ ದಿಂಜೆರೆ ನನಲಾ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು. ಕುಂಬು ಕಸಂಟ್‌ಲೆ ನಡುಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಕಬಿತೆಲು ಅಲ್ಪಮುಲ್ಪ ತರೆ ದೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲ. ಅಂಚಿನೆನ್ ಅಜತ್ ದೆಪ್ಪುನಂಚಿನ ಬೇಲೆನ್ ಸುರೂಕು ಮಲ್ತಿನ "ತುಳು ಕಾವ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ"ಡ್ ಪಂಡೊಂದೆರ್.

ಅಂದ್, ಈ ಬೂಕುಡು ಪೆರ್ಲದಾರ್ ಮಲ್ತಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುಟು ಇತಿನೇಟ ಅಚ್ಚಾತಿನ ಕಾವ್ಯೊ ಕಬಿತೆಲೆನ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಲೆನ ಪಜ್ಜೆ ನನ ದುಂಬುಗು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಗಟ್ಟಿದ ಕೈಸಾಂಗ್ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಖಂಡಿತ. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟಿಗೆನೇ ಮುಲ್ಪದ ಕಬಿತೆಲೆನ್‌ಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೆರ್‌ಂಡ ಈ ಒಂಜಿ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಒಟ್ಟು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣ ತಿಕ್ಕು ಪನ್ಪಿನ ಆಶಯ ಅರೆನ. ಅವು ಎಂಚಿನನೇ ಉಪ್ಪಡ್ ಈ ಪೊರ್ತುಗು ಮುಲ್ತ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಓದುನಗ ಪ್ರಚೋದನೆ ಆಯಿನ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ದುಂಬು ದೀಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಬರ್ಪೆ.

ಈ ಕೋಪೆಡ್ ಇನಿಕ್ ನನ ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕೊ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಲೆದೆತ್ತಿನ - ದೆತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರಂಚಿನರೆನ ಜತೆಟ್ ಮುರಮುರಾನಿ ಬರೆಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತಿನ ಎನಲೆಕ್ಕಂತಿನಯನ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಾದ್‌ನೇ ಅತ್ತಾಂದೆ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ದ ಕಬಿಕ್‌ಲೆನ್‌ಲಾ ಸೇರಾವೊಂದಿನೆಟ್ 'ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ' ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್ ಸರೀಂದ್ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಎನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಮೂಲು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾತಿನಿ ತುಳು ಕಬಿತೆಲು ಅತ್ತ್ - ತುಳು ಕಬಿಕುಲು. ಅರ್ಥ, ರಸ, ಧ್ವನಿಟ್ ಬಿರ್ಸಾತಿಗೆ ದಿಂಜಿನ

ಕಬಿತೆಲೆನಾತ್ ಉದ್ವೇಗ ಉತ್ಸಾಹದ ಒಯಿಲ್‌ಡ್ ಕಬಿತ್ವೊನು ಮೆರೆಪಾವಂದಿನ ಮರತಿನ - ಕಬಿತೆಲುಲಾ ಮುಲ್ಪ ಉಲ್ಲ. ಆಂಡಾ ಉಂದು ರಡ್ಡೆಡ್‌ಲಾ ಒಮ್ಮೆರ್ತ್‌ದಿನ ಜೀವನೊಲ್ಲಾಸ, ಪ್ರತಿಮಾ ವಿಧಾನ, ಭಾವಲಯೊಕುಲು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಭವಿಷ್ಯೊಡು ಎಡ್ಡೆಪುಡು ಮೆರೆವು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪ.

"ತರೆಮಿರೆ ಜರಿಂಡಲಾ ರಂಗ್‌ದ ಕನೊಕಿತ್ತೆ ಮುದೆಲ್ ಪಾಡುನ ಗತ್ತ್‌ಗ್ ದಾದ ಪನ್ಕೆ" ಪಂಡ್ದ್ ಚೋದ್ಯ ಪೋಪಿನ ಪೊಣ್ಣು ಮನಸ್, "ನೆಲೆದಾಂತಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀನ ಬೋಂಟೆ, ವಾ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಓಲು ಉಪ್ಪೊ ಏರೆಗೊತ್ತು" ಪನ್ಪಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆದ ದಿಟ್ಟಿ, "ಬಿದೆ ಎಚ್ಚಿದ್ ಅದೆ ಅದೆಟ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ । ಸದೆ ದಿಂಜಿದ್ ಪುಂಚೊ ಬುಳೆದ್‌ಂಡ್ । ಉದಲ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಕುದೆತ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ । ಕೊದಿ ಬೂರುಂಡು. ನುಪ್ಪುತೂನಗಾ"ಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಎತೆತ ಪಾತೆರ, "ಪರಮರ ಆಟಿದ ಬರ್ಸೊಗು ಬಾಯಿ ಬುಡೊಂದು ತರೆಕ್ ಬೂರುನ ದೊಂಬುದ ಪೆಟ್ಟ್ ತಡೆತೊಂದು । ತೆಗ್‌ಲೊಂದು ತೆರಿತೊಂದು ಉಂತೊಂದುಂಡು । ಕಾಲ ಬನ್ನಗ ತೂಕ । ಇತ್ತೆನೇ ದಾಯೆ ಸೋತ" ಪನ್ಪಿ ಅಜಿಪ ಕರಿ ಜೀವದ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ - ಮೂಲು ಒವುಂಡು ಒವಿಜ್ಜಿ!

ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕ್ಲೆನ್ "ಪುಣ್ಯೊದ ಪೊಣ್ಣು ಕಬಿತಾ ಕನ್ನೆ ಕನೊಟ್ಟು ಬತ್ತ್‌ದ್ ದಿನೊಲ ಲೆಪ್ಪಲ್ ನಲಿಪೆರೆ ಬಲ್ಲಾಂದ್" ಆಂಡಾ ಮುರಮುರಾನಿ " ಅಸೆನಿಯಾಗೊ "ಮಲ್ತಿನ ಆರ್ ಪನ್ಪೆರ್" ಜಬ್ಬೆದೆ ಯಾನ್ ಜವಾಂದಿ ಅಲ್ಪೊಪ್ಪ ನಲಿತೆಂಡ ತೆಲ್ಪರ್ ನಿಕುಳ್ಮಾತ". ಕಬಿತೆ ಬರೆವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಜವಾಂದಿಗೆ ದಿಂಜೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ. ಆಂಡಾ ಮೇರ್ ಮೂಲು ದಾಯೆ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಬಿತೆಗಾದ್ ಕಬಿತೆನಾ? ಅವ್ವೇ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣದ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಅಜಿಪ ಪರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬುದ ರಸಗಳಿಗೆಲೆನ್ ನೆನೆತೊಂದು ಕುಡ ಜವ್ವನೆ ಆವೊಂದು ಪನ್ಪೆರ್ "ಬಿನ್ನೆ ಯಾನಾದ್ ಬತ್ತಿನೇ ನಿಕ್‌ಳಡೆಗ್ ಬಾರಿ । ನಾಸಿಕೆಡ್ ಕಡಮೆ ಮಳ್ತಡಲ ಪಾತೆರೊನು । ಬಿಮ್ಮ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್ ತೆಲಿಕೆ ದೆಂಗಾದ್ ಬಳ್‌ಸ್‌ದಿನ್। ನೈತ ಕಮ್ಮೆನೊಗಿತ್ತೆಲಾ ತೂಲಕೈಟ್" ಎಳ್ಪೊಡೇಳೆತ ನೆನಪೇ ರಿತಿ ಪೊಸತ್ತ್.

ಪದೊತ್ತ ರೀತಿಡ್ ಪನಿಯೆರಾಪಿನ ಕೆಲವು ಕಬಿತೆಲು ಮುಲ್ಪ ಉಲ್ಲ. ಆಂಡಾ ಅಯಿಕ್‌ಲೆಡ್ ಬಿಗಿತೆ, ಕಾವ್ಯಾಂಶ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ.

ದುಂಬು ವಿಮರ್ಶಕೆರ್ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪನ್ತೆರ್. ಸಾರ ಕಬಿತೆ ಬರೆದ್ ಪಾಡುನೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರತಿಮೆನ್ ಕೊರುಂಡ ಅವು ಶಾಶ್ವತ ಪಂಡ್‌ದ್. ಆಂಡಾ ಮುಲ್ಪದ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ರೂಪಕ - ಪ್ರತಿಮೆಲೆನ್ ಗಳಸ್‌ದಿನಿ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ. ಅವ್ವೇ ಕಾರಣೊಡಾ ದಾನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಪಾತೆರ ಎಚ್ಚಾದ್ "ಗಪದ್ಯೊ"ಲಾದ್ ತೋಜುವ. ಈ ದಿಸೆಟ್ ಪ್ರತಿಮೆಲೆನ ಮುಖಾಂತರನೇ ಬುಲೆದ್ ಉಂತಿನ, ಬಾರೀ

ಮುಖ್ಯಾಂದ್ ತೋಜುನ ಕೆಲವು ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಪೆರ್ಲದಾರೆನ ಕಬಿತೆಲಾ ಒಂಜಿ. ಉಂದುವೇ ರೀತಿಡ್ "ಕರಿಂಡೇತ್ ಕಾಲ ಏತ್ ನಿದೆರುವೆ ಅಯಿ ಮೆನಿಪುಲೆಯ ಅಯನ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಏರ್‌ಸ್ವರೊಟು ಪನ್ಪಿನ ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ "ದೆಕಿದಿ ಗೆಂಡದುಲಾಯಿ ತೂ ಇಜ್ಜಿ ಪನಡೆ" ಪನ್ಪಿನ ದಿನೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಮಟ್ಟು ಮೊಕುಲು ಪೂರಾ ಎಡ್ಡೆ ಗಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಿಮೆದ ಮೂಲಕನೇ ಕಬಿತೆಲೆಗ್ ಪೊರ್ಲು ಕೊರ್ತೆರ್. ಸಾಜವಾದ್ ಈ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕೊರ ಓದೊಡಾಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಅರ್ಥೊನು ಬುಡ್ಪಾಯೆರೆ.

ಬಾಸೆನ್ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ಡ್ ಗಳಸುನ ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ರೆನ "ಪಟ್ಟ್ ಬುಡಿ ಪಕ್ಕಿದ ಬಲಿಪು" ಮಸ್ತ್ ಉದ್ದ ಪೋತಿಲೆಕ ತೋಜುಂಡುಂದಾಂಡಲಾ ಕಬಿತೆದ ಕಟ್ಟ ಎಚ್ಚ ಸಡಿಲಾತಿಜಿ. ಇಂಚೆನೇ ಮಸ್ತ್ ಪಾತೆರುನ ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಅಳಿಕೆನ "ಮಾದಿರಡೊಂಜಿ ಮದಿಪು", ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ರೆನ "ಮರ", ರತ್ನಕುಮಾರ್‌ರೆನ "ಎನ್ನ ಇಲ್ಲ್", ಅಚ್ಚುತ ಕಲ್ಲಾಪುನ "ಪತ್ತನಾಜೆ", ಕಬಿನ ಉಡಲ ಬೇನೆಲೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ದೀಪುಂಡುಂದಾಂಡಲಾ ಆ ಭಾವನೆಲು ಶಬ್ದದ ಉಲಾಯಿ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಂದೆ ಬಟ್ಟ ಬಯಲಾದ್ ಓದುಗನ ಮಿತ್ತ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುಜಿ. ಬಿಂದುದುಲಾಯಿ ಸಿಂಧುವಾದ್ ಉಂತುನವ್ವೇ ಕಾವ್ಯಮರ್ಮ.

ನಿದ್ದೆಗೊಮ್ಮೆ ನಿತ್ಯ ಮರಣ ಪನ್ಪಿ ಕನ್ನಡದ ಕವಿ ವಾಣಿನ್ ನೆನೆಪು ಪುಟ್ಟಾವುಲೆಕ "ಎಚ್ಚರಿಗೆನೆ ಬದ್‌ಕ್ ನಿದ್ರೆ ಸಾವು ಸರಿಕ್" ಮೈ ಕುಡ್ತುದು ಲಕ್ಕೊನುಲೆ ನಿಮುರುದು ಉಂತೊನುಲೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಚ್ಚರಿಪುನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್‌ನ ಕಬಿತೆ ಗೇಯತೆ ಬೊಕ್ಕ ಭಾವತೀವ್ರತೆದ ಸಮತೂಕೊಡು ಕುಶಿಕೊರ್ಪುಂಡು. ಇಂಬೆರೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆನೇ ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯೆರೆನ "ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬೈ ಬತ್ತೆ" ಕಬಿತೆಲಾ ಮನಸ್ ಪೊಗ್ಗುನವ್ವೆ. "ಇನಿಯೆ ತರೆ, ಎಲ್ಲೆ ಕಾರ್ ; ತರೆಕ್ ಮಯ್ಯಿನಿಂಚಿ ನೀರ್ - ಅಯಿನ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪುಲೆ" ಪನ್ಪಿನ ಅರೆನ ಪಾತೆರ ಬೋಧನೆ ಆವಂದೆ "ಅಗತ್ಯ" ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾವುನ ಶಕ್ತಿನ್ ಕಬಿತೆದ ಉದ್ದೊಗುಲಾ ತೋಜಾದೆರ್. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ದೃಷ್ಟಿದ ಬೆರಕೆ "ಅಯ ತೇರ್ ಉಂಬೈತೇರ್ । ಎಡರ್ ಬಡರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್ । ಅಯ್ತ ಬಲ್ಲ್ ನೆತ್ತ ಬಲ್ಲ್ ಒಂಜೊಕೊಂಜಿ ಸಿರ್ಕಾಂಡ್।.....

"......ಊರು ಕೇರಿ ಮಜಿತ ರಾಸಿ । ಬಾನ್ ಪುಗೆಟ್ ಮುಚ್ಚಿಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಬೆಪ್ಪು ಮುಟ್ಟಾವುನ ಸಾಲುಲು ಈ ಕಬಿತೆದ ಗೆಲ್ಮೆ.

ಒಂಜಿ ವಿಶಾಲ ಭಾವನೆಗಾದ್ ಬೆನ್ಪಿನ ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರೆನ "ಕಕ್ಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಪ್ಪು ಕಬಿತೆ" ಇಡೀ ಕೋಪೆಡ್ ಗಟ್ಟಿದ ಕಬಿತೇಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಲಯ ಬೊಕ್ಕ ಶಿಲ್ಪೊಡು ಸಮತೂಕೊನು ಒರ್ತೊಂದು ಒಲ್ಪಲ ವಾಚ್ಯ ಆವಂದೆ ನಿದ್ದ ಉಂತುನ ಈ ಕಬಿತೆದ ಆಶಯ ಪೊಸತ್ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ಆಂಡಾ ಪನ್ಪಿನ ರೀತಿಡ್

ಕಬಿತೆದ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ. ಇಂಬೆರೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆನೇ ಪನೊಡಾಯಿನ ನನೊಂಜಿ ಪುದಾರ್ ಬಿ.ಪಿ. ಕೋಡಿಬೆಂಗ್ರೆ. ಪ್ರತಿಮೆಲೆನ್ ದಾರಾಳವಾದ್ ಬೆನ್ನಾವುನ ಇಂಬೆರ್‌ನ ಕಬಿತೆಡ್ ಮಾಹಿತಿಲು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಕಾವ್ಯಾಂಶೊಗು ಕೊರತೆ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಇಂಚ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ ಸಂಪೊಲಿತಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ತುಳು ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಎಡ್ಡೆ - ಪಡಿಕೆಲು ಸಮಸಮೊಟು ಉಲ್ಲಾಂದ್ ಪನೊಡು..."ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾದ್ ಅವೇ ಮಾದರಿಡ್. ಅವೇ ಶೈಲಿಡ್ ಬರೆತಿನ ಪರ ತರೆಮಾರ್‌ದ ಕವಿಕುಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ನವ್ಯೊದ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾದ್ ಸಂಕೇತ, ಪ್ರತಿಮೆ -ರೂಪಕೊಲೆನ ಮುಖಾಂತರ ಪಾತೆರುನ ಪೊಸ ಕವಿಕುಲುಲಾ ಈ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಡ್ ಬೈದೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಾವ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಡ್ ಪೆರ್ಲ ಬರೆತೆರ್. "ಬರೆಪುನ ಒಂಜಿ ಕ್ರೀಯೆನೇ ನವೋದಯಲಾ ನವ್ಯಲಾ ಆದುಂಡು" ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಒರಿ ಲೇಖಿಕೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಋಗ್ವೇದ ಸುರೂತ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯಾಂದ್ ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ್ ಭಟ್ರ್ ದುಂಬೊರ ಪನ್ತಿನ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆ ಪೊಣ್ಣು ತುಡಿಪುದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ದಲಿತ ತುಡಿಪುದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚ ಮಾತ ತಿಗ್‌ತ್ ತಿಗ್‌ತ್‌ದ್ ತೂಪಿನವು ಹೆಚ್ಚಾತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿನ ವರ್ಗೀಕರಣ ದಾಯೆ ಬೋಡು? ಅಧ್ಯಯನೊಗಾದಾ ಅತ್ತ್ ವಿಮರ್ಶೆದ ಕಿಂಬೆರ್ಲ್‌ಗಾದಾ? ಸ್ತ್ರೀವಾದೊನು ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ರ್ ಏರ್ ಸ್ವರೊಟ್ಟು ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್, ಆಣ ಜಾತಿದ ಜಾತಕ ಕೆದರಿಯೆರೆ ದೈರೊಡು ಉಂತುದೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೆರ್ಲ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡಾ ಅತ್ರಾಡಿನ ಕಬಿತೆ ಒಂಜಿ ಬೆನ್ಪಿನ ಆನನ ಬೇನೆ ಬೇಂಕೆನ್ ಪನ್ಪುಂಡುಂದಾಂಡ ಕವಯತ್ರಿನ್ ಈ ನಮೂನೆ ದಾಯೆ ಕಟ್ಟ್ ಪಾಡೊಡು? ಅವ್ವೇ ಸ್ತ್ರೀವಾದೊನು ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಅಳಿಕೆಲಾ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ದೃಢವಾದ್ ಕಬಿತೆಡ್ ಪನ್ಪೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಆರ್ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಆಪೆರಾ? (ಅರೆನ "ಪರೆಂಚುವಲ್ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್" ಕಬಿತೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟೊಡು ಸುದ್ದಿ ಮಲ್ತಿನವು) ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಲೇಬಲ್ ಪತ್ತಾವುನ ಅಗತ್ಯ ತುಳುಕುಲಾ ಉಂಡಾ? ಸತ್ವದಿಂಜಿನ ಕಬಿತೆ ಈ ಮಿತಿಕ್ಲೆನ್ ಮಾತಾ ಮೀರ್‌ದ್ ಒಂಜಂಗಿಲ ಏರ್‌ದುಂತುನಗ ಆ ಕವಿಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜುನೆಟ್ ಬೇದ ಉಪ್ಪೆರೆ ಎಂಚ ಸಾಧ್ಯ?

ಎಂಚಿನನೇ ಉಪ್ಪಡ್ ಇನಿಕಾನಗ ತುಳುವೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಕದಿಕೆಗ್ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಬಾರ್ ಸೇರಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಅವೆನ್ ಅರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಡ್ ಉನ್ಪಿನಕ್ಲು ರುಚಿ ಶುಚಿನ್ ತೆರಿಯೊನುವೆರ್. ಮೆಚ್ಚಿಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ರಡ್ಡ್ ಪುಂಡಿ ಹೆಚ್ಚ ಉನುವೆರ್. ಕಡೇಕ್ ಕನ್ನಡದ ಮಾಸ್ತಿ ಬರೆತಿನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಬರವುನು ಉಂತಾವೆ. "ನಮ ಪೊರ್ಲುನು ತೂವಂದೆ ಉಪ್ಪುನೆಕ್ ಕಾರಣ ತೂಪಿನ ವಸ್ತ್‌ಡ್ ಪೊರ್ಲು ಇಜ್ಜಂದಿನೆಟತ್ತ್, ನಂಕ್ ತೂಪಿನ ಕಣ್ಣ್ ಇಜ್ಜಂದೆ ಉಪ್ಪುನವು" ಅಂಚಿನ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿನ್ ಕೊರ್ಪುನವ್ವೇ ಕಾವ್ಯದ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು

ತುಳು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆದ ಕಮ್ಮಟ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಕುಕ್ಕೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಮೇ 26ಡ್ದ್ 31 ಮುಟ್ಟ 6 ದಿನತ ತುಳು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆದ ಕಮ್ಮಟ ನಡಪಾಂಡ್. ಕಮ್ಮಟೊನು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಲ್ತಿನ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ ತುಳು ಬಾಸೆ ಬುಳೆದ್ ಬತ್ತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯೊನು ವಿವರಿತ್ ಪಂಡೆರ್. ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸ್‌ದ್ ಇತ್ತಿ ಖ್ಯಾತ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆ ಡಾ. ಕೋಡಿ ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್ ಲಿಪಿತ ಸೌಕರ್ಯದಾಂತೆನೇ ಮೌಖಿಕವಾದೇ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬುಳೆದ್ ಬತ್ತಿ ಸಾದಿನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಪ್ಪುಗು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಮ್ಮಟೊಲು ಅಗತ್ಯಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಪುತ್ತೂರು ವಿಭಾಗದ ಸಹಾಯಕ ಕಮೀಷನರ್ ಶ್ರೀ ಆನಂದ ಮೂಲ್ಯೆರ್ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಎದ್‌ಕೊಂಡೆರ್. ಕಮ್ಮಟದ ಪ್ರಧಾನ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ ಕಮ್ಮಟದ ಸ್ವರೂಪೊನು ವಿವರಿತ್ ಪಂಡೆರ್.

ಮುಗಿತಲದ ಕೂಟೊಡು ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ಪ್ರಸಾದ್ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಳೆಗ್ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಟ್ಟಿಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಎದ್‌ಕೊಂಡೆರ್. ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಕು. ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್.

ಮಾನ್ಯೆರಾಯಿ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ, ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್, ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ, ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ, ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ, ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರು ಮೊಕುಲು ಕಮ್ಮಟೊಡು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ತಜ್ಞೆರಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಹಿರಿಯ ಕಬಿ ಶ್ರೀ ಪಡಾರು ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್ರ್ ಆರೆನ ಗುರಿಕಾರ್ಮೆಡ್ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಮಾನ್ಯೆರಾಯಿ ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ, ಡಾ. ನಾ. ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎಸ್.ಪಿ. ಮಂಚಿ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ, ಮ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು, ಎಂ.ಆರ್. ಬಂಗೇರ ಮಾರಿಪಳ್ಳ, ಮನು ಇಡ್ಯ, ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದಾ ಆರ್. ರಾವ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಮೋದ ಸುವರ್ಣ, ಶ್ರೀ ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಲು ಕವಿ ಕೊಟೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

'ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕತೆಕುಲು' ಬುಡುಗಡೆ

ಶ್ರೀ ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ ಮೇರ್ ಸಂಪಲಿತ್‌ನ "ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕತೆಕುಲು" ಕಥಾ ಸಂಕಲನೊನು ರಾಜ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಸಚಿವೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಲೀಲಾದೇವಿ ಆರ್. ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಸ್ತ್ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಲೆ ಪ್ರಕಟಣೆಲೆ ಕೆಲಸದ ಒಟ್ಟುಡೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪಂಚಿತ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಪಾಡೊನೊಡುಂದುಲಾ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅನುದಾನ ತಿಕ್ಕುನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡುಂದುಲಾ ಪಂಡೆರ್.

ಜುಲಾಯಿ 28ನೆದಾನಿ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತ್ತಿ ಈ ಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆನ್ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಲೆ ಬೊಕ್ಕ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವೆರಾಯಿ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಿದ್ದೀನ್ ವಹಿಸ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸಾಧನೆಲೆನ್ ಆರ್ ಪುಗರಿಯೆರ್.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ "ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕತೆಕುಲು" ಬೂಕು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿ ಉದ್ದೇಶೊನು ಸೊಸ್ಟ ಪಡಿಸಾಯೆರ್. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀ ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬೆರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಶ್ರೀ ಪುಷ್ಕಳ ಕುಮಾರ್ ತುಳು ಪದ ಪಂಡೆರ್.

'ಮದಿಪು' ಬಿಡುಗಡೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ "ಮದಿಪು"ದ ಸುರುತ್ತ ಸಂಚಿಕೆದ ಬುಡುಗಡೆ ಕೂಟ, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ 17ನೆ ದಾನಿ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶ್ರೀಧರ ಆಚಾರ್ ಆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತ್ತಿ ಈ ಕೂಟೊಡು ತರಂಗ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆ ಶ್ರೀ ಸಂತೋಷ್ ಕುಮಾರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿ "ಮದಿಪು"ನು ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಿತ್ತ್ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡಪೊಡುಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಧರ್ ಆಚಾರ್ ಪಂಡೆರ್. ಬಾಸೆದ ವಿಚಾರೊಡು ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿನ್ ಬುಡ್ಡು ಮಲ್ಲ ಮನಸ್‌ದ ಭಾವನೆ ಪುಟ್ಟೊಡುಂದು ಶ್ರೀ ಗುಲ್ವಾಡಿ ತೆರಿಪಾಯೆರ್.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಎದ್‌ಕೊಂಡೆರ್. ಮದಿಪುದ ಸಂಪಾದಕೆರೆಡ್ ಒರಿ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಮದಿಪು ಪತ್ರಿಕೆದ ಉದ್ದೇಶೊಲೆನ್ ವಿವರಿತ್ ಪಂಡೆರ್. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಉಂದುವೇ ಪೊರ್ತು ನಡತ್ತಿನ "ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆ - 60" ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸೊನ್ನ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತೆ ಬನ್ನಂಜೆ ರಾಮಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಪತ್ರಿಕೆದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರೊಡು ರಾಜಿ ಮಲ್ತೊನುನವು ಸಮತ್ತ್. ಜನೊಕುಲೆನ ಅಭಿರುಚಿನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಜನೊಕುಲೆ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುಗಾದ್ ಪತ್ರಕರ್ತೆರ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊಂಡೆರ್.

"ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ" ವಿಚಾರೊಡು ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್ರ್ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್. "ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಾಧನೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು" ಈ ವಿಚಾರೊಡು ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್, ಕೆ. ಮಂಜುನಾಥ್, ಎಂ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು, ಮೊಕುಲು ವಿಚಾರ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕೇರಿಗ್ ನಡತ್ತಿನ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸಭೆಟ್ ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪ ಕಲ್ಲಾಯಿ, ಜಗನ್ನಾಥ ರೈ, ಎಂ. ರತ್ನಕುಮಾರ್, ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ವೇದವ್ಯಾಸ ಭಟ್, ಗಣೇಶ ಪ್ರಸಾದ್ ಪಾಂಡೇಲು, ಕಿರಣ್ ಆರ್. ಮಂಜನ್ ಬೈಲು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀ ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಮುಂಬಯಿಡ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಚಾರಕೂಟೊ ಬೊಕ್ಕ ಕವಿಕೂಟೊ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮುಂಬಯಿ ತುಳು ಸಂಘ ಬೊಕ್ಕ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 8ನೆ ದಾನಿ ಒಂಜಿ ದಿನೊತ "ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ" ವಿಚಾರಕೂಟೊ ಬೊಕ್ಕ ಕವಿಕೂಟೊ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೆ.ಪಿ. ನಾಯಕ್ ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತ್ತ್ಂಡ್.

ಈ ಲೇಸ್‌ನ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ನಿರ್ಮಾಪಕೆ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಸುವರ್ಣೆರ್ ತುಡರ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರೆ. "ತುಳು ಕನ್ನಡ ಸಂಬಂಧ ತೊಡ್ಡೆ ನೆಯಿ ಪೇರ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊ ಬಿರಾವೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಐನನೇ ಆಯಿಂಚಿನ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷತೆ ಉಂಡು. ಐನ್ ಕಾತೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ನಮ ಮಾತೆರ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ" ಪಂಡೆರ್. ಲೇಸ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸಾಯಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಪಾತೆರ್‌ದ್ "ತುಳುಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಜಾತಿವರ್ಗದ ಬೇಲಿ ಬೊಡ್ಚಿ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ್ ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ. ತುಳುಕು ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿ. ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳುನು ತೊರ್ತ್‌ದ್ ಅಡಿಕ್ ಪಾಡುನ ಸರಿಯತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಅಲ್ಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಅಳತೆದ ಕೋಲಾವೊಡು ಪಂಡೆರ್". ಮಲ್ಪ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಡಾ. ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣೆರ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಜಾನಪದೊಕ್ಕು ಕನ್ನಡೊಡ್ದುಲಾ ಹೆಚ್ಚ ತುಳುವೆರ್ ಪಾಲ್ ಕೊರ್ತೆರ್ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರೊ. ತಾಳಜೆ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಎದ್ಕೊಂಡೆರ್. ತುಳು ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎನ್.ಎಂ. ಅಮೀನ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರೊ ಪಂಡೆರ್.

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ ವಿಚಾರಕೂಟೊ ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಮೆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತ್ತ್ಂಡ್. 'ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಳಮರ್ಮೊ' ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯೊಡು ಶ್ರೀ ರವಿ ರಾ. ಅಂಚನ್, 'ತುಳುವೆರೆನ ಆಚರಣೆಲು' ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯೊಡು ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ ಬೊಕ್ಕ 'ಮುಂಬಯಿಡ್ ತುಳು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲು' ಪನ್ಪಿ ಬಗೆಟ್ ಶ್ರೀ ಶಿಮುಂಜೆ ಪರಾರಿ ಪ್ರಬಂಧ ಒಪ್ಪಿಸಯೆರ್.

ಮಧ್ಯನಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೊ. ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ನಡತ್ತ್ಂಡ್. ಶ್ರೀ ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎನ್.ಎಂ. ಅಮೀನ್, ಬಿ.ಎಸ್. ಕುರ್ಕಾಲ್, ಎಂ.ಜಿ. ಕುಕ್ಯಾನ್, ರಾಮಮೋಹನ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಳ್ಕುಂಜೆ, ತುಳಸಿ ವೇಣುಗೋಪಾಲ್, ಶೇಖರ ಅಜೆಕಾರು, ಜಿ.ಎಂ. ಬಶೀರ್, ಜೆ.ಪಿ. ಕುಸುಮ, ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಅರುಷ ಶೆಟ್ಟಿ, ಗೋಪಾಲ ತ್ರಾಸಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆ, ಸಾದಯ, ಡಾ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೊಕ್ಲು ಒಂಜೊಂಜಿ ಕವಿತೆ ಓದ್ಯೆರ್. "ಕವಿ ಸ್ವಂತ ಅಕಲ್‌ಡ್ ಲೋಕಜ್ಞಾನ ಪಸರಿತ್ ಪಟ್ಟುನಂಚ ಎಡ್ಡೆ ಪುಲೆನ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ತರೆಕೊರೊಡು. ಆಯನ ಕವಿತೆಲು ಸಮಾಜೊನು ಎತ್ತರೊಗು ಏರ್ಪಾವಿಲೆಕ ಆವೊಡುಂದು ಪ್ರೊ. ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಂಡೆರ್.

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ತುಳು ಕಾವ್ಯ ಕಮ್ಮಟ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಕುಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕುಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮೇ 26 ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ 6 ದಿನಗಳ ತುಳು ಕಾವ್ಯ ರಚನಾ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿಯವರು ಪಂಚ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ತುಳುಭಾಷೆ ಎರಡು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೇ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಖ್ಯಾತ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಡಾ. ಕೋಡಿ ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಗೌಡರು ಲಿಪಿಯ ಸೌಕರ್ಯ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೇ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ತುಳುಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳ್ಳಲು ಇಂತಹ ಕಮ್ಮಟಗಳು ಅವಶ್ಯವೆಂದರು. ಪುತ್ತೂರು ವಿಭಾಗದ ಸಹಾಯಕ ಕಮಿಷನರ್ ಆನಂದ ಮೂಲ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಕಮ್ಮಟದ ಪ್ರಧಾನ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿಯವರು ಕಮ್ಮಟದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಶುಭಾಶಂಸನೆಗೈದರು.

ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ಪ್ರಸಾದ್ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ವಿತರಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಸಹನಿರ್ದೇಶಕಿ ಕು. ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ವಂದಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ, ಶ್ರೀ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ, ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ, ಶ್ರೀ ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ, ಶ್ರೀ ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ, ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರು ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಹಿರಿಯ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಪಡಾರು ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳಾದ ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ, ಡಾ. ನಾ. ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎಸ್.ಪಿ. ಮಂಚಿ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ, ಮ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು, ಎಂ.ಆರ್. ಬಂಗೇರ ಮಾರಿಪಳ್ಳ, ಮನು ಇಡ್ಯ, ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದಾ ಆರ್. ರಾವ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಮೋದ ಸುವರ್ಣ, ಕು. ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಹಾಗೂ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದರು.

'ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕತೆಕುಲು' ಬಿಡುಗಡೆ

ಶ್ರೀ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ ಸಂಪಾದಿಸಿದ "ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕತೆಕುಲು" ಕಥಾ ಸಂಕಲನವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಲೀಲಾದೇವಿ ಆರ್. ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕೆಲಸದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುದಾನ ದೊರಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆಯೆಂದೂ ನುಡಿದರು.

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಜುಲೈ 28ರಂದು ನಡೆದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಿದ್ದೀನ್ ವಹಿಸಿದ್ದು, ತುಳು ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು.

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ರಿಜಿಸ್ಟಾರ್ ಶ್ರೀ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ವಂದಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಪುಷ್ಕಳ ಕುಮಾರ್ ತುಳುಗೀತೆ ಹಾಡಿದರು.

'ಮದಿಪು' ಬಿಡುಗಡೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶ್ರೀಧರ ಆಚಾರ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ತರಂಗ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಶ್ರೀ ಸಂತೋಷ ಕುಮಾರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ `ಮದಿಪು' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಭಾಷೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬಿಟ್ಟು ವಿಶಾಲ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಗುಲ್ವಾಡಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. `ಮದಿಪು' ಸಂಪಾದಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ವಂದಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ `ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆ-60' ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತ ಬನ್ನಂಜೆ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜಿ ಸಲ್ಲದು. ಜನರ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡದೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಜನತೆಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆಯಿತ್ತರು. `ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ' ಕುರಿತು ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್, `ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಾಧನೆ -ಸಮಸ್ಯೆಗಳು' ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್, ಶ್ರೀ ಕೆ. ಮಂಜುನಾಥ್. ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು

ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ನಡೆದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲಾಯಿ ಜಗನ್ನಾಥ ರೈ, ಶ್ರೀ ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ., ಶ್ರೀ ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು, ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರು, ಶ್ರೀ ಯಶವಂತ ಬೋಳೂರು, ಶ್ರೀ ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ಭಟ್, ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಪಾಂಡೇಲು, ಶ್ರೀ ಕಿರಣ್ ಆರ್. ಮಂಜನಬೈಲು ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಉಮೇಶ್ ರಾವ್ ಎಕ್ಕಾರು ಅವರು ಅಪೂರ್ವ ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಂಗಳೂರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಳುಸಂಘ ಮುಂಬಯಿ ಇವರ ಜಂಟಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ನಾಟಕಕಾರ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಪಕ, ನಿರ್ದೇಶಕ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಸುವರ್ಣ ಅವರು ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 'ತುಳು-ಕನ್ನಡ ಬಾಂಧವ್ಯ' ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿನಾಭಾವವಾಗಿ ಬೆರೆತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ತುಳುವರ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿ ಮಹತ್ವದ್ದು. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಹಿರಿತನವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. 'ಇಂದಿನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತುಳು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿಯನ್ನು ಹಾಡಲಿ' ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಾರೈಸಿದರು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ತುಳು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ ವರ್ಗಗಳ ಸಂಕುಚಿತ ಚೌಕಟ್ಟು ಬೇಡ, ಮುಂಬಯಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಆಗಿದೆ. ತುಳುವಿಗೆ ಲಿಪಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೀಳರಿಮೆ ಸಲ್ಲದು. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಮಾನದಂಡವಾಗಬೇಕು. ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ, ದಿನಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ, ಉಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಡಾ. ತಾಳ್ತಜೆ ವಸಂತ ಕುಮಾರ ಅವರು ತುಳು-ಕನ್ನಡ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಕಾರ್ಯ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ತನ್ನ ರೂಪೀಕರಣದ ನಂತರ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಲ್ಲೇ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಾಲನೆಗೆ ಈ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನೂ ನೀಡಲಿ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಶಿಸಿದರು.

ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ವಿ.ವಿ.ಯ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಡಾ. ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರ

ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಗಳು ತುಳುವರಿಂದ ಸಂದಿದೆ ಎಂದರು. ತುಳು ಸಂಘದ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಎಂ. ಅಮೀನ್ ಅವರು ಶುಭಾಶಂಸನೆಗೈದರು.

"ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂತರಂಗದ ಕುರಿತು ರವಿ ರಾ. ಅಂಚನ್, ತುಳುವ ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್, ತುಳು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ಶಿಮುಂಜೆ ಪರಾರಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರು ಪಠ್ಯಮುಖೇನ ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ

ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ತುಳು ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಯನ್ನು ಸಹ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎನ್.ಎಂ. ಅಮೀನ್, ಬಿ.ಎಸ್. ಕುರ್ಕಾಲ್, ಎಂ.ಬಿ. ಕುಕ್ಯಾನ್, ರಾಮಮೋಹನ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಳ್ಕುಂಜೆ, ತುಳಸಿ ವೇಣುಗೋಪಾಲ್, ಶೇಖರ ಅಜೆಕಾರು, ಬಿ.ಎಂ. ಬಶೀರ್, ಜೆ.ಪಿ. ಕುಸುಮ, ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಅರುಷ ಶೆಟ್ಟಿ, ಗೋಪಾಲ ತ್ರಾಸಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆ, ಸಾದಯ, ಡಾ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀಮತಿ ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು "ಕವಿಗಳು ಸ್ವಯಂಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕವಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಜ್ಞ. ಭಾವನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ, ಎತ್ತರಿಸುವ ಒಳ್ಳೆಯತನಗಳಿಗೆ ನಾವು ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭ

"ತುಳುವಿನ ಬಗೆಗೆ ಮುಂಬಯಿ ಬಂಧುಗಳ ಕಾಳಜಿ ಯಾರನ್ನೂ ದಂಗುಬಡಿಸುತ್ತದೆ .ಇಲ್ಲಿಯ ತುಳು ಬಂಧುಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ನಾಗಮಂಡಲ, ತಂಬಿಲ, ಭೂತಾರಾದನೆ ಮೊದಲಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಬಂಧುಗಳು ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಜನ ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಪದಗಳು ತುಳು ಪದಗಳೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ತುಳುವರ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ ಶತಮಾನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ನಿಂತಿರುವುದು ತುಳುವರ ಸಾಂಘಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಲೇ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳೆದು ಬಾಳಲಿ. ತುಳು ಜನಾಂಗಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸರಿಯಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯಲಿ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರಾವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ನಾಂದಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಕನ್ನಡ-ತುಳುಭಾಷೆಯ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರೂ ಆದ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

"ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ, ಅದರ ಸೊಗಸನ್ನು, ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಿರಿಯರ ಮೇಲಿದೆ. ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಸಹ ಇದನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯ" ಎಂದವರು.ಹೇಳಿದರು.

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 'ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊರಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಹೃದಯ, ಬೌದ್ಧಿಕ ವರ್ಗವನ್ನು ನಾನು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತುಳುವಿನ ಭಾಗ್ಯೋದಯದ ಆರಂಭ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಡೀ ತುಳುನಾಡಿನ ಉದ್ಧಾರ ದಿನ ಬೆಳಗಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಪ್ರಕಟಣೆ, ಪ್ರಸಾರ ಕೈಗೊಂಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾಳಜಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯದ್ದು' ಎಂದವರು ನುಡಿದರು. ಒಂದು ಕವನ ಸಂಕಲನವೋ, ಕಥಾ ಸಂಕಲನವೋ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದೇ ಆದರೆ, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಾದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕ ಎಂದವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಈ ಸಮಾರೋಪ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಮುಂಬಯಿ ವಿ.ವಿ. ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಡಾ. ತಾಳ್ತಜೆ ವಸಂತ ಕುಮಾರ ಅವರು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ತುಳು ಜನಾಂಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿಭಾಗ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೂ ಇದೆ. ಎಂ.ಎ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿ ತುಳುವನ್ನೂ ಸಹ ಸೇರಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಲು ಹಲವು ನಿಟ್ಟಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ನುಡಿದ ಅವರು ನಮ್ಮದು ಏಕಮುಖಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಬಹುಮುಖೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮದಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಮತ ಪ್ರಶಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ನಾವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದವರು ನುಡಿದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಸುವರ್ಣ ಅವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಕಿರು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಹ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಉದಯ ಯು. ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಅವರು ವಂದಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಂ. ಬಂಗೇರ ಅವರು ಮುಂಬಯಿ ತುಳುವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಾಥ್ ಎಂ.ಪಿ. ಅವರು ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡ-ತುಳು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಹ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್

ಎಸ್.ಪಿ. ಮಂಚಿ
ಶ್ರೀ ದುರ್ಗ T/9, K.H.B. ಕಾಲನಿ
ಕುಂಜತ್‌ಬೈಲ್, ಕಾವೂರು,
ಮಂಗಳೂರು - 575 015

ಕಾವೂರು ಕೇಶವ ಮೊಯಿಲಿ
ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ
ಪುರಭವನ ಕಟ್ಟಡ
ಮಂಗಳೂರು - 575 001

ಕೆ.ವಿ. ಜಲಜಾಕ್ಷಿ (ಡಾ.)
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಾಲೇಜು
ಮಂಗಳೂರು - 575 001

ಗಣೇಶ ಪ್ರಸಾದ್ ಪಾಂಡೇಲು
ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ತುಳುಕೂಟ, ಇಟ್ಬೈಲ್
ನವ ಪಾಂಡೇಲು ಮನೆ,
ಕುಳ - 574 243 ವಿಟ್ಲ, ದ.ಕ.

ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭವಿಷ್ಯನಿಧಿ ಕಛೇರಿ
ಬಲ್ಮಠ ರಸ್ತೆ, ಮಂಗಳೂರು- 575 002

ಜಗನ್ನಾಥ ರೈ ಬಾಲ್ಯೊಟ್ಟು
ಇರ್ದೆ, ಪುತ್ತೂರು

ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್
ಇಂದಿರಾ ನಿಲಯ, ಸುಭಾಸ್ ನಗರ
ಹೊಯ್ಗೆ ಬಜಾರ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 001

ರಘು ಗುರುಪುರ
ಜೀವ ರಸಾಯನ ವಿಭಾಗ
ಕೆ.ಎಂ.ಸಿ., ಮಂಗಳೂರು - 575 001

ರಾಮ ಭಟ್ ಬಿ.
ಉಪತಹಶೀಲ್ದಾರರು
ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿ, ಪುತ್ತೂರು.

ವಿ.ಜಿ. ಭಟ್ (ಡಾ.)
ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಭಾಗ, ಫಿಶರಿಶ್ ಕಾಲೇಜು,
ಮಂಗಳೂರು - 575 002

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಾರ್ಕಳ
ಸಿ-130, ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್. ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್
ಕುಂಜತ್ತಬೈಲು
ಮಂಗಳೂರು - 575 015

ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ (ಡಾ.)
ಬಿ - 28, ನವೋದಯ ಸೊಸೈಟಿ
ಶಿವಸೃಷ್ಟಿ
ಕುರ್ಲಾ (ಪೂರ್ವ)
ಮುಂಬಯಿ - 400 024

PRINTED AT : MANORAMA OFFSETS, MANGALORE - 8. ☎ 0824-411398, 412623